

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' בחוקתי • חי - כה אייר

תשפ"ב • שנה כ"ב • גליון לד (תתשל"ה)

שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב

בקול צהלה ורנה שפתינו תרננה ברכות מעומק לבינו פנימה למזלא טבא וגדיא יאה, קדם עמוד האור ההולך לפני המחנה,

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

לרגל השמחות השרויות במעונו במזל טוב,

שמחת הולדת הגין נ"י במזל טוב

בן לנכדו פרע"ח הרה"ג רבי יקותיאל יהודה שליט"א
בן בנו יקירו

הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א

ושמחת היכנס הנכד לעול התורה והמצוות, החתן כהלכה

הבה"ח כמר יחזקאל שרגא נ"ו

בן בנו יקירו

הגה"צ אב"ד קרית טבריה שליט"א

והברכה אחת היא קדם הסבים הדגולים

מעכש"ת האדמו"ר מקרעטשניף שליט"א

מעכש"ת האדמו"ר מסטראפקוב שליט"א מעכש"ת האדמו"ר מקוסוב ויזניץ שליט"א

והגה"צ רבי איתמר רוזנבוים שליט"א - אב"ד קרעטשניף ב"ב

ותערב ברכותינו קדם מלכא, שיאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל ויזכה לנהלנו ולהדריכנו רבות בשנים בבריות גופא ונהורא מעליא, מתוך שמחה וחדווה תמידית, ולעד ישמע שמחה במעונו, דיצה בארמונו, ואף אנו נאמר כנגד המברכים ששמחת בית צדיקים זו תשפיע עלינו ועל כל בית ישראל להריק שפע ברכה וסייעתא דשמיא עד בלי די עד שיבלו שפתותינו מלומר די, סימן טוב ומזל טוב בכפל כפליים, ונזכה לחסות בסתר כנפיו ובצלו נחיה עד ביאת הגואל מתוך שפע רב והרחבת הדעת וכל מילי דמיטב, אמן.

- סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל אמן -

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

שמחת בית צאנו

יום שלישי שנכפל בו כי טוב

שמחת הברית לבן הרה"ג ר' זלמן לייב שליט"א
בן הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א
אחר תפילת שחרית בהיכל המתיבתא. מעמד לחיים טיש מיד לאחריה.
סעודת המצווה לבני המשפחה ומוזמנים, באולם מרכז החסד

שמחת הבר מצווה להב' יחזקאל שרגא ני"ו
בן הגה"צ אב"ד קרית צאנו טבריה שליט"א

מעמד הנחת תפילין לפני תפילת שחרית בהיכל המתיבתא. מעמד לחיים טיש ייערך אחר שמחת הברית.
סעודת המצווה לקהל אנשי שלומינו ברב עם הדרת מלך בהיכל הגדול היכל רוזנברג בשעה 7 אחה"צ

ידיעות לקראת חג קבלת התורה הבעל"ט - בחצר הקודש

● לקראת חג מתן תורה והציבור הגדול הבא להסתופף בצל הקודש נערכה ישיבת עסקנים כהיערכות למען הסדר הטוב לרווחת קהל אנ"ש:

הכנסת אורחים:

- מהנהלת היכלי התורה והחסד דחסידי צאנו נמסר כי החלה ההרשמה למשפחות, אברכים ובחורים, הבאים להסתופף בצל הקודש על חג מתן תורה - חג השבועות הבעל"ט.
- ההרשמה במוקד הכנסת אורחים 052/7111363, מיום ראשון פר' נשא כ"ה אייר, - עד יום רביעי ב' סיון.
- קהל הקודש מתבקש להקדים ולהרשם במוקד הנ"ל, ההרשמה בין השעות 13:00 בצהריים ועד השעה 23.00 בערב.
- סדרי האכסניות לאורחים: הוכשרו כמה בנינים, כדלהלן: "למשפחות" - "בבתי החינוך לבנות" ברח' רבי מאיר, ובבנין התלמוד תורה (הבנין הישן) ברח' החוזה מלובלין, "אברכים" - בבנייני הכנסת אורחים בקרית החינוך ובבנין החדש של התלמוד תורה ברח' החוזה מלובלין. "בחורים חוץ לעיר" - בבנין המתיבתא ובבנין הכולל ברח' סעדיה גאון.
- מקומות סעודות החג: "למשפחות" - בהיכל הישיבה לצעירים בקרית החינוך ל'אברכים' ו'בחורים' - בקרית החינוך דברי חיים.
- לתשומת לב: ההרשמה חובה לסעודות החג גם לאלו שלא מתאכסנים בהכנסת אורחים. ולמען הסדר הטוב, באולמות האוכל יוצב מפת מקומות לפי שמות הנרשמים.
- לבירורים נוספים ניתן לפנות אל האחראי הר"ר יעקב אליהו שאטן במוקד הכנסת אורחים הנ"ל.

סדרי התפילות בהיכל הגדול

- מקומו של כ"ק מרן שליט"א יוצב על במה מוגבהת למען יוכלו כל הקהל לחזות בעבודת הקודש הן בתפילות והן בשוה"ט בשבת ובחג השבועות.
- סדר אמירת גוט שבת ויו"ט לפני הקודש, בזמן שיוכרוז ע"י הגבאים, בערך בזמן של הדלקת הנרות.

סדר מקומות הישיבה בתפילות:

- רבני אנ"ש במתחם המיוחד במזרחו של ההיכל, המקומות בשליש העליון של היכל התפילה, יוגדר, ומיועד אך ורק לזקני העדה ומבוגרים מעל גיל 65. אחריהם, אנ"ש מעל גיל 50. האברכים מתבקשים לכבד את המבוגרים מהם כל אחד לפי גילו.
- בתחילת התפילה בערב שבת, יהיו מארחים וסדרנים מיוחדים, הציבור מתבקש להישמע להוראותיהם.

סדר העמידה בתפילות ובשוה"ט:

- על הפארנצ'עס: אברכים בצד דרום של ההיכל, בחורים בצד צפון.
- בעת התפילות, הפארנצ'עס של האברכים, ישתמשו רק בחלק התחתון היות העז"נ שמעליהם.
- ילדי התנ"ס מתפללים בהיכל המתיבתא כל התפילות ע"י ארגון קול הצאן כפי שמתפרסם בנפרד בתלמודי התורה.
- כל השוה"ט בשבת, ובחג השבועות ייערך בהיכל הגדול כאשר כ"ק מרן שליט"א יישב על הבימה ע"י הארון קודש.
- בעלי שמחות וחיובים לשבת פרשת נשא שזקוקים לעליה לתורה, יש לפנות לגבאים מבעוד מועד או במס' 053-3104260.
- בעת השולחן המהור דנעילת החג, יגיש מוה"ר יודל שפירא הי"ו מנהל רשת כוללי האברכים 'מרכז התורה' דחסידי צאנו, את הקוויטל של כלל אנשי שלומנו מכל רחבי מכל, אוהבי התורה ולומדיה: ספר 'תמכין דאורייתא', אל כ"ק מרן שליט"א, בו יירשמו לזכרון טוב ולהיפקד בדבר ישועה ורחמים כל אנשי שלומנו היקרים מכל קצוות תבל, הידידים הנאמנים כאיש אחד בלב אחד, התומכים מידי חודש בחדשו בסכומים נכבדים ב-400 ויותר עמלי התורה של מרכז התורה הגדול של חצר קדשנו, בעיר מלוכה קרתא קדישא הדין.

אסרו חג שבועות

- אורחי חו"ל ותלמידי הישיבות תושבי חו"ל יתפללו כל התפילות בהיכל הגדול היכל רוזנברג, סעודות החג יוגשו בהרחבה ע"י הנהלת היכלי התורה והחסד במתחם מיוחד בהיכל רוזנברג.

תוכן ה'פלפול' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת השוה"ט דליל שב"ק פר' בחקותי העעל"ט

בתוה"ק אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם וכו', ויל"ב אומרו 'ועשיתם אותם' הרי כבר אמר ואת מצוותי תשמרו, ובמדרש (ויק"ר פל"ה ס"ז) דרשו ועשיתם אותם כאילו כתיב ועשיתם אתם עי"ש, והתוה"ק כפטיש יפוצץ סלע.

בסו"פ בהר את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו אני ה', וראוי לבאר הסמיכות והשייכות לקראי דריש פרשתן אם בחוקותי תלכו. ואפ"ל ע"ד דרוש, עפימ"ש בנועם מגדים לפרש מאה"כ אם בחוקותי תלכו וגו', דאחר שגילה לנו הכתוב בסו"פ בהר את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, ולתנא דברייתא בגמ' יבמות (דף ו' ע"א), ילפינן מינה דאין בנין ביהמ"ק דוחה את השבת עי"ש, א"כ היה מקום לומר דה"ה דמצות מילה לא תדחה את השבת, [יתכן להמתיק דבריו לפימ"ש בפרי העץ (פר' ויקהל), דמש"ה איצטריך קרא להא דאין בנין המשכן דוחה שבת, דס"ד דבנין המשכן שהוא מעשה צדיקים עדיף משבת שהוא זכר לבריאת שמים וארץ, שהרי אחז"ל (כתובות דף ה' ע"א) גדולים מעשי צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ, וע"ז אתי קרא לומר דאעפ"כ אין בנין המשכן דוחה שבת עי"ש, ומעתה הו"א דה"ה מילה דהו"ל מעשה צדיקים כמבואר במדרש תנחומא (פר' תזריע), וכאשר האריכו בזה המפוי, נמי לא תדחה את השבת].

וכבר אמרתי בזה עפי"מ דהקשה השעה"מ (פי"ב מה' ע"ז ה"א בד"ה עוד ראיתי) בשם החכם השלם רב ועצום כמוהר"י אשכנזי זלה"ה, מפני מה מילה דוחה שבת הא אפשר לקיים שניהם ע"י שימול נכרי למ"ד דמילת נכרי כשרה, (ע"ז דף כ"ו ע"ב, והיינו עפ"ד התוס' בשבועות דף ג' ע"א ד"ה ועל הזקן, דהיכי דאפשר לעשות ע"י נכרי או קטן הו"ל בכלל אפלקי"ש), ואפילו למאי דקי"ל (שו"ע יו"ד סי' רס"ד) דמילה בגוי פסולה, הא אפשר לקיים שניהם ע"י שימול קטן, דכשר לכו"ע (שו"ע שם), ולומר דמאי דדחי שבת היינו היכא דליכא קטן היודע למול, אבל היכא דאיכא קטן ה"נ דאין גדול רשאי למול בשבת, לא לישתמיט לשום אחד מהפוסקים לאשמועינן דב"ז, גם אין לומר דמילה שאני משום דנפק"ל מקרא דוביום אפילו בשבת דהותרה מילה אצל שבת, לכן אפי' היכא דאפשר ע"י קטן שפיר דמי, דומיא דטומאה דהותרה אצל צבור למ"ד (יומא דף ו' ע"ב) ולא מהדרין אטהורים, דהא ליתא, דמסוגיא דפ"ק דיבמות (דף ה' ע"ב) מבואר דמילה דחוויה היא אצל שבת מטעם דאתי עשה ודחי לא תעשה, מדבעינן למילף ממילה בשבת דעדל"ת שיב"כ, ודחי לה דמה למילה שכן נכרתו עליה י"ג בריתות וכו', ואם איתא מאי קאמר דנילף ממילה, הא מילה לאו משום דאתי עשה ודחי ל"ת, אלא משום דהותרה אצל מילה, עי"ש.

בסו"פ בהר את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו אני ה', וראוי לבאר הסמיכות והשייכות לקראי דריש פרשתן אם בחוקותי תלכו. ואפ"ל ע"ד דרוש, עפימ"ש בנועם מגדים לפרש מאה"כ אם בחוקותי תלכו וגו', דאחר שגילה לנו הכתוב בסו"פ בהר את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, ולתנא דברייתא בגמ' יבמות (דף ו' ע"א), ילפינן מינה דאין בנין ביהמ"ק דוחה את השבת עי"ש, א"כ היה מקום לומר דה"ה דמצות מילה לא תדחה את השבת, [יתכן להמתיק דבריו לפימ"ש בפרי העץ (פר' ויקהל), דמש"ה איצטריך קרא להא דאין בנין המשכן דוחה שבת, דס"ד דבנין המשכן שהוא מעשה צדיקים עדיף משבת שהוא זכר לבריאת שמים וארץ, שהרי אחז"ל (כתובות דף ה' ע"א) גדולים מעשי צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ, וע"ז אתי קרא לומר דאעפ"כ אין בנין המשכן דוחה שבת עי"ש, ומעתה הו"א דה"ה מילה דהו"ל מעשה צדיקים כמבואר במדרש תנחומא (פר' תזריע), וכאשר האריכו בזה המפוי, נמי לא תדחה את השבת].

בסו"פ בהר את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו אני ה', וראוי לבאר הסמיכות והשייכות לקראי דריש פרשתן אם בחוקותי תלכו. ואפ"ל ע"ד דרוש, עפימ"ש בנועם מגדים לפרש מאה"כ אם בחוקותי תלכו וגו', דאחר שגילה לנו הכתוב בסו"פ בהר את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, ולתנא דברייתא בגמ' יבמות (דף ו' ע"א), ילפינן מינה דאין בנין ביהמ"ק דוחה את השבת עי"ש, א"כ היה מקום לומר דה"ה דמצות מילה לא תדחה את השבת, [יתכן להמתיק דבריו לפימ"ש בפרי העץ (פר' ויקהל), דמש"ה איצטריך קרא להא דאין בנין המשכן דוחה שבת, דס"ד דבנין המשכן שהוא מעשה צדיקים עדיף משבת שהוא זכר לבריאת שמים וארץ, שהרי אחז"ל (כתובות דף ה' ע"א) גדולים מעשי צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ, וע"ז אתי קרא לומר דאעפ"כ אין בנין המשכן דוחה שבת עי"ש, ומעתה הו"א דה"ה מילה דהו"ל מעשה צדיקים כמבואר במדרש תנחומא (פר' תזריע), וכאשר האריכו בזה המפוי, נמי לא תדחה את השבת].

ע"ז אמר הכתוב אם בחוקותי רמיז למילה שנקרא חק כמ"ש וחק בשארו שם, וקראו חוקותי לשון רבים ע"ש ג' מצות שבו מילה פריעה ומציצה, וזהו אומרו אם בחוקותי שכאשר יזדמן לך מצות מילה שהוא חוקותי, ויהא לך גם ואת מצוותי תשמרו מצוות שמירת שבת ששקולה ככל המצות, כלומר שיום השמיני למילה יחול בשבת, אזי דע לך שעדיפה מצות מילה על מצות

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

תנצבה.

והנה הרי בוודאי די ש מצות עשה בעצם הגילוח, דהרי מייתי לה בגמ' לענין עדל"ת דעשה דגילוח דוחה ל"ת, ועי"ש בהגהות הרש"ש בשבועות שם דתוס' מיירי בגילוח שני, דרק גילוח ראשון מצווה בכהן עי"ש, ומ"מ בוודאי דגם גילוח שני מצווה, ואפ"ה כתבו התוס' דאפשר לקיים שניהם ע"י שיגלחו נכרי, משמע דאפשר לקיים מצוה גם ע"י נכרי, ומכח דברי התוס' הללו בנה המהר"י אשכנזי את קו' יעו"ש, (ועיין במנ"ח מצוה שס"ח).

ובאפיקי ים (ח"ב סי' ל"ד) האריך בענין זה, ובתו"ד הביא מתשו' הרשב"א (ח"א סי' שנ"ז) דכתב לו השואל להקשות בהא דאי' בגמ' יבמות (דף ו' ע"ב) אלא סד"א תיתי מהבערה (פי' דנלמוד דעשה דוחה ל"ת שיש בו כרת מהבערה), דתנא דבי רבי ישמעאל לא תבערו אש בכל מושבותיכם מה ת"ל, מה ת"ל, אי לרבי יוסי ללאו, אי לר' נתן לחלק, דתניא הבערה ללאו יצתה דברי ר' יוסי רבי נתן אומר לחלק, ואמר רבא תנא מושבות קא קשיא ליה מושבות מה ת"ל מכדי שבת חובת הגוף היא וחובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בחו"ל, מושבות דכתב רחמנא בשבת למה לי, משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני שנא' וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת שומע אני בין בחול בין בשבת ומה אני מקיים מחלליה מות יומת בשאר מלאכות חוץ ממיתת בי"ד, או אינו אלא אפילו מיתת בי"ד ומה אני מקיים והומת בחול ולא בשבת, או אינו אלא אפי' בשבת ת"ל לא תבערו אש בכל מושבותיכם ולהלן הוא אומר והיו אלה לכם לחוקת משפט לדורותיכם בכל מושבותיכם מה מושבות האמורים להלן בבי"ד אף מושבות האמורים כאן בבי"ד ואמר רחמנא לא תבערו, מאי לאו רבי נתן היא דאמר לחלק יצתה וטעמא דכתב רחמנא לא תבערו הא לאו הכי דחי, לא רבי יוסי, ותהוי נמי ר' יוסי אימר דאמר רבי יוסי הבערה ללאו יצתה הבערה גרידתא הבערה דבי"ד בישול פתילה הוא, וא"ר ששת מה לי בישול פתילה מה לי בישול סמנין, אמר רב שימי בר אשי האי תנא לא משום דאתי עשה ודחי ל"ת אלא משום דמייתי מק"ו וכו'.

וכתב הרב השואל להרשב"א וז"ל, פלא בעיני כי נמי מוקי לה כר' יוסי הוה מצי לאוכוחי, טעמא

והחת"ס בתשו' (חיו"ד סי' קל"ב) תירץ בזה, דנהי דגם כשימול נכרי יהא הבן מהול, מ"מ מ"ע שמוטל על האב למול בנו או על הבי"ד למול הבנים לא יתכן לקיימה אלא ע"י שליח ישראל שהוא שלוחו כמותו, משא"כ בגוי דהרי אין שליחות לגוי וא"כ לא יקיים האב מ"ע המוטלת עליו, ואף שהבן מהול מ"מ האב והבי"ד לא קיימו מ"ע שלהם, משו"ה דוחה שבת. והא דאמרינן (מנחות דף מ"ב ע"א) ימול ארמאי ואל ימול כותי, רצ"ל אם א"א להמתין בשום אופן וע"כ רוצה למולו ביומו כי אולי יחוש דכשיזקין הנער כאיב לי' טפי א"כ ימול ארמאי ולא כותי, אבל טוב משניהם שלא ימולו כלל וימתין, ובזה מיושב קו' הכסף משנה במ"ש הרמב"ם (פ"ב דמילה ה"א) הכל כשרין למול וכו' אבל עכו"ם לא ימול כלל, ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה, ותמה הכס"מ דאם מילת גוי כשרה א"כ אפי' לכתחילה יוכל למול, ובהאמור מבואר דלכתחילה אין לאב ולבי"ד לבטל מצוה המוטלת עליהם למול, לכן כתב הרמב"ם שלא ימול ארמאי לכתחלה, עכתו"ד, (ודבריו נאמרו ונשנו להלן בסי' רצ"ו ובסי' שכ"א עי"ש, וכ"כ בשו"ת טוט"ד מהדו"ג ח"ב סי' צ"ט).

ואמנם הא מילתא דא"א לקיים מצוה ע"י גוי אינו דבר השוה בכל, דממש"כ התוס' בריש שבועות (דף ג' ע"א ד"ה ועל הזקן) מוכח דגם ע"י גוי נתקיים המצוה, דמייתי שם הא דפליגי בגמ' נזיר (דף נ"ז ע"ב) רב הונא ורב אדא בר אחא, דלראב"א מקשינן מקיף לניקף, דכל היכא דניקף לאו בר חיובא הוא גם המקיף אינו חייב, כגון מקיף לקטן, וכתבו התוס' וז"ל, ועוד נראה דאפי' רב אדא מחייב היכא דניקף בר חיובא אע"ג דמקיף לאו בר חיובא, ולא פטר אלא היכא דניקף לאו בר חיובא הוא, מדלא קאמר איש דאמר לקטן או לנכרי אקיף לי גדול והוי נפקותא לרב אדא, ויש לדחות משום דלרב הונא דלא מקיש מקיף לניקף לא יניח גדול להקיף עצמו, וגם אין להביא ראייה מדאמר ביבמות (דף ה' ע"א) דאתי עשה דמצורע ודחי לאו דהקפה מדכתיב ראשו, משמע דכו"ע מודו דאסור ע"י אשה ונכרי, דאי שרי לרב אדא אמאי דחי הא אפשר לקיים שניהם, די ש לדחות דאצטריך קרא למימר דדחי היכא דאין שם אשה ונכרי, וכ"כ התוס' במס' נזיר שם (ד"ה ורב).

והשבת כל ימי המועד עי"ש, וכ"כ התוס' בפסחים (דף כ"ט ע"ב), וא"כ קשה מפני מה אם קנה חמץ לוקה הרי לגבי לאו הניתק לעשה אין שום נפק"מ בין עשה מעשה ללא עשה מעשה עי"ש.

ותי' בדבר שמואל די"ל דלא הוי לאו הניתק לעשה דתשביתו, דמשכח"ל שקנה חמץ בשביעי של פסח שחל בשבת שאי אפשר לקיים בו מצות שריפה, והל"ת דבל יראה איכא והעשה דתשביתו ליכא, עי"ש, [ולדבריו יש להוסיף דמהי"ט שוב אין לוקה כלל על הלאו גם כשאינו שש"פ שחל בשבת כיון דהלאו כולל יותר מהעשה, ודו"ק]. והמגיה בשער המלך שם הקשה עליו דגם כשחל שביעי של פסח בשבת עדיין אפשר לקיים מ"ע דתשביתו, שהרי מה"ת ליכא איסור אמירה לעכו"ם וא"כ יכול לשרפו או לפררו ע"י גוי, עיי"ש, ומשמע דס"ל דשפיר אפשר לקיים המצוה ע"י גוי. (שו"ה בשעה"מ הגדמ"ח שכבר העירו בטעם המלך, מעשה חושב, הגהות שו"מ, קובץ מפרשים, מדברי התוס' בשבועות הנ"ל ומדברי תשו' הרשב"א).

ועכ"פ לדעת כמה רברבתא שפיר אפשר לצאת יד"ח מצוה גם כשעושה ע"י נכרי, ולכא' סברתם כי אף שאין מעשה הגוי מתייחס אל הישראל השולח בתורת שליחות דהא מילתא דפשיטא הוא דאין שליחות לעכו"ם, מ"מ כיון שמעשה המצוה מתקיים ע"פ דיבורו של הישראל, א"כ כל כה"ג שהישראל עסק לגרום לקיום המצוה נחשב לו גרמתו כמי שעשאה, וכענין שמצינו בטבילת כלים דמועיל ע"י עכו"ם מהי"ט כמבואר בשו"ע (יו"ד סי' ק"כ סעי' ט"ו) ומקורו מתשו' הרשב"א (ח"ג סי' רנ"ה) יעו"ש, ועי' שו"ת הר צבי (חאו"ח סי' י"ח וסי' קמ"ח), ומעתה קמה וגם נצבה קו' החכם מהר"י אשכנזי מפני מה מילה דוחה שבת הא אפשר לקיים שניהם ע"י שימול נכרי, וכה"ג אין ראוי לדחות איסור שבת. ויש להעיר עוד דשפיר הו"מ לקיים מצות מילה ע"י עכו"ם אף אי נימא דאין שליחות לעכו"ם, ואין מועיל קיום מצוה על ידו, והוא ע"פ הידוע מש"כ מהר"ח אור זרוע (סי' י"א) שאין האב חייב למול בנו בידו אלא רק להתעסק שיהא בנו נימול, דומיא דחייב ללמדו תורה ואומנות, וכה"ג בסוכה דכתיב חג הסוכות תעשה לך וקיי"ל

דכתב רחמנא לא תבערו אש (שמות לה, ג) הא לאו הכי דחי, והיינו ממיתים האיש ובנטילת נשמה כרת איכא, דאין נראה לומר דנטילת נשמה תהא נעשית על ידי גוים, דהיכן מצינו שנוכל לקיים מצות עשה ע"י גוים, והשיב לו הרשב"א וז"ל, חיי דמר שכך אני סבור שיכולין בית דין לצוות לגוי לזרוק פתילה לתוך פיו, שאין הגוי אלא שלוחו של בית דין ואין מיתת בית דין צריך גופו של בית דין, עי"ש שהאריך בזה, הרי דלהרשב"א יכולים לקיים מצוה ע"י גוי אע"פ דליתא בשליחות.

ובתשו' באר יצחק (או"ח סי' י"ד ענף ה') הביא דברי תשו' הרשב"א הללו, וכתב דלכא' צדקו דברי הרב השואל דהיאך ס"ד להמיתו ע"י עכו"ם, דהא בעינן יד העדים תהיה בו בראשונה וכיון דאין שליחות לנכרי א"כ אינם מקיימין המצוה המוטלת עליהם, דמה שנא זה מכל מצות עשה, ועי' ברמב"ם (פי"ד מסנהדרין ה"ב) שכתב דמצ"ע על בי"ד להרוג למי שנתחייב בה כו', משום דמצוה דבאש ישרפו אותו וכן בכל חייבי מיתות קאי על הבי"ד וכו', ודברי הרשב"א שכתב דיכולים בי"ד לצוות לנכרי לזרוק הפתילה לתוך פיו וכו' צ"ע הא בעינן יד העדים תהיה בו בראשונה, ואפ"ל דזריקת הפתילה לא היתה נעשה ע"י העדים אמנם המה היו המושכים אחד מזה ואחד מזה ואחר היה זורק לפיו, אכן מ"מ צ"ע כיון דהמצוה הוא על בי"ד לדון דיני נפשות ושליח בי"ד שליחות דבי"ד קעביד, א"כ איך ימיתו ע"י נכרי, הא אין שליחות לנכרי, ונשאר בצ"ע.

ובמג"א (סי' תמ"ו סק"ב) הביא דברי השל"ה דהמוצא חמץ בתוך ביתו ביו"ט יוציאו ע"י גוי דהעשה דתשביתו דוחה לאיסור אמירה לעכו"ם עי"ש, משמע דס"ל דשפיר אפשר לקיים המצוה ע"י גוי.

וכן משמע בדברי השער המלך (הל' חו"מ פ"א ה"ג) דאפשר לקיים מצוה ע"י גוי, שהביא שם המגיה מש"כ בתשו' דבר שמואל (סי' ל"ח) כתב לתרץ דברי הרמב"ם (שם) שאינו לוקה משום לא יראה ולא ימצא אלא א"כ קנה חמץ בפסח או חימצו כדי שיעשה בו מעשה וכו', ואילו בסוגיא דפסחים (דף צ"ה ע"א) מוכח דב"י הוי לאו הניתק לעשה דאינו לוקה עליה, וכמ"ש רש"י שם, לא יראה ואם נראה תשביתוהו, לעולם הוא בעמוד

בעצמו למוהלו, דומיא דכיסוי דמי ששפך הוא יכסה, ושכן משמע ברמב"ם (ריש הל' מילה) דמ"ע זו מוטל על האב תחילה, והכי משמע פשטא דש"ס דקדושין (דף כ"ט ע"א) דאמר' התם האב חייב בבנו למולו מנלן דכתיב וימל אברהם את יצחק בנו והיכא דלא מהליה אבוהא מחייבי בי דינא לממהליה וכו', ומסיק הש"ך וז"ל, וכתבתי זה לפי שראיתי כמה אנשים מכבדים לאחרים למול את בניהם אף שהם בעצמם יכולים למול, ולדעתי הם מבטלים מ"ע ומצוה גדולה של מילה ויש לבי"ד לבטל הדבר הזה, עכ"ד.

והקשו עליו התבואות שור והפלתי (סי' כ"ח) מהא דאי' בגמ' שבת (דף קל"ג ע"א) דדרשינן ימול בשר ערלתו, בשר אע"פ שיש שם בהרת ימול דברי רבי יאשיה, ופריך הא למ"ל קרא דבר שאינו מתכוון הוא ודשא"מ מותר, אמר אביי לא נצרכה אלא לרבי יהודה דאמר דשא"מ אסור, רבא אמר אפי' תימא ר"ש מודה ר"ש בפסיק רישא ולא ימות וכו', ופריך ואביי אליבא דר"ש האי בשר מאי עביד ליה, אמר רב עמרם באומר לקוץ בהרתו הוא מתכוון, תינח גדול קטן מאי איכא למימר, אמר רב משרשיא באומר אבי הבן לקוץ בהרת דבנו הוא מתכוון, ואי איכא אחר ליעבד אחר, דאמר ר"ש בן לקיש כל מקום שאתה מוצא עשה ול"ת אם אתה יכול לקיים שניהם מוטב ואם לאו יבוא עשה וידחה ל"ת, ומשני דליכא אחר, עכ"ד הגמ'. ולשי' הש"ך דעל האב בעצמו למול את בנו, מאי פריך ואי איכא אחר ליעבד אחר הא עי"ז יתבטל מצות האב.

ובברוך טעם (דין עדל"ת, עשי' שליח לד"מ ויש בו ל"ת, דף מ"ד ע"ב מדפה"ס) כתב לתרץ דעת הש"ך, עפי"ד רש"י שם שכתב ואי איכא אחר שאינו חושש לטהרו ליעבד אחר ולא ליקו אב התם, וצל"ב מפנ"מ הוצרך רש"י לפרש דלא ליקו האב התם, ויל"פ עפי"מ שהביא הטור ביו"ד (סי' רס"ה) דעת בעל העיטור שהמנהג שאבי הבן עומד על המוהל להודיעו שהוא שליחו, כדאמרינן לגבי קרבן אפשר שיהא קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו, אלמא דכשעומד התם האב הריהו כמודיעו שהוא שליחו למול את בנו, עי"ש.

וי"ל דס"ל לרש"י דאם האב ימנה שליח למול את בנו שיש בו בהרת, אף דלאותו שליח לא

תעשה ולא מן העשוי, וכי לא יאמר לאחר לעשות לו סוכה, וכן בתפילין וכי לא יקשור לו אחר על זרועו וכו', אלא כל הני מצוות אינה העשיה, אלא שצריכה המילה להיות חתומה בבשרו, וכן ישיבתו בסוכה ותפילין מונחים על ראשו וזרועו, וה"נ עיקר מצות מילה כן, שאל"כ הא דאמרינן במנחות (דף מ"ג ע"ב) כיון שנזכר דוד במילה נתיישרה דעתו ואמר עליה שירה, ולמה שמח במילה יותר מראשו וזרועו שקיים בהם מצות תפילין עי"ש.

וא"כ כיון שעיקר המצוה הוא שהקטן יהא נימול והאב אין זקוק רק להתעסק בדבר ולהביאו שיהא נימול, א"כ אף כשמורה לגוי למולו הרי האב מקיים מצוותו בכך שמסייע לבנו להיות נימול כראוי, וממילא שפיר קשה דלא הו"ל לדחות השבת ולמול בעצמו ע"י חילול שבת, אלא הו"ל לומר לגוי לימול. ושמחתי ששוב הראוני כדברים האלה בחידושי הגרעק"א בע"ז דף כ"ז ע"א, יעו"ש. ועי' שו"ת הר צבי חאו"ח סי' י"ח.

מעתה י"ל דעל זה אתיא קרא דאם בחוקותי וגו' לומר דמילה דוחה שבת, דאי משום וביום השמיני דדרשינן אפי' בשבת, הו"א דרק היכי דא"א למול באופן אחר כגון דליכא נכרי וגו' אז מילה דוחה שבת, אבל היכא דאפשר למול ע"י גוי נימא דהו"ל כאפשר לקיים שניהם דאין עדל"ת וכקו' המהר"י אשכנזי, ע"ז קמ"ל דבכל גונוי מילה דוחה שבת.

ולכן נאמר אם בחוקותי תלכו היינו מצות מילה שנקראת חק, ואת מצוותי תשמרו היינו שמירת שבת, ובהזדמן שניהם יחדיו יקיימנה ג"כ, ולא תהא סבור לקיימה ע"י נכרי אלא ועשיתם אותם, דקרי ביה ועשיתם אתם, וכדברי המדרש ורצ"ל שתעשו זאת בעצמכם ולא ע"י נכרי, וז"ש ועשיתם אתם רצ"ל שיהא ממש עשיה שלכם ולא ע"י עכו"ם שהוא בתורת גרמא, ודו"ק.

וכעת נראה להוסיף עוד בזה ע"ד פלפול, דהנה בקו' מהר"י אשכנזי הנ"ל מפני מה מילה דוחה שבת הא אפשר לקיים שניהם ע"י שימול נכרי, אפ"ל עפ"י דברי הש"ך (חו"מ סי' שפ"ב סק"ד) שמוכיח מדברי הרא"ש בחולין דמי שהוא מוהל אינו רשאי ליתן את בנו לאחר למוהלו וחייב הוא

המעשה בטל לגמרי, על כרחך הטעם משום דאי אפשר לחלק המעשה לחצאין ולומר דלענין העבירה לא חל שליחות והו"ל החטא של השליח ולענין המעשה שפיר מתייחס אל המשלח, דכיון דאין שליחות לחצאין א"כ כשם שאינו חל לענין העבירה אינו חל על המעשה ועל כן בטל המעשה לגמרי, משא"כ לסברת הגר"י המבורגר דאף שאין שליחות למעשה העבירה מ"מ לגבי עצם המעשה קיים השליחות, עכצ"ל דשייך שליחות לחצאין, מעתה י"ל דה"ה נמי היכי דעושה שליח למצוה ועבירה יתכן דכלפי המצוה שפיר מהני השליחות ומתייחס אל המשלח משא"כ לגבי העבירה הדריגן לכללא דאין שלד"ע, עי"ש.

ובשו"ת נפש חיה בסוה"ס (סוגי' עדל"ת סי' י"ד) דן עפי"ז לענין מה דכתבו התוס' בקידושין (דף ל"ד ע"א ד"ה מעקה) בהא דתנן דאשה חייבת במעקה משום דהוה מ"ע שלא הזמן גרמא, והקשו התוס' דמה הנפק"מ בכך דמעקה הוה מ"ע שלהז"ג הרי בלא"ה אית בה לאו, והביאו בשם י"מ דאיכא נפק"מ בכך בכה"ג שיזדמן לקיים מ"ע שיעמוד נגד מצוה זו, דאי היו הנשים פטורות מן העשה ולא היה בהן רק הל"ת הו"א דיבא עשה וידחה לל"ת, משא"כ עתה דהו"ל מ"ע שלהז"ג הו"ל עשה ול"ת ואין עשה דול"ת ועשה, ושוב הביאו דהר"ר יוסף מאר"י חולק ע"ז, דס"ל דאפי' לא היה נוהג העשה בנשים לא היה נדחה הל"ת, משום דהיכי דכל היכי דאיכא עשה בהדי לאו הלאו עצמו אלים ואינו נדחה, ומוכח לה מהא דאין מדליקין בש"ש ביו"ט (שבת דף כ"ד ע"ב) משום דיו"ט עשה ול"ת ושריפת קדשים אינה אלא עשה ואין עשה דוחה ל"ת ועשה, ואי נימא דהל"ת נדחה א"כ אשה שאינה חייבת בעשה דיו"ט דהו"ל עשה שהז"ג תדליק בשמן שריפה ביו"ט דליתי עשה דשריפ"ק ותדחי איסור ל"ת דיו"ט, וכ"ת דאה"נ א"כ אמאי לא לישתמיט תנא מלהשמיענו הכי, עי"ש. והקשה הפנ"י על הוכחת הר"ר יוסף מאר"י, די"ל הא דאין היתר לנשים להדליק בשמן שריפה, אינו מצד דאיסור יו"ט אלים, אלא משום דנשים ליכא בהו עשה דשריפ"ק כיון דאין שורפין קדשים בלילה הו"ל עשה דשריפת קדשים מ"ע שהז"ג עי"ש.

איכפת ליה שיש שם בהרת ולא ניח"ל בקציצת הבהרת והו"ל אצלו דבר שאין מתכוון, מ"מ כיון דמל בשליחות האב ושלוחו של אדם כמותו והוי כאילו האב בעצמו מקיים מצות מילה, חל על האב האיסור דקציצת הבהרת דניחא ליה, דא"א לחלק השליחות לחצאין ולומר דאינו שלוחו רק לענין חיתוך הערלה ולא במה שקוצץ את הבהרת דהרי חדא מעשה הוא, לכן אם הוא שלוחו למול הוי כאילו עשה האב כל המעשה, לכן אם האב יעמוד שם כשימול השליח שוב אין תועלת במה שמל ע"י אחר, ועכצ"ל דקו' הגמ' הוא דליעבד אחר היינו שימול אחר שלא בשליחות האב, רק אותו אחר מעצמו ימול, וכהא דקי"ל שאם אין האב יכול למול את בנו מוטל על כל ישראל למולו, לכן דקדק רש"י דלא ליקו האב התם כלומר כדי שלא יהא עושה בשליחותו, (וכבר קדמו בזה בביאור דברי רש"י המל"מ בפ"י מטומאת צרעת, שבתו"ד כתב וז"ל, שוב ראיתי לרש"י שכתב ואי איכא אחר שאינו חושש לטהרו ליעביד אחר ולא ליקום אב להתם ע"כ. משמע מדבריו דאי קאי אב התם אף שהמל אינו מכוין לטהרו אפ"ה עובר בלאו. וטעמא דמלתא דכיון דהמצוה מוטלת על האב, המוהל שליחותיה דאב קא עביד, וכיון דכוונת האב הוא לטהרו הרי עובר בלאו, עכ"ד).

וממילא מיושב קו' התבואות שור והפלת ה"נ"ל, דאמנם בעלמא המצוה על האב שימול בעצמו, מ"מ קאמר הש"ס דהיכי דאיכא בהרת ראוי לבטל מצוות האב למול בעצמו את בנו, כיון שאם ימול האב ואפי' ימול אותו ע"י שליח יהא האב עובר על איסור קציצת בהרת, עכתו"ד.

וכעי"ז כתב בתשו' בית יצחק (או"ח סי' י"ח אות ד', וס' ל"ה אות ב') יעו"ש, (וע"ע אפיקי"ם ח"ב סי' ל"ד), וביאר שם דהא מילתא אי אמרינן אין שליחות לחצאין תליא בפלוגתא הידועה של הנוב"י והגר"י המבורגר (עיין שו"ת נודע ביהודה אהע"ז סי' ע"ה ע"ו), בהא דקי"ל אין שליח לדבר עבירה, אם הכוונה דאותו מעשה שהוא עבירה לא חל כלל, או דהא דאשלד"ע אינו אלא לענין שאין החטא מתייחס אל המשלח אלא השליח בלבד הוא שחטא, אבל כלפי המעשה שפיר חל השליחות, והדברים עתיקין.

והיינו דלפי סברת הנוב"י דכיון דאין שלד"ע

גוי דסו"ס לא עשה ישראל המצוה, וגוי אינו נעשה שליח, ואם היה בו שליחות כ"ש שהרי"ז כאילו עשאו הוא והמעשה נחשב לו, והרי"ז כאילו מלו הוא בשבת, עכ"ד, ובהג"ה האור שמח תמה עליו דבשבת אין שליחות כנ"ל מהבית מאיר, וכן תמה עליו בשו"ת הר צבי.

ויש לפלפל עוד דכל האי מילתא אם אפשר לחלק בענין שליחות לומר דחל השליחות רק לגבי התייחסות המעשה ולא לגבי העבירה שבה, תליא במה שהאריכו לדון ביסוד מהות שליחות אי גוף השליח הוי כהמשלח ממש לגמרי, או שאינו כמותו ממש אלא שמעשה השליח הוא שמתייחס אל המשלח.

וכנודע מ"ש הריב"ש (סי' רכ"ח) דישנם שני סוגי שליחות, (א) שהשליח נעשה כמותו ממש והיינו דהשליח כגוף המשלח לגמרי הוא, (ב) דרק הפעולה שעושה השליח מתייחס אל המשלח והו"ל כאילו המשלח עשה אותו מעשה אבל השליח אינו כגופו ממש, וביאר בזה הא דגבי גירושין בעינן קרא דשליח עושה שליח כדאמרינן (קידושין דף מ"א ע"א) ושלח מלמד שהוא עושה שליח וכו' ושלחה מלמד שהשליח עושה שליח, ואילו גבי פסח דרשינן מנין שש"א כמותו שנא' ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל ביה"ע וכי כל הקהל שוחטין אלא מכאן שש"א כמותו, ולא מצרכינן קרא לרבות שהשליח עושה שליח, והיינו משום דבשליחות דפסח נעשה השליח כמותו ממש שהרי קרא השליח בשם כל הקהל כמ"ש ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל והיינו דהשליח הו"ל כהבעלים ממש, מש"ה אין צריך לרבות דהשליח עושה שליח דכיון שהשליח הוי כהמשלח ממש א"כ כי היכא דהבעלים עושים שליח ראשון כמו"כ השליח שהוא כגוף הבעלים עושה שליח, משא"כ בגירושין שלא קרא השליח בשם הבעל אלא שריבה הכתוב שהבעל יכול לגרש ע"י שליח, היינו דמעשה הגירושין יכול להיות גם ע"י שליח, הגם דאין השליח כמותו ממש, מש"ה איצטריך קרא לרביא שהשליח יכול לעשות שליח.

ובשו"ת דברי חיים (ח"א או"ח סי' ל"ג, ח"ב אהע"ז סי' פ"ו) לפלפל באריכות בהאי ענינא, ובתו"ד עורר דאי נימא דהשליח הו"ל כהמשלח ממש, ומשו"ה

וכתב הנפש חיה דיש ליישב קו' הפנ"י, דאף דשריפ"ק הוי עשה שהז"ג ולא שייך בנשים, מ"מ היה שייך בהן עדל"ת בשמן שריפה של אנשים, והיינו דאת"ל דבנשים הל"ת נדחה, הול"ל שיקיימו מצות שריפ"ק בשליחות האנשים שהרי האנשים מצווין על שריפ"ק, ויתקיים המצוה ע"י שישרפו הנשים בשליחותם, ועל כן ממה דבכל גווני נשים אין מדליקות בשמן שריפה מוכח דאיסור ל"ת דיו"ט נעשה אלים. אלא דיש לדון דכיון דלגבי איש המשלח איכא ביה עשה ול"ת דיו"ט, נמצא דהמשלח עבד איסורא במה שאשה תשרוף בשליחותו, ומסיק הנפש חיה דהא מילתא תליא בכך אי במקום דיש מצוה ועבירה אי נימא דחל השליחות לענין קיום המצוה בלבד ולא לענין העבירה, וכתב ג"כ די"ל דתליא בפלוג' הנוב"י והגר"י המבורגר אם בהא דאין שלד"ע בטל השליחות לגמרי, ושוב ציין לדברי הברוך טעם הנ"ל עי"ש באריכות.

מעתה יתיישב קו' המהר"י אשכנזי, די"ל דמהאי טעמא מילה דוחה שבת אף דאפשר לקי"ש ע"י שימול נכרי, משום דאפי' אי נימא דבעלמא אפשר לקיים מצוה ע"י גוי, מ"מ בכה"ג שאינו רוצה למולו בעצמו כדי שלא לחלל שבת, ממילא גם כאשר מל ע"י גוי נחשב כאילו הישראל חילל את השבת, והיינו דכי היכא דאמרינן דאין שליחות לחצאין וכל המצוה מתייחס למשלח גם העבירה מתייחס, ה"נ נימא ע"ד זה כשרוצה לקיים המצוה ע"י עכו"ם, דממנ"פ אי נימא דלגבי המצוה נחשב כמי שעשאוה וקיים האב מצות מילת בנו, א"כ גם לענין מלאכת שבת נקרא המלאכה על שמו והו"ל כמי שעשאה, ואי נימא דלגבי איסור שבת אינו נחשב כמי שעשאה כיון שנעשה ע"י העכו"ם, א"כ גם לענין המצוה אין מתייחס לאביו, [האמנם דיש לפלפל בזה עפי"ד הבית מאיר (אבהע"ז סי' ה') דבשבת העיקר הוא שיהא גופו נח ואין בו דין שליחות, מ"מ הרי כמה ברבבתא לא סבירא להו כהבית מאיר], ודו"ק, ושש לבי כאשר שוב הראוני מש"כ כעיי"ז בשו"ת בשמים ראש (סי' רכ"ג), וז"ל, אשר שאלתני אי אמרינן במילה בגוי כשירה מדוע נדחה שבת ונעביד לה ע"י גוי, תשובה אין עושין מצות ע"י

שהמעשה מתייחס אל המשלח, י"ל דהנ"מ לענין חלק המצוה דניח"ל שיהא מעשה השליח מתייחס אליו אל השליחות, אבל בחלק העבירה דלא ניח"ל התייחסות השליחות אין שליחות לד"ע, ודו"ק.

והנה מודעת זאת שיטת המהרי"ט (ח"א סי' קכ"ז) דלא יתכן להקדיש ע"י שליח כיון דהקדש מילי נינהו ולא מימסרו לשליח, וגם הגר"א ס"ל כשי' המהרי"ט ומשמע דנקט הכי גם בשיטת המחבר דהנה בשו"ע (חו"מ סי' קכ"ג ס"ב) מי שהיה לו שבועה על חבירו אינו יכול להרשות אחר עליו ולהשביעו שאינו דבר שנקנה בקנין שאינו אלא דברים בעלמא, וציין ע"ז הגר"א כמ"ש בגיטין כ"ט ע"א משום דמילי וכו', וכתב בהגהות מראה כהן (ב"מ דף ק"י ע"ב), בשם אהיו מהרש"כ דהגר"א אזל בשיטת מהרי"ט ועי"ש מש"כ בזה.

ותמהו עליו בנובי"ת (יור"ד סי' קמ"ז) ובמחנ"א (הל' שלוחין סי' ז') דהרי הא דאמרינן מילי לא מימסרו לשליח הנ"מ בשליח שאין בכוחו לעשות שליח שני היכי דהוי מילי ובכה"ג אמרינן מילי לא מימסרו לשליח, וכמבואר להדיא ברש"י בגיטין (דף כ"ט ע"א) שאין בכח דברים להיות חוזרים ונמסרים לאחר, אבל המשלח הראשון ודאי דיפה כוחו לעשות שליח אף לענין מילי, (וכבר ביאר בזה הגאון רעק"א בחידושים ריש פ"ד דגיטין ובתוספות רעק"א ריש השולח אות ל"ד, וע"ע בלקח טוב כלל א' ד"ה עתה אדבר), והאריכו בזה הרבה.

והחתם סופר (שו"ת, יור"ד סי' שכ"א) ביאר שיטת המהרי"ט, דמש"ה מילי לא מימסרו אפי' לשליח ראשון משום דלא ילפי' שליחות אלא מקדשים וגירושין ותרומה ובכולהו איכא מעשה אבל מילי גרידא לא אשכחן דיועיל בה שליחות וכו', ומוסיף עוד החת"ס דאפשר דילפינן מהפרת הבעל דכתיב אשה יפירנו ולא השליח (ב"מ דף צ"ו ע"א, וכ"ה בנדרים ע"ב ע"ב, דפליגי בזה ר' יאשי' ור' יונתן עי"ש), וי"ל הטעם דלא מצי להפר ע"י שליח משום דמילי לא מימסרו לשליח ומינה ילפינן לכה"ת עי"ש.

וביבמות (דף מ"ד ע"א וכ"ה בדף ק"א ע"ב) דרשינן קראי גבי חליצה, וקראו לו זקני עירו הן ולא שלוחן, והק' בישרש יעקב דלפימ"ש המהרי"ט

לא בעינן קרא לרבות דשליח עושה שליח א"כ מפני מה אמרינן דמילי לא מימסרון לשליח (גיטין דף ס"ו ע"ב) והיינו שאין השליח יכול לעשות שליח שני לענין מילי, הרי השליח נעשה כהמשלח ממש א"כ כי היכא דהמשלח יכול לעשות שליח ראשון לענין מילי ה"נ יהא בכח השליח שהוא כמו המשלח עצמו לעשות שליח אחר לענין מילי, והאריך בזה טובא ומסיק דאה"נ אי אמרינן דששא"כ פירושו דהוי כמותו ממש שפיר מימסרי מילי לשליח, ורק לענין גט אמרינן דלא מימסרי מטעם דהוי כעד מפי עד וכמבואר ברמב"ן ובפנ"י שם.

ועד"ז כתב לתרץ דברי הרמב"ם שכתב (פ"א מעבודת יוה"כ ה"ז) דהיו משביעין לכה"ג עיו"כ ואומרים לו אישי כה"ג אנו שלוחי בי"ד ואתה שלוחינו ושליח בי"ד וכו', והקשו המפ"ד דהרי במסקנת הגמ' (יומא י"ט ע"ב) בהא דפריך עלה לימא תהוי תיובתא דרב הונא ברדרי"י דאמר דכהני שלד"ר נינהו דאי אמרת של"ד נינהו מי איכא מידי וכו', ותרצינן דה"ק משביעין אנו עליך על דעתנו ועל דעת בי"ד, הרי דל"ה אומרים אנו שלוחי בי"ד וכו' אלא על דעתנו ועל דעת בי"ד, וביאר הדב"ח דהך כללא דלא מהני שליחות בדבר שאינו יכול לעשות בעצמו, היינו רק אם נקטינן דהשליח הו"ל כמותו ממש ומש"ה אינו יכול לעשות שליח במידי דהוא עצמו לא מצי עביד, דהאיך יעשה השליח פעולה שאין המשלח עצמו יכול לעשות, הרי השליח נעשה כגוף המשלח עצמו, ואמנם א"נ דאין השליח כמותו ממש אין שום חסרון בדבר בכך שאין המשלח יכול לעשות אותו מעשה, ויתכן שפיר שיעשה שליח גם במה שלא מצי המשלח לעשות בעצמו ודו"ק.

ולפי"ז י"ל, דא"נ דשלוחו של אדם הו"ל כמותו ממש, והיינו דדב"ז עיקר גדרה של שליחות דהשליח מקבל את כל כוחו של המשלח להיות כגופו ממש וכידא אריכתא של המשלח, א"כ מאחר דלענין קיום המצוה נחשב השליח כהמשלח עצמו, הדין נותן שייחשב לגמרי כמותו גם לענין העבירה שבה, ולכן לא אהני כלום במה שמל ע"י גוי וכנ"ל, אבל אי אין השליח כגוף המשלח, אלא דענין שליחות הוא

דמילי לא מימסרו אפי' לשליח ראשון א"כ למ"ל קרא למעט דאין הבי"ד יכולים לקרוא ע"י שליח, הרי בלא"ה בכה"ת מילי לא מימסרו לשליח, וכתב דמכאן ראי' להחולקים על המהרי"ט עי"ש, וכמו"כ הק' בשו"ת מהרי"א (אהע"ז סי' כ"ז) על המהרי"ט מהאי דרשא עי"ש.

וראייתי שכתבו בזה דאפ"ל דאה"נ דמינה ילפינן להא דמילי לא מימסרו לשליח, דכיון דאמרה תורה וקראו לו ולא ע"י שליח והגם דבכ"מ שאא"כ מזה מוכח דמילי לא מימסרין לשליח כלל, ואמנם לפי"ז אית לן תרי קראי להא דמילי לא מימסרו לשליח, חד בהפרה וחד בחליצה, ותליא בפלוגתא דשנ"כ הבכ"א אם מלמדין, ולפי"ז י"ל דדברי המהרי"ט דמילי לא מימסרו אפי' לשליח ראשון אתיא דווקא למ"ד דשנ"כ הבכ"א מלמדין, משא"כ למ"ד דשנ"כ הבכ"א אין מלמדין אין ללמוד מהני לכל התורה ודו"ק.

*

והנה בהא דדרשינן (גמ' יבמות הנ"ל) יכול יהא בנין בית המקדש דוחה שבת ת"ל את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו כולכם חייבין בכבודי, נודע קו' המפ' (מזרחי פר' ויקהל, ועוד) למ"ל קרא הרי בנין המקדש הו"ל רק עשה ושבת הוא עשה ול"ת, וכללא הוא דאין עשה דוחה ל"ת ועשה.

ואולם לפימ"ש התוס' ביבמות (דף ה' ע"א ד"ה שכן) בהא דאמרינן התם אלא אתיא (עדל"ת) מראשו דהך תנא דתניא ראשו מה ת"ל, (פרש"י במצורע כתיב יגלח את כל שערו הרי ראשו בכלל למה לי דכתיב ראשו), לפי שנאמר תער לא יעבור על ראשו שומע אני אף מצורע ונזיר כן, ת"ל ראשו, (דאי לאו דרבי קרא הו"א לא ליקוף אלמא אשמעינן קרא דאתי עשה ודחי ל"ת ומהכא נפקא דעדל"ת), איכא למיפרך מה לנזיר מצורע שכן ישנו בשאלה, דאי לא תימא הכי הא דקיי"ל דאין עשה דול"ת ועשה ליגמר מנזיר (דאיכא ל"ת תער לא יעבור על ראשו ועשה דקדוש יהיה גדל פרע), אלא מנזיר מאי טעמא לא גמרינן דאיכא למיפרך שכן ישנו בשאלה ה"נ איכא למיפרך שכן ישנו בשאלה, והקשו התוס' וא"ת וניגמר במה הצד מכהן ונזיר דלידחי בעלמא עשה את לאו ועשה וכו', וי"ל דעל מה הצד פרכינן כל דהו דאינו לא קולא ולא חומרא, ואיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שיש בהן איסור גילוח וכו', אבל קשיא נילף מכהן ונזיר ומילה דדחיא צרעת דהוי עשה ול"ת וכו', ונראה דהו"ו כמו שני כתובים הבאים כאחד, דממילה וחד מהני איכא למילף, נמצא חד דלא איצטריך עי"ש, ובמלא הרועים (ערך עדל"ת אות י"ט) כתב דלפי דברי התוס' נמצא דלמ"ד דשנ"כ הבכ"א מלמדין שפיר מצינן למילף מהתם דעדל"ת ועשה, וכ"כ כמה אחרונים (פרדס דוד סו"פ משפטים, שו"ת בית יצחק או"ח סי' ה' סק"ח, אתוון דאורייתא כלל ז', אור שמח פ"ג מהל' יו"ט ה"ח).

וי"ל דבכך תליא גדר ומהות שליחות אם שליח כמותו ממש או דרק המעשה מתייחס להמשלח, וע"ד שכתב הד"ח לגבי מילי מימסרו לשליח בשליח שני (לדעת החולקים על המהרי"ט) דתליא בהא אם השליח הוי כהמשלח ממש וכנ"ל, עד"ז י"ל גם לענין שליח ראשון, והיינו דאי נימא דשנ"כ הבכ"א מלמדין ילפינן מהפרת הבעל ומחליצה דמילי לא מימסרי אפי' לשליח ראשון, ומינה דאין השליח כהמשלח ממש שהרי חזינן שאין בכוחו להיות שליח לענין מילי, משא"כ אי נימא בכל התורה זולת בהפרה וחליצה מילי מימסרו לשליח, וי"ל דהי"ט משום דשליח הו"ל כמותו ממש, לכך יכול המשלח לעשות שליח גם לענין מילי ודו"ק.

היוצלמ"ז דאי נימא שנ"כ הבכ"א אין מלמדין, וע"כ בכל התורה מהני שליחות גם לענין מילי, ומינה דשלוחו של אדם כמותו ממש, א"כ נקטינן להך כללא דאין שליחות לחצאין וכל שהוא שליח לענין דבר מצוה הוי נמי שליח לענין העבירה, וע"ד זה נימא ג"כ לענין מילה בשבת עי"ג גוי, (אע"ג דלא שייך בכך דין שליחות וכנ"ל) דכיון דלענין המצוה נחשב מעשה הגוי כמי שעשאה ישראל והאב יצא על ידו יד"ח המצוה, ממילא דשוב הו"ל כאילו האב עצמו עשה המלאכה בשבת, אבל אי נימא דשנ"כ הבכ"א מלמדין וילפינן מהפרה וחליצה

ומינה דאין השליח כמותו ממשומינה דרק המעשה מתייחס אל השולח ולכן שפיר שייך שליחות לחצאין, וי"ל דה"ה כשעושה ע"י גוי דרק חלק המצוה מתייחס לישראל ולא חלק העבירה, ובגין כך הו"א דאם חל יום השמיני בשבת עדיף למול ע"י נכרי, דהרי אין לומר דכיון דהמצוה מתייחס אל האב ה"ה המלאכה דהרי י"ל דרק קיום המצוה אהני שייקרא ע"ש האב ולא החילול שבת כנ"ל, לכך הסמיך הכתוב אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם, להורות דבכל גווי מילה דוחה שבת וימול האב דייקא, וז"ש ועשיתם אותם דקרי ביה ועשיתם אתם, שהנכם זקוקים למול בעצמכם ולא ע"י גוי, וכדתי' החת"ס דלגבי קיום מצות האב לא שייך כלל שליחות, ודו"ק.

ולפי"ז שפיר איצטריך אזהרה שלא יעסקו בבנין המקדש בשבת, אף דבלא"ה הוי עשה ול"ת, דכיון דשנ"כ הבכ"א מלמדין א"כ ילפינן למדין ממילה ונזיר וכהן דעשה דוחה ל"ת ועשה, והו"א שיהא עשה דמשכן דוחה ל"ת ועשה דשבת, על כן הוזקק להודיעם שלא יעשו בה בשבת, ודו"ק.

ובכן יתבאר לנכון סמיכות הפרשיות, דכיון דאמה"כ את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, להורות דאין בנין המקדש דוחה שבת, וקשיא למ"ל קרא הרי שבת עשה ול"ת ובלא"ה אין עשה דוחה ל"ת ועשה, וצ"ל דשפיר עשה דול"ת ועשה דילפינן לה מכהן ונזיר ומילה, דאע"ג דהוי כשנ"כ הבכ"א למדין מינייהו, וא"כ ילפינן מהפרה וחליצה דמילי לא מימסרי לשליח כלל

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת השוה"ט דליל שב"ק פר' בחקותי העעל"ט

אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל, הכוונה כח ההשפעה הבאה מלמעלה, כמו שנאמר (הושע ב, כג) נאם ה' אענה את השמים והם יענו את הארץ. נמצא כל מאכל בעולם הוא מעורב בגוף ונפש, המאכל הנגלה הוא גוף, וקדושת ההשפעה מלמעלה שמכה בו לאמור גדל זהו הנפש שלו, וכשהאוכל אוכלו, אז על ידי אכילה נשאר גוף ונפש שלו מחוברים, כי הנפש נהנה מהנפש של המאכל והגוף מהגוף. וז"ש כי לא על הלחם לבדו, רוצה לומר על הלחם לבדו הנגלה לנו יחיה האדם, דזה אינו, דאם כן מה תועלת להנפש מזה, אלא על כל מוצא פי ה', רוצה לומר שיש למוצא הלחם פי ה', דהיינו ההשפעה שמכה בו ואומר לו שיצא לחוצה ויגדל, על זה יחיה האדם, וזה הפירוש הוא פירוש מופלא.

בתוה"ק בפרשתן (ויקרא כו, ד-ה) ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו וגו', ואכלתם לחמכם לשבע וגו'. ודייקו המפוי' במה שאמר ונתתי גשמיכם דהול"ל ונתתי גשמים בעתם, וכן באמרו ואכלתם לחמכם לשובע דהיה לו לנקוט בלשונו ואכלתם לחם וכדו'.

ויתבאר בהקדם מה דנודע מש"כ האריה"ק (ליקוטי תורה, פרשת עקב) על הכתוב (דברים ח, ג) כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם, שהגוף ניזון מחלק החומרי והגשמי של המאכל, אבל הנשמה ועיקר חיות האדם ניזונה מחלק הרוחני היינו ניצוצי הקדושה הטמונים בכל מאכל ומאכל, עכתוד"ק.

ובשל"ה הק' (שער האותיות, קדושת האכילה אות ב') כתב וז"ל, ודבר זה מצאתי יותר מבואר בשם האלקי האר"י ז"ל, שפירש הפסוק (דברים ח, ג) כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי אם על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. כבר חקרו הפילוסופים לידע סיבת חיבור הנפש בגוף על ידי אכילה, וכי הנשמה בת אכילה היא, ולא עלתה בידם לידע הסיבה. אבל הרב ז"ל הנ"ל אמר, אין לך דבר שאין בו צד קדושה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ב"ר י, ז)

וזהו שאמר 'הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה, לכם דייקא, רצ"ל שאכילה הוא רק עבורכם לטובתכם ולא בעבור המזון, כי כאמור המן שהיה לחם מן השמים לא היה שייך לתקנה עוד.

ובדבריו הק' שם, דכן היה נמי קודם חטא הקדמון, טרם נתאררה האדמה בסיבת האדם, וכן יהיה נמי לעתיד לבוא כאשר יתוקן חטא הקדום, שאז גם הארץ תפשיט מעליה לבושה ובגדה העב והעכור, ותחזיר לקדמותה זכה ובהירה כספיר, כמו שהיתה בבחינתה הראשונה קודם החטא, ובבחינה זו תשאר לנצח, עי"ש ודפח"ח.

נודע מש"כ הב"ח (או"ח סי' ר"ה, ס"ק ח) דלכך תקנו חז"ל לומר 'ושבענו מטובה' על פירות ארץ ישראל, כי בפירות ארץ ישראל טמון קדושה עילאה, אשר האוכל מפרי הארץ נכנס בו התעוררות קדושה ותוספת טהרה, וז"ש ושבענו מטובה דקאי על טוב הפרי הלא הוא ניצוצי הקדושה אשר המה טמונים בתוך פירות אר"י עיי"ש (וראה עוד אור החיים הק', ויקרא יח, ג).

והנה פרשתא דא מדבר על העת המקווה לעתיד לבוא, כדפי' רש"י במה שנא' 'ועץ השדה יתן פריו' - הן אילני סרק ועתידין לעתיד לבוא לעשות פירות (ראה כתובות דף קי"ב ע"ב). ועפי"ז יבואר היטב מאמר הכתוב ונתתי 'גשמיכם' בעתם, וכן 'ואכלתם לחמכם לשובע', דלעתיד לבוא לא יהא עבודת האדם באכילתו כדי לתקן הנייה"ק להעלותם וכו', אלא אדרבה האכילה תהא לטובת האדם להכניס בו קדושה עליונה ביתר שאת, וז"ש ונתתי גשמיכם וגו' ואכלתם לחמכם וגו', הכוונה כי כל עסק האכילה יהא רק עבורכם לטובתכם ולא בעבור טובת המזון, והבן.

והנה אכילת המן שהיה לחם אבירים (תהלים עח, כה) ודגן שמים, לא היה שייך כלל לתקנה ולהעלותה, שהרי היה לחם מן השמים משורש הקדושה העליונה ולא היה צריך תיקון כלל, אלא כל כולה היה להעלות ולרומם את בני ישראל, וזה שאמרו חז"ל (תנחומא פר' בשלח, סי' כ) לא ניתנה התורה אלא לאוכלי המן, כי ע"י המן נזדכך שכלם להשיג חכמת התורה, לכך היה בהכרח שיאכלו את המן לחם מן השמים עד שיושרש התורה בלבם, וכמאמר הנביא ואתה ברחמיך הרבים לא עזבתם במדבר וגו' ורוחך הטובה נתת להשכילם ומנך לא מנעת מפיהם, וכן מפורש בזוה"ק (פר' בשלח, דף ס"א ע"ב) מזונא דאשתכח להו לישראל בההוא זמנא במדברא, מאתר עלאה דאקרי שמים, הוא מזונא יתיר דקיקא דעייל יתיר לנפשא מכלא, ומתפרש יתיר מגופא ואקרי לחם אבירים. מזונא עלאה יתיר מכלא, הוא מזונא דחברייא אינון דמשתדלי באורייתא, דאכלי מזונא דרוחא ונשמתא, ולא אכלי מזונא דגופא כלל, והיינו מאתר עלאה יקרא על כלא ואקרי חכמה וכו', ובגיני כך ההוא מזונא דקיק מן דקיקא יתיר מכלא, זכאה חולקהון הדא הוא דכתיב החכמה תחיה בעליה, זכאה חולקא דגופא דיכיל לאתזנא במזונא דנפשא, עכ"ל.

נמצא דאכילת המן היה רק לצרכם ולטובתם כי האכילה היה מזכך את האכלם, ולא היה שייך בו לתקן ולהעלות את המן עצמו, שהרי כבר היה לחם מן השמים משורש הקדושה העליונה שלא היה צריך לתקנה, והיה בה רק אכילה לצרכם דהיינו להאיר להם ולזככם ביותר כדי שיוכלו להתעלות בתורה וכו'.

**תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א
בעת השוה"ט דעתיקא קדישא שב"ק פר' בחקותי העעל"ט**

דף ס"א ע"א) וז"ל תא חזי, דארעא דישראל הכי הוא, דלא שריא עלה ממנא ולא שליחא אחרא, בר קוב"ה בלחודוי וכו', הן לטב והן לביש קב"ה שליט עלה, לטב בגין דלא אתמסרא תחות שאר ממנו, וכל דיירי עלמא יכספון מן עובדיהו, לביש בגין דלא יחדון אינון לשלטאה עלה, ואי תימא והא כתיב (איכה א, י) כי ראתה גוים באו מקדשה,

בתוה"ק בפרשתן (ויקרא כו, לב-מה) והשימותי אני את הארץ ושממו עליה אויביכם היושבים בה וגו'. בס' דמשק אליעזר הביא דבמסורה ג"פ והשימותי, הכא, והשימותי אני את הארץ, ואידך (ויקרא כו, לא) והשימותי את מקדשיכם, ואידך (יחזקאל לב, י) והשימותי עליך עמים רבים. וביאר שם עפ"י מה דאיתא בזוה"ק (פר' נח, ח"א

בשדה ומסתובב בינותינו הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם, והמשילו זאת לשר שיושב בביתו שאז אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבא פנימה, מה שאין כן אם השר עובר בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שועת כל הקוראים בשמו.

כן כתב הגה"ק בעל התניא זי"ע בספרו הק' לקוטי תורה (ריש פר' ראה) אודות ההתעוררות בימי חודש אלול, ע"ד משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאים כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו. ואח"כ בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים כי אם ברשות ואף גם זאת המובחרים שבעם ויחידי סגולה. וכך הוא הענין נמי בימי חודש אלול שיוצאין להקביל אור פניו ית' בשדה, יעו"ש.

והנה אמרו חז"ל (מגילה דף כ"ט ע"א) תניא רבי שמעון בן יוחי אומר בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה שבכל מקום שגלו שכינה עמהן וכו', ומעתה נמצא שכשבני ישראל המה בגלות, הרי שהשכינה הק' הוא בבחי' מלך בשדה, ונמצא הקב"ה קרוב אליהם במאוד מאוד.

לך נא וראה מש"כ בספה"ק בני יששכר לרבה"ק מוהרצ"א זי"ע (מאמרי חודש אדר, מאמר ב, דרוש ד) וזל"ק, תשכיל ותדע, כל האומות יש להם שרים, לכל אחד שר מיוחד אשר חלק ה' אותם בדור הפלגה, והנה כל שר לאומתו נקרא ראש אותו האומה, כעין הגוף המתנהג אחרי הנהגת הראש, וכשניטל הראש מן הגוף הנה יופסק החיות, כמו כן כשנפסק ונתבטל כח השר של האומה למעלה, נפסק חיות האומה למטה וכו', ועל כן לכל האומות אפשר להם הביטול כיון שהם נתונים תחת השרים הנה אפשריית הביטול לשרים וממילא יתבטלו הם, אבל ישראל חלק ה' עמו (דברים לב, ט) נבחרו לחלקו ית"ש העמוסים מני בטן, אין להם שר, רק שכינת עוזו ית"ש הוא הנקרא ראש בני ישראל, כמו להבדיל כל שר נקרא ראש לאומתו, כמו כן שכינתו ית"ש בהבדל מדת מלכות שמים נקרא ראש בני ישראל.

וחרבו ביתא, ואי לא שלטין אינון ממנן לא אתחרב מקדשא, תא חזי כתיב (שם כא) כי אתה עשית, וכתוב (שם ב, יז) עשה ה' כאשר זמם, עכ"ל הזוה"ק. זה שרמז המסורה והשימותי אנ"י את הארץ, רצ"ל הקב"ה בעצמי, דלא שליט עליה ממנא אף לביש, וכן והשימותי את מקדשכם אף דכתיב ביה באו גוים מקדשה, וכן והשימותי עליך עמים רבים, אעפ"כ עשה ה' כאשר זמם, עכ"ד הדמשק אליעזר.

ויש להוסיף בזה תבלין, בהקדם מה שנזכרת כי לפני כשישים שנה היה מעמד סיום הש"ס בביהמ"ד בקרית צאנז, ודרש שם הרב רביצקי ז"ל, [שהיה רב ליטאי זקן מופלג ששימש ברבנות בארה"ב ולעת זקנתו המופלגת דר בקרית צאנז, דרכו היה לבוא תמיד לשיעוריו של כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע הן בשיעור הכללי והן בשיעורים היומיים. דרך אגב, כ"ק אאדמו"ר זי"ע כיבדו ותמיד היה קם לפניו כשהיה נכנס], בתקופה ההוא היה כאן בארצנו הק' מצב של רדיפת הדת וריבוי חילולי ש"ש רח"ל, וכ"ק אאמו"ר זצלה"ה אזר כגיבור חלציו לצאת במלחמת ה' בדברים חוצבים להבות אש נגד כל המחרפים והמהרסים, ודבריו עשו רושם בכל רחבי הארץ, בתוך הימים הרועשים הללו היה סעודת סיום הש"ס בו דרש רב הנ"ל, אשר בתוך דבריו אמר לפרש הפסוק 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים' וגו', דאמר הכתוב 'ואף גם זאת בהיותם בארץ', שגם בעת שיהיו כבר נקבצים בארץ ישראל, ולמרות זאת 'אויביהם' שגם כאן משלנו יעמדו האויבים להלחם נגד קדשי ישראל ויחרפו מערכות אלקים חיים, אף על פי כן 'לא מאסתים ולא געלתים לכולותם' וגו', ונענה לו כ"ק אאדמו"ר זי"ע בפנים צוהלים: 'הרי נהפכתם כבר לחסיד' שאתם אומרים חסידישע תורות...

בעומק הענין י"ל עפ"י הנודע מש"כ בספה"ק עבודת ישראל (פר' מסעי) על הפסוק (איכה א, ג) כל רודפיה השיגוה בין המצרים, רודפיה אתוון רודף י"ה, דהיינו כל מי שרודף להמליך את הבורא יוכל להשיג יותר דווקא בימי בין המצרים, כי ימים אלו המה געלים וגבוהים, ויכול האדם לבוא בו למדריגות געלות ורמות, כי כאשר המלך

במודעה רבה, להגה"ק מוה"ר ישראל זאב הורוויץ זצ"ל שהיה גאון עולם ושימש כראב"ד באוהעל אצל רביה"ק בעל ישמח משה זי"ע אשר שלחו אל הגה"ק בעל חתם סופר זי"ע לשוחח עמו בדברי תורה להראות את כוחם של החסידים בתורה, ובימי חייו לא נתן לו הישמח משה לעזוב אותו ולעלות לארץ ישראל מחמת שהיה צריך לו, ורק אחר הסתלקותו עלה לארץ הקדושה והשתקע שם, והדפיס שם חיבור מעניני ארץ ישראל), לחקור על סיבת הדבר שרואים באתרא קדישא מירון ביום הילולת התנא האלקי רשב"י, שבאים שמה גם אנשים מגושמים ועושים דברים שאינם הולמים את קדושת המקום וקדושת היום אשר הוא נורא ואיום.

ותירץ דכאשר נשלחו בני ישראל לגלות בין העמים רבו סבלותיהם מנשוא, והשכינה הקדושה עמדה והפצירה למענם ברחמים ותחנונים מרובים, עד שהבטיחה הקב"ה כי יקלו מעליהם מעט את חבלי הגלות, אולם בעוה"ר עדיין לא התנהגו כהוגן ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם, והוסיפו חטא על פשע יותר ויותר, ומחמת כן נמשך ונתארך הגלות יותר מי"ח מאות שנה, והשכינה הק' שבה והרעישה עולמות והמלך דוד קרא אל ה' ושאל עד מתי לא תרחם ציון ותבנה חומות ירושלים, וכדאיתא בזוה"ק (פרשת ויגש, דף ר"י ע"א) שהשכינה הקדושה מבכה על בניה וממאנת להנחם, ובכל פעם נותנים לה את ההבטחה שניתנה לרחל אמנו שישובו בנים לגבולם, ובכך היא מתנחמת מעט, אולם בעת ההיא גברו צעקותיה למאד וביקשה כי יניחו כבר לבניה לשוב לארץ ישראל.

אמנם בזמן הגלות אין בני ישראל יכולים ליכנס בשום מדינה מבלי רשות שר האומה בשמים ממעל, ומאחר שגלינו מארצנו נתקיים מאה"כ (משלי ל, כג) שפחה כי תירש גבירתה ונמסרה השליטה על ארץ הקודש לשר האומה השוכנת שם והוא אינו נותן לבני ישראל בשום אופן לעבור בגבולו ולשוב לארץ ישראל [ומעין זה איתא בחתם סופר (פרשת שלח, ד"ה שלח לך)], ורק לבסוף הסכים שיבואו שמה אבל בתנאי שלא ירגישו את קדושתה, והיא הנותנת שעושים מעשים כאלו במירון כי אין זוכים להרגיש את קדושת המקום.

ומסיים שם, כל זה כתבנו לא בנבואה ולא ברוח

והנה בעוה"ר כשישראל הם בגלות תחת ידי האומות הנה הם בגלות תחת יד השרים, אבל אין זה ח"ו כענין שארי האומות כשתתחזק אומה על אומה הנה אפשריית להם ביטול לגמרי כשמתבטל שריהם, הלא תראה כמה אומות מפורסמות המוזכרים בכתבי הקודש ונאבד זכרם לגמרי כי נתבטל שריהם והנשארים מהם שבו ונתערבו באומות אחרות ונאבד זכרון אותה האומה מעל פני האדמה, אבל ישראל עם קרובו הגם שבעונות נמסרו תחת ידי האומות ושריהם, הנה כיון שהשר שלהם וראשם הוא השכינה הקדושה, הנה כמו שאי אפשר הביטול וכו' כן ישראל ישכנו לעד לעולם ויירשו ארץ ומלואה, וגם בימי עניים ומרודם לא זזה שכינה מישראל לשמרם ולהצילם, וכביכול מתלבשת הארת השכינה בתוך השר של האומה לשמור את ישראל להיות להם קיום בימי גלותם, עכלה"ק יעו"ש.

ואמנם מעתה יאחזנו פחד וחלחלה, דתינח בהיותינו גולים בארצות נכר והיה השכינה הקדו' עמנו, בקל היה אפשר להתקרב אל הקדושה, ולהאחז בשכינה הקדו' להיות בבחי' ואתם הדבקים בה"א. אבל לעת כזאת אשר באנו לשכון בארצנו הק', כאשר הקב"ה העיר לבבם של רבבות מישראל לעלות ולחון את פני ארץ ישראל, שאז כביכול בא המלך אל פלטרין דיליה, מתה שוב אין לנו בחי' מלך בשדה' שנוכל להיות קרובים אליו ית"ש.

על כן מחסד הבורא ית"ש הוא שהכניס את הגלות גם בתוך ארץ ישראל עצמה, ויהיו העומדים בראש רשעי אנשים אשר הם שיענו את עבדי השי"ת ויציבו לפניהם מכשולות ונסיונות וכו', וכיון שגם כאן בארץ ישראל עדיין אנו בבחי' גלות עמוקה ונוראה, ממילא זוכים גם עתה לבחי' מלך בשדה'. ועפי"ז נבין כל המאורעות המתרחשות עם ישראל קדושים בארעא קדישא הדין, כי בעוד שדימו שיעלו לדור ולהתגורר בארץ הקודש מתוך שלוות הנפש ומנוחת הדעת, הרי שבעת הזאת עומדים עלינו כאלו אשר נדמה כי מזרע ישראל המה להצר רגלינו, וכל זאת כאמור הוא על מנת שגם כאן נזכה לבחי' מלך בשדה' ולהתקרב אליו ית"ש.

עד"ז כתב בספר נחלה לישראל (ל"ג בעומר,

קרוב ביותר לכל קוראיו.

זה שרמזה התוה"ק בכתובים בפרשתן והשימותי אני את הארץ ושממו עליה אויביכם היושבים בה, שאף אחר שיעלו וישובו לארץ הקדושה עדיין יהיו שם בגלות בין משנאי ה', ועל אף שידורו בה מכל מקום עדיין יהיה זה בבחי' והיתה ארצכם שממה ועריכם יהיו חרבה, שמתוך כך יחשב להם לישראל בחי' גלות ויזכו שתגלה עמהם שכינה ויוכלו בקל להתקרב ולהדבק אל השי"ת.

ואמר הכתוב וזכרתי את בריתי יעקוב וגו', שיזכור השי"ת זכות אבות לבני ישראל, לגאול ולהושיע את בני ישראל, אכן גם באם ח"ו יגרום החטא ועדיין לא יהיו זכאים לישועה השלימה שיתקיים אור חדש על ציון תאיר, מ"מ לא יטוש ה' את עמו ולא יעשה ח"ו כלה בבית ישראל, אלא עכ"פ והארץ אזכור, שיקבצם ויביאם אל ארץ ישראל, הגם שלא יהא אלא בבחי' ארץ יבשה ללא חיי הנשמה ורוח טהרה, אעפ"כ יחוס ה' על עני עמו לקבצם לאר"י ולהצילם מכף כל אויב ופגע.

וסיים עוד ואמר והארץ תעזב מהם ותרץ את שבתותיה בהשמה מהם, שגם אחר שיבואו לארץ ישראל יהיה זה בבחי' גלות, ואף גם זאת בהיותם בארץ היינו בארץ ישראל גם אז אויביהם רצ"ל שיהיו בגלות אצל אויביהם בצר ובמצוק, וכל זה על מנת אשר לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלוקיהם, וכנ"ל שיזכו גם כאן להתקרב אליו ית"ש באשר המלך אינו יושב בטרקלינו, וכל אחד ואחד יכול להקביל אורו ולהתקרב אליו ית"ש.

הקודש, רק על פי הסברא ועל פי ראייה ממאמרי רז"ל וע"פ מעשה והתנהגות בני אדם שאני רואה כאן בארץ ישראל בכל יום ובכל שעה, עכתדה"ק ובתוספת ביאור ועיי"ש דבריו העמוקים מאד, ומצוה לרכוש ספר זה וללומדו כדי לדעת דרך האמת ולא להימשך אחר דעת הטועים.

דבר זה ניכר בחוש כי זה כמאה שנים מאז שהחלו לעלות לאר"י אנשים נבערים קלי דעת ופורקי עול שאינם מכירים ואינם מרגישים כלל וכלל בקדושת הארץ, ואדרבה המה מנסים להצר ידי ורגלי הנאמנים והחרדים לדבר ה', והלא דבר הוא. ולהנ"ל מבואר היטב דכל זה הוא מרחמי הבורא ית"ש עלינו שנזכה גם בתוככי ארצנו הק' לבחי' 'מלך בשדה'.

ורמז כל זה במסורה והשימותי אני את הארץ, וכנ"ל מהדמשק אליעזר, שהקב"ה בעצמו הוא השליט בארעא קדישא הדין, ולא מסר המלכות והממשלה לטב ולביש לשום ממונה ושליח, וכאשר והשימותי את מקדשיכם וגלו ישראל מעל אדמתם, הרי שאז גלתה שכינה עמהם עד שבכל מקום ומקום שפנו שמה היתה השכינה עמהם, ועל כן זכו ליהנות וליאור מזיו שכינתו ית"ש ולהיות קרוב אליו באמת, ואמנם גם כשיעלו ציון ברינה ויעלו שוב לארץ ישראל עדיין יהיו בבחי' הגלות, וגם אז והשימותי עליך עמים רבים, דאף שיצאו מגלות בין הגוים, מכל מקום עדיין יהיו בבחי' הגלות בין רשעי ישראל, שאף אלו יעלו ויבואו לארץ ישראל ויצירו צעדינו מלכת, וכל זאת הוא מרחמיו ית"ש שעל ידי כן יזכו ישראל לבחי' 'מלך בשדה', שיוכלו להקביל אורו ית"ש בהיותו בשדה שאז הוא

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

בעידן רעוא דרעוין שב"ק פר' בחקותי העעל"ט

אלו לריש פרשתן.

וברש"י אם בחקותי תלכו וגו' שתהיו עמלים בתורה, והקשה מרנא הדברי חיים זי"ע בפרשן, דלכאו' מה שייך לומר 'עמלים' בתורה, הרי מקרא מלא דיבר הכתוב (בראשית מט, טו) וירא מנוחה כי טוב, שהמנוחה הגדולה ביותר הוא מנוחת

בתוה"ק בפרשתן (ויקרא כו, ג) אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם וגו', ודקדקו המפוי' מה שכפל לשונו לומר 'אם בחקותי תלכו' ושוב 'ואת מצוותי תשמרו', דלכאו' חדא מילתא הוא. ובסוף פר' בהר (פסוק ב) את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו אני ה', ויש להבין סמיכות פסוקים

ידי עסק התורה והמצות נבראים שמים חדשים, והוא אומרו ועשיתם אותם. [ביאור הענין דכיון שעל ידי התורה והמצות נבראים שמים חדשים, ממילא אין מזל לישראל, לפי שכל כוחות המזל המה דייקא על העולמות שהיו עד הנה, ולבני ישראל נמשך שפע וכו' מן העולמות והשמים החדשים שנבראו זה עתה אשר אינם כלל תחת שליטת המזל].

ובאופן נוסף ביאר (אופן כז) על דרך מה שאמרו במסכת שבת (שם) מאן דאתיליד בנוגה יהיה זנאי, עוד שם אמרו כלדאי לאימיה של רב נחמן בר יצחק שבנה יהיה גנב וכו' יעו"ש [דאימיה דרבי נחמן בר יצחק אמרי לה כלדאי בריך גנבא הוה, לא שבקתיה גלויי רישיה, אמרה ליה כסי רישיך כי היכי דתיהוו עלך אימתא דשמיא], הרי שהמזל יפעיל באדם פועל עשות הרע, וחש ה' כי יאמר אדם כי כשיש המזל מגיד על רשע הנולד בו אין בידו לתקן ואנוס הוא ופטור מהעונש. לזה אמר **אם בחקותי שהם המזלות תלכו**, פירוש יסובבו אתכם הלוך בדרך לא טוב אינכם פטורים בטענה זו, אלא ואת מצותי תשמרו על כל פנים אתם חייבים, ויש תיקון למזל, וכמעשה שעשתה לו אמו של רב נחמן, והוא אומרו ועשיתם אותם. ובאופן כ"ח ביאר עוד על דרך אומרם במסכת שבת (שם) האי מאן דאתיליד במזל מאדים אושיד דמא, אמר רבי אשי או אומנא או גנבא או טבחא או מוהלא, ע"כ, והוא אומרו **אם בחקותי תלכו** שהם חוקות השמים שהם המזלות, ואת מצותי תשמרו שהם שחיטה מילה, בזה אתם עושים מה שמראה במזלות בדבר מצוה, והוא אומרו **ועשיתם אותם, עכל"ק**.

נמצינו למדים שישנם ב' דרכים למי שנולד במזל שאינו הגון וטוב, האחד הוא להפכו ולנצלו לטובה, כדוגמת הנולד במזל מאדים שיהא שוחט או מוהל וכיוצ"ב, וכן מי שנולד במזל המושכו לענייני גניבה, שיהא מנצלו לתורה על דרך שאמרו בילקוט (פר' משפטים רמז שמג) אבל המתגנב מאחר חברו והלך ושנה דברי תורה, אע"פ שהוא נקרא גנב הרי"ז זוכה לעצמו, ועליו הוא אומר לא יבוזו לגנב וגו', לסוף נמצא מתמנה על הצבור וישלם שבעתים שנא' את כל הון ביתו יתן ואין שבעתים אלא ד"ת שנא' אמרות ה'

התורה, והיא עיקר שמחת חיי האדם, כמו שנא' (תהלים יט, ט) פקודי ה' ישרים משמחי לב, ועוד כתיב (משלי ג, טו) כל חפציך לא ישוו בה, והיא השמחה הגדולה ביותר לאיש אשר זוכה ומרגיש בטעם מתיקות וערבות התורה, וא"כ היאך שייך לקראו לתורה בשם 'עמל'.

במדרש (ויק"ר לה, א) אם בחקותי תלכו, הה"ד (תהלים קיט, נט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד, רבוננו של עולם בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, הה"ד ואשיבה רגלי אל עדותיך. ותמוה מאוד להיכן רצה דוד המלך לילך, ולמה לא הלך לכתחילה לבתי כנסיות ולבתי מדרשות.

עוד במדרש (שם, ד) אם בחקותי תלכו, חוקים שבהם חקקתי את השמים והארץ שנא' אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי, וצ"ב.

- ב' אופנים להכניע המזל או להפכו לטוב או להתעלות למעלה הימנה -

ואפשר לבאר בהקדם מש"כ האור החיים הק' לפרש הפסוק 'אם בחקותי תלכו' (אופן כו) על דרך אומרם (ב"ר מד, יב) בפסוק (בראשית טו ה) הבט נא השמימה, שהעלה ה' לאברהם ודרך על המזלות, [אמר רבי יהודה בשם ר' יוחנן העלה אותו למעלה מכיפת הרקיע הוא דאמר ליה הבט נא השמימה אין הבטה אלא מלמעלה למטה], והוא אומר **אם בחקותי תלכו**, פירוש חקותי על דרך אומרו (ירמיה לג, כה) חקות שמים וגו', אם בהם **תלכו**, כמו קום התהלך בארץ (בראשית יג, יז), תנאי הוא הדבר ואת מצותי תשמרו, כי באמצעות קיום המצות הוא שולט ודורך על המזלות, והן הנה שבהם זכה אברהם לבחינה זו.

ואומרו ועשיתם אותם, שאמרו ז"ל (שבת דף קנ"ו ע"א) שאמר לו הקב"ה מאי דעתך דקאי צדק וכו', הרי שמעריך המזלות בסדר הנאות לו, ויוליך מזל ממקום למקום, והוא אומרו **ועשיתם אותם**, פירוש לחקותי תתקנו אותם בסדר הנאות לכם. או יאמר **ועשיתם אותם** על דרך אומרו (ישעיה סו, כב) כי כאשר השמים החדשים וגו' אשר אני עושה, עשיתי לא נאמר אלא עושה, מלמד שעל

עם קדוש לה', השמחים בגיל ושמחה של מצוה בשבת קודש, מזה מורים כי אין הממשלה למזלות ואין כוחם לענוש בעוברים על מצות וגזירת כוכבים ומשפטם וחוקם כלל וכלל, ולה' הממשלה, ולו הארץ לתת שכר טוב לשומרים מצותיו, ולא יקדם רעה כלל וכלל, עכ"ל.

נמצא מדבריו, שבעצם שמחתנו ביום השבת, אנו מורים שאיננו נתונים תחת המזלות אלא תחת ממשלת השי"ת לבדו. בזה מבאר דברי המדרש, שכאשר פגע אדם הראשון בקין ואמר לו עשיתי תשובה ונתפשרתי עם קוני, הבין אדם הראשון שהוא למעלה מן המזל, כאמור שתשובה מועלת רק לאלו שאינם בשליטת המזלות, לכן נעמד מיד ואמר, מזמור שיר ליום השבת, כי אם אנו למעלה מן המזל אנו יכולים לשמוח ביום השבת ולענגו בשירות ותשבחות, בלי לחשוש מגזירת המזלות אשר על פיהם הוא יום עצב ותוגה. ע"כ תוכן דבריו הקדושים.

ומהאי טעמא עכו"ם ששבת חייב מיתה (סנהדרין דף נ"ח ע"ב), כי ענין קדושת ושמירת השבת זה שייך רק בעם בני ישראל, לא כן הנכרים שאין הם בכלל בענין יום השב"ק, כי יום השבת ניתן לזרע ישראל עם קרובו להיות שמחים במצות השבת ולהורות כי אין הם נתונים תחת שליטת המזלות ואין כוחם אלא בציווי השי"ת, כי חלק ה' עמו לרוממם מעל משטר המזלות.

- בכח התורה מתעלים ישראל להיות למעלה מן המזלות -

עוד האריך בענין זה בספה"ק יערות דבש (חלק א, דרוש ח), וז"ל, אין מזל לישראל וכו' כי מחמת המזל לא היה ראוי לאברהם להקים זרע בעולם, ואברהם באצטגנינות שלו ראה כי אינו מוליד, כי כל המזלות מתנגדים לו להקים זרע, אבל ה' שידד המערכות, להקים עם ישראל מאברהם, מתנגד למזל, ולכך אין מזל לישראל, כי לא באו לעולם מפאת מזל, עכ"ל. כוונת דבריו, שכל המהות של כלל ישראל ויצירתו בעולם, הוא למעלה מן המזל, ולכן אין להם לחשוש מהשפעת המזלות.

בזה מפרש נוסח הברכה שמברכים בכל יום בברכות התורה, אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, שהשבח בזה אינו מובן, כי הלא אמרו חז"ל (עבודה זרה דף ב' ע"ב) שחזר הקב"ה על

אמרות טהורות וגו', וכמו"כ שייך גניבה לענין עבודת השם ע"ד מה שאמר הגה"ק המהר"ם אש זי"ע, כשדיבר בגדלותו של רביה"ק הרר"א זי"ע מליזענסק ששמע מרבו הגה"ק החתם סופר זי"ע, ששמע מרבו הגה"ק רבי נתן אדלר זי"ע שאמר שלא לחינם אומרים "פולישע גנבים", כי בכל פעם שרוצה לעלות לאיזה עולם, תמיד רואה שם את האחים הרבי ר' אלימלך והרבי ר' זושא שהגיעו לשם לפניו, ופעם החליט להיכנס מיד כשפותחים השער, אבל גם אז כבר ראה אותם שם בפנים, אכן הם פולישע גנבים... וכן הוא בכל הענינים שאפשר להשתמש בהם עצמם לטוב, האופן השני הוא בבחי' של למעלה מן המזל לגמרי, בבחי' משנה עתים ומחליף את הזמנים, וכעין הא דא"ל הקב"ה לאברהם מאי דעתך דקאי צדק במערב אהדריה למערב עי"ש.

ויתבאר בזה מ"ד בגמ' שבת (דף קנ"ו ע"א) דנחלקו האמוראים אי יש מזל לישראל, ר' יוחנן אמר אין מזל לישראל שנאמר (ירמיה יב) מאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה וגו', הם יחתו ולא ישראל, ואף רב סבר אין מזל לישראל וכו'. וכלל נקוט בידינו שבכל מחלוקת בש"ס אלו ואלו דברי אלקים חיים (עירובין דף י"ג ע"ב), ובוודאי שניהם צודקים בדבריהם. ולהנ"ל יובן היטב, כי כל אחד נקט בחד מהנך דרכים, דמאן דס"ל יש מזל לישראל, היינו דאמנם המזל גורם ומשפיע אלא שהכח ביד כל אחד ואחד מבני ישראל להשתמש עם הוראת המזל כרצונו והיינו להפוך את השפעת המזל לצד הטוב, ור' יוחנן ורב סבירא דאמרו אין מזל לישראל, היינו דכל אחש מבני ישראל יכול להתעלות ולהתרומם להיות בבחי' של למעלה מן המזל, ואז המזל לא תשלוט בו ולא תהא לה השפעה כלל וכלל.

- השבת מזרה שבני ישראל המה למעלה מן המזלות -

והנה נודע מה שכתב בספר יערות דבש (חלק ב, דרוש ג), וזל"ק, וכבר אמרו חכמי תולדות, כי משפט יום השבת לפי הנהגת כוכב ומזל שבתאי, להיות בה עצב ותוגה ויגון וצער ומכאובות, וכאשר באמת נוצרים קדמונים שהיו בקיאים בטיב גזירת כוכבים, יסדו יום שבת ליום צום ועינוי, ומוחים מבלי לשמוח בו כלל. ולכך, אנחנו

זה ניתן להם בירושה מאביהם לדורות עולם, וממילא שאין שום הכרח שתהא למזלות איזה השפעה עליהם.

ויתבאר בזה מה דאיתא בילקוט ראובני (פר' יתרו, אות נ) בשם מדרש, שבשעת מתן תורה נעקר הר המוריה ובא למדבר כדי שתינתן תורה על מקום המעולה הזה. ופירשו שבא הר המוריה על הר סיני, ועל שניהם ניתנה תורה (עי' ישמח משה, פר' וירא, בפסוק ויאמר יצחק אל אברהם; וע"ע שו"ת דברי יציב חלק חושן משפט סימן צב אות יג). וראוי ליתן טעם לנס זה, דבוודאי לא עביד קוב"ה ניסא למגני. אכן כאן הורה לנו הקב"ה ענין האמור שבני ישראל המה למעלה מן המזלות, כשענין זה נקבע כבר אצל אברהם אבינו ע"ה, ולזה בדייקא הביא הקב"ה הר המוריה אשר בו עקד אברהם אבינו את יצחק בנו יחידו, על הר סיני, שמכך ילמדו מאברהם אבינו שבני ישראל המה למעלה מן המזלות, וכוחו וזכותו מלווים את ישראל ומרוממים נמי אותם למעלה מן המזלות.

- ביאור מקראי הקודש ומדרשי חז"ל בפרשתן ע"ד האמור -

וכיון שבני ישראל המה למעלה מן המזלות, מעתה לא יוכל האדם להשתמט מלקיים חובתו בעולמו בתורה ומצוות, בתואנה כי הוא נולד במזל פלוני, ומזלו קובע עבורו שלא יוכל להשיג ידיעות הרבה בתורת משה וכיוצ"ב, דלאו דברי אמת המה, כי הלא האיש הישראלי יכול להתעלות להיות למעלה מן המזלות, כי אין למזלות כל מלכות וממשלה עליו, אלא הוא מסור תחת השגחתו ית"ש בלבדו, ומעתה בוודאי כאשר יעמול ויתאמץ יזכה להשיג השגות גדולות ונשגבות בתורה הק' ובעבודת השי"ת.

עפי"ז יבואר היטב סמיכות הפרשיות דאמר הכתוב את שבתותי תשמורו, יום השב"ק מורה כאמור כי ישראל קדושים המה למעלה מן המזל, ומקדשי תיראי, מרמז נמי על ענין זה, דהלא בית המקדש הוקם על הר המוריה, והמקום בו אוה למושב לו, בא ועלה על הר סיני, ועל שניהם כאחד ניתנה תורה להורות וללמד ענין זה שבכח התורה הק' יכול האדם להתעלות להיות למעלה מן המזלות. על כן הסמיך ענין לו ואמר אם בחקותי תלכו וכדברי האור החיים הק' שרומז

כל אומה ולשון ולא קבלוה עד שבא אצל ישראל וקבלוה. אלא הכוונה שהשי"ת בחר בנו בזה שלא נתן למזל לשלוט בנו וכך נתן לנו את תורתו.

וזה שאמרו בגמ' (שבת דף פ"ח ע"א), מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם וכו'. והקשו תוספות (ד"ה כפה), מפני מה הוצרך לכפיית ההר, הלא כבר אמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, אלא דהקב"ה הורה בכך לבני ישראל שכל קיומם הוא בזכות התורה, כי על פי מזל לא היה להם שום זכות קיום, לכן כפה עליהם את ההר המרמז על כיפת השמים שדומה להר, ואמר להם, אם אתם מקבלים התורה מוטב, אך אם לאו, שוב יהיו נתונים תחת המזלות, שעל פיהם אין קיום לעם ישראל ולכן שם תהא קבורתכם, עכתו"ד עיי"ש באריכות.

בדרכו יבואר דברי הילקוט (פרשת יתרו, רמז רפד), כי מן השמים דברתי עמכם, מלמד שהרכין המקום השמים התחתונים ושמי שמים העליונים על ראש ההר וירד, ע"כ. וראוי להבין הלא לא עביד קוב"ה ניסא למגני ומפני מה היה צריך הנס הזה, אלא דגם בזה הורה השי"ת לבני ישראל שבכח לימוד התורה יהיו השמים ושמי השמים נכנעים תחתיהם ויוכלו לקבוע סדר חדש בכל מערכת הכוכבים והמזלות, באופן שהמזלות יאבדו את כל השפעתם על בני ישראל, כי בכל מצב יוכלו להפוך אותם לטובה.

ובדברינו יאירו דברי חז"ל (שבת דף פ"ח ע"ב), בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת תנה הודך על השמים, ואיתא במדרש (פסיקתא רבתי, פרק כה) דצר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם. והיינו דטענת המלאכים היתה דכיון שבני ישראל יצורי מטה הם ממילא דהם נשלטים ע"פ המזלות, והיאך יצויר בהם שיהא כולם כאחד מן הקטן עד הגדול ראויים לקבל התורה, הלא כל אחד ואחד נולד ומושפע ממזל אחר, ואין דומין זה לזה א"כ היאך ינתן תורה אחת ומשפט אחד לכל בני ישראל במדה שווה. על כן צר הקב"ה קלסתר פני משה דומים לאברהם, ואמר להם הרי דבר זה כבר נתתי כבר מעולם לאברהם אבינו שהגבהתיו למעלה מן המזלות וניתן לו הכח לשנות את המזלות ותפקידם, וכח

עיינ תנא דבי אליהו (זוטא פי"ד) פ"א הייתי מהלך ממקום למקום, ומצאני אדם אחד שלא היה בו לא מקרא ולא משנה, והיה מתלוצץ ומלעיג בדברים ובא כנגדי, ואמרתי לו בני מה אתה משיב לאביך שבשמים ליום הדין, ואמר לי רבי יש לי דברים שאני משיבו, בינה ודעת לא נתנו לי מן השמים שאקרא ואשנה, ואמרתי לו מה מלאכתך וא"ל צייד אני, ואמרתי לו בני, מי למדך ואמר לך שתביא פשתן ותארגהו מצודות ותשליכהו לים ותעלה דגים מן הים, ואמר לי רבי בזה נתנו לי בינה ודעת מן השמים, ואמרתי לו ומה להביא פשתן ולארוג מצודות ולהשליך לים ולהעלות דגים מן הים נתנו לך בינה ודעה מן השמים, ולדברי תורה שכתוב בה (דברים ל, יד) כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו, לא נתנו לך בינה ודעה מן השמים, מיד היה מרים קולו ובוכה ומתאנח וכו'.

ואפילו לא טיהר עדיין גופו ונפשו מחלאתם אשר קיבלו על ידי חטאתם, אל ימנע את עצמו מעסק התורה, הגם שמבואר בדברי רבותינו המקובלים הנאמנים שכל התורה שהאדם עוסק בעודו רשע הוא חלילה מוסיף כח לסט"א, ואסמכוה אקרא (ירמיה ד, ג) נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים, אעפ"כ אל יפול לב האדם עליו למנוע עסק התורה, כי כוונת רבותינו הוא דוקא בעסק בתורה שלא בחרטה מהעונות שקדמו והוא קורא ושונה ובוטח וכו' (ברכות דף י"ז ע"א), אבל אם הוא מודה ועוזב ומתקרב אל התורה אדרבא היא תלמדהו דעת איך לשוב ולטהר נגעי נפשו וגופו, רטפש בשרו מנוער וישוב לימי עלומיו (איוב לג, מה), עכ"ל ק.

- הגם שלא תיקן האדם את עצמו יעסוק בתורה

דכפרה לא מעכבא -

וכיוצ"ב האריך עוד בספרו הק' מגיד תעלומה בריש מס' ברכות, במה שפתח רבינו הקדוש את המשניות מאימתי קורין את שמע בערבין משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן, ופרש"י כהנים שנטמאו וטבלו והעריב שמשן והגיע עתם לאכול בתרומה. ובגמ', מכדי כהנים אימת קאכלי תרומה משעת צאת הכוכבים, ליתני משעת צאת הכוכבים. ומשני מילתא אגב אורחא קמ"ל, כהנים מאימת קאכלי תרומה משעת צאת הכוכבים, והא

בזה שיכול כל אחד להתרומם ולהנשא למעלה מן המזל, או עכ"פ להשתמש במזלו על צד הטוב והישר ובכך להפכו לטובה, וממילא את מצותי תשמורו ועשיתם אותם, ולא יוכל איש מישראל להשתמש מן העבודה מן התורה ומן המצוות.

על זה רמז רש"י הק' כשפירש 'אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה', כי על ידי התורה הק' כאמור יזכה האדם לשנות את מזלו ולהפכו מצד לצד, ולא יהיה הוא תחת שליטת המזלות, כי אם תחת השגחתו ית"ש בעצמו.

ויפורש בזה מדרשי חז"ל, אמר דוד רבונו של עולם בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיינו שדוד מלכא משיחא בחכמתו הגדולה היה מעיין יום ביומו בחכמת המזלות, לדעת איזה מזל ישפיע עליו באותו היום, ובאיזה דבר יהא לו הצלחה בהתאם למזלו של אותו היום, אולם לבסוף והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, כי ידע והכיר שעל ידי כח התורה הק' אשר יהגה בה יזכה להיות למעלה ממשלת המזלות, ולא יהיה להם כל שליטה עליו, ואדרבה יוכל לשנותם ולהפכם לטובה. וזה שרמז בפסוק חשבתי דרכי ורצה לשנות המזלות וזאת על ידי ואשיבה רגלי אל עדותך, שעל ידי עדות ה' ותורת ה' אין למזל כל שליטה על האדם.

ולזה דרשו עוד חז"ל ואמרו חוקים שבהם חקקתי את השמים והארץ שבוודאי ישנם מזלות בעולם, וכל העולם נברא על פי סדר הגלגלים והמזלות ומערכות השמים, ברם כיון שעוסק האדם בתורה ומקיים חוקותיו ומשפטיו ית"ש, שוב אין להם כל שליטה עליו כלל וכלל, והבן.

***

- נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים -

ואפ"ל עוד בהקדם מש"כ רביה"ק מהרצ"א זי"ע בבני יששכר (מאמרי כסלו מ"ג אות ט-י) בענין סגולת לימוד התורה, וזל"ק, הנה התורה בראש הומיות תקרא (משלי א, כא), מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו (שם ט, ד), כי סגולת התורה בעסוק האדם בה היא מחכימת הפתי אשר לא היה גופו ושכלו מסוגל לזה, ואין לאדם תירוץ בהתבטלו מחכמת התורה באמור חכמה ודעת לא נתנו לו מן השמים כאשר אמר אחד מן ההמוניים לאליהו

מעכבא ויכול לעסוק בעבודת תורה ומצות תרומת הקדשים ויקובלו ברצון.

וידוקדק מאד לפי"ז לשון הגמרא מלתא אגב אורחא קמ"ל כהנים אימתי קא אכלי בתרומה משעת צאת הכוכבים, והא קמ"ל דכפרה לא מעכבא, הנה תיבות והא קא משמע לן מיותרים, ולפי הנ"ל יונח דהכי קאמר, והא קמ"ל רצ"ל הוא הנרצה לנו לשמע און גם בנידון דידן, דקרי"ש דכפרה לא מעכבא, הגם שיש בידו עון חילול השם וכיוצא דכתיב ביה אם יכופר העון וכו', כיון שקורא וקבל עליו מסירות נפש, הנה הכפרה לא מעכבא, עכדה"ק.

ענין זה מובא הרבה בספרי מוסר ורבוה"ק תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע, דכאשר חוטא האדם ופוגם רח"ל בנפשו, שוב אין באפשרותו לקיים מצוות הבורא ית"ש כראוי, ובבחי' הכתוב (אסתר ד, ב) כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק. והאיש אשר אין לו נפש מטוהרה, ונשמתו נפגמה מחלאים ועוונות, ולא טיהר וזיכך את נפשו כראוי, אזי בקיימו את מצוות השי"ת וכשעוסק בתורתו לא די שאין זוכה לעשות עטרה לכתר עליון שיהיו אלו סלקא לעילא לנחת רוח לפני מי שאמר והיה העולם, אלא אדרבה הרי הוא נותן בכך כח לנגעי בני אדם מזיקים, שכל חיותם הוא מתורה ומצוות הללו. אכן כאמור תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע קבעו בכוח תורתם דמכל מקום על ידי שיהיה לו לאדם מחשבה טובה וקבלה אמיתית לשוב לעשות רצונו בלבב שלם, ולעזוב דרך רשע, שוב יכול לעסוק בעבודת השי"ת.

על זה רמז הכתוב בפרשתן אם בחקותי תלכו, ופירש רש"י שתהיו עמלים בתורה, דהנה הצדיק אשר לא חטא מימיו וכל מעשיו מיושרים ומתוקנים, בוודאי התורה הק' אצלו הוא בבחי' תענוג ושמחה, והוא שש ושמח בדברי תורה עשרות מונים יותר מכל ענין גשמי מהבלי העולם הזה. ברם מי שחטא ונפל וירד עד שנפגם אצלו בחי' הדעת, דעת בחי' טהרות כנודע מספה"ק, ובגין כך היצר בוער בקרבו למושכו מטה מטה, אצלו התורה הק' הוא בבחי' עמל. מכל מקום הזהיר הכתוב שלא ידמה דמאחר והתורה הק' אצלו הוא בבחי' עמל, ואין לו הרגשת תענוג ושמחה בלימוד התורה, שמא עדיף טפי שלא

קמ"ל דכפרה לא מעכבא. והקשו שם בתוס' (ד"ה והא) דהא כבר תנינא לה בנגעים וכו', ואמאי צריך להשמיענו כאן שנית דבר זה עי"ש.

ויל"פ ע"פ המבואר בכתבי האריז"ל (שער היחודים פ"ו, יחוד ה) ובספרי המקובלים (ראשית חכמה, שער התשובה פ"ב) דכל התורה ומצות שהאדם עוסק בעודו רשע רח"ל מוסיף כח בסט"א, וע"ז הזהיר הנביא נירו לכם ניר ואל תזרעו אל הקוצים, (ראה באר היטב סי' תקעא, סק"א. דרך פקודיך בהקדמה. בני יששכר מאמרי תשרי מ"ב אות כט. אגרא דפרקא אות קעח). והנה אדם אין צדיק בארץ וכו', מעתה יעלה על דעת האדם שיתבטל מתורה ומצות עד כי יתקן לגמרי את אשר עיות ע"י תעניות וסיגופים, והרי דבר זה אי אפשר לומר, אלא שברוב רחמיו ית"ש מועיל בזה הרהורי תשובה וקבלה טובה על להבא.

שוב כתב, אך הנה יש עונות שאין להם כפרה בתשובה גרידתא, רק תשובה ויוה"כ ויסורין כנודע בארבעה חילוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש (יומא דף פ"ו ע"ב), ועוד יש עונות חמורים, עון חילול השם שנאמר עליהם (ישעיה כב, יד) אם יכופר העון הזה לכם עד וכו', וכי ס"ד שהאיש שיש בידו עון חילול ה' לא ילמוד ולא יעסוק במצות לעולם כל ימי חייו כיון שלא נגמרה אצלו הכפרה, זה א"א לומר, וכו'.

באשר לכך פתח התנא ותלה זמן קריאת שמע בשעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן, דכהנים מותרים לאכול תרומה הגם שעדיין לא הביאו כפרתן, והיינו אע"פ דאכילת תרומה מצוה היא כמ"ש רבי טרפון (פסחים דף ע"ב ע"ב) עבודה עבדתי, והעובד עבודה זו בטומאה עובר את פי ה' וחייב מיתה ביד"ש, ובדומה לכך בכללות התורה ומצות דבעשות אותן האדם כשעדיין טומאת העבירות עליו לא יהיו לרצון לפני ה'. אלא דכמו שלגבי הכהן הטמא אם עשה מה שמוטל עליו בטובלו לשם טהרה אע"ג שהוא מעוכב כפרה מחמת הזמן כי עדיין לא האיר היום, כפרתו לא מעכבא ורשאי מיד לאכול בתרומה, כן הוא לגבי הבעל תשובה שמטהר עצמו, דגם אם עבר עבירות שאינם מתכפרים עד שנפטר וכו' כמד"א אם יכופר העון וכו', מ"מ אם מקבל על עצמו להטיב מעשיו מהיום ואלך שוב כפרתו לא

אפילו לא כוון את ההלכה להאיר שילכו רבים לאורו, אין זקוק לה, ויש לו שכר כמו המאיר לארץ ולדרים כדת וכהלכה, ויושלם על ידי עוסקו בחכמת התורה אור נפשו, והשי"ת ישמור רגליו מלכד וכו', יעו"ש בדבה"ק.

ובדומה לזה כבר הזכרנו מכבר מש"כ במגיד מישרים (פר' ויקהל, מהדו"ב) שאמר לו המגיד להבית יוסף "ובהיא דצפורן שפרשת וכתבת שני דרכים חייך דקב"ה חייך בפלפולא דילך אבל אורחא בתראה הוא ברירו דמלה ומ"מ לא תמחוק קדמאה דיקריה דקב"ה סליק מיניה אף על גב דלאו קושטא איהו כיון דאיהו חריפא דוגמת נפחא דבטש בפרזלא ונצוצין מתנציצין לכל עבר", ובהמשך שם (ד"ה אור לר"ח ניסן) "ובהנהו ג' תירוצים דתרצת אליביה, תירוצא בתראה לאו קושטא, ומ"מ לא תמחוק יתיה דיקריה דקוב"ה סליק בפלפולא אע"ג דלאו קושטא אינון, כפרזלא דמעלין ליה בנורא ובטש ביה נפחא ונציצין מיניה כמה נצוצין לכמה סטרין הכי סליק יקריה דקב"ה בפלפולין דאורייתא דכתיב הלא כה דברי כאש וגו'".

וכבר נאמר בשם צדיקים דעל זה אמר הכתוב (תהלים קכח, ב) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, דהכוונה כי ישנו הבדל גדול בין יגיעה בענייני גשמיות ליגיעת התורה, דבכל ענייני העולם כאשר האדם מתייגע ומתאמץ להשיג עושר ולהרבות הון וכדו' אם אחר היגיעה והעבודה הקשה לא עלה בידו ולא הרוויח כלום, הרי שכל מאמציו ופעילותיו היו להבל ותוהו בבחי' לריק יגעת, לא כן ביגיעת התורה כשעמל והתייגע להבין ולהשכיל להיות גדול בתורה והשתדל ללמוד ולשנן הרבה כפי כוחו, שאז גם כאשר לא עלה לו הדבר להתעלות כפי מחשבתו, מ"מ לא יגיעתו לריק ח"ו כי כל רגע ורגע שלמד תורה יעלה לו בחשבון בשמים, על הכל יבוא בשכרו כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, כי בעבודה רוחניות אין השי"ת מביט על התוצאה אלא על היגיעה והעבודה. וזה שאמר ישמח לב מבקשי ה' דעצם הדבר להיות מבקש ה' כאשר כלפי שמיא גליא שעשה כפי כוחו ויכלתו יקבל ע"ז שכר טוב בעמלו, כי הכל מעלה השי"ת ומניחם בבית גנזיו, וזאת מלבד מה שסו"ס יראה תוצאה טובה על עמלו.

יעסוק כלל בתורה, שלא יהיה בכלל הכתוב (תהלים ג, טז) ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי, על זה אמר דלא כן הוא, אלא אף בעת הזאת ואת מצוותי תשמורו ועשיתם אותם, וסופו שעל ידי שמקבל עליו עול תשובה ועוסק בתורה הק', אף שעדיין לא זכה לכפר על כל מעשיו, מכל מקום כפרה לא מעכבא, ויעלו כל מעשיו לרצון ולרעוא לפני השי"ת.

על זה אמר דוד המלך ע"ה בכל יום ויום הייתי מחשב למקום פלוני אני הולך לבית דירה פלונית אני הולך, וזאת לפי שהיה מחשב דרכיו, דלפי גודל ענוותנותו היה מקיים בעצמו תמיד וחסדאטי נגדי תמיד (תהלים נא, ה), וסבר כי לפי מעשיו אין לו לעסוק בתורה קודם שיתקן כל מעשיו בשלימות, לכן היה מחשב לילך למקום פלוני ולבית דירה פלונית, ואמנם והיו רגלי מוליכות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, כי אדרבה דייקא לעת כזאת צריך יותר להתאמץ ולעסוק בתורה, וסוף סוף המאור שבה מחזירתו למוטב.

- באהבת התורה ישגה תמיד לעסוק אף שלא זכה לכוון אל ההלכה דקוב"ה חדי בפלפולא דאורייתא -
ועד"ז אפ"ל עוד, עפי"ד רבה"ק בהמשך דבריו שם בבני יששכר (אות יא) בענין מה שאמרו חז"ל (שבת דף כ"א ע"א) גבי מצות נר חנוכה דכבתה אין זקוק לה, דזה מרמז על מעלת חכמת התורה הרמוזה בנר מצוה יותר מכל חכמות שבעולם. דהנה כל החכמות שבעולם כשאדם עוסק בהן ולא יכוין הענין האמיתי בעיונו, יתקלקל הענין הנרצה ויגיעת עיונו לריק, ואדרבא קלקל הענין והזמן. משא"כ חכמת התורה באהבתה תשגה תמיד בעסקו בתורה לשמה אפילו לא כוון את ההלכה קוב"ה חדי בפלפולא, אמרו רז"ל שנים שעסקו בתורה זה אומר בית אב של הלכה וזה אינו אומר בית אב של הלכה וכו', ואפילו פטטיא דאורייתא טבין (ירושלמי סוף ברכות), [וידוע הוא למשכילים אשר אפילו רק העסק בלבד שהאדם עוסק באותיות התורה גורם יחודין עילאין בגבהי מרומים, אפילו לא כוון את ההלכה, ואפילו טעה, כבר אמרו חז"ל (גיטין דף מ"ג ע"א) אין אדם עומד על דבר הלכה אלא אם כן נכשל בה].

ולרמז זה תקנו בנר מצוה הרמוז לתורה כבתה אין זקוק לה, לרמז שכן הוא מעלת עסק התורה

הרי עסק התורה אין ערוך לה בזה ובבא. עינינו הרואות את התגברות היצר כנגד לימוד התורה גם כשאינו זוכר לימודו וגם כשאינו לומד תורה לשמה, ואפי' כשאינן לומד לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, תמיד ירדפוננו היצה"ר למנוע מלימוד תורה כזה, מכך צריכים להשכיל על דבר אמת על דרך מאמר הכתוב (תהלים קיט, צח) מאויבי תחכמני מצוותיך, להבין ולדעת ערכה ומעלתה של לימוד התורה בכל אופן ומצב, כי כבר אמרו חז"ל (ירושלמי פ"א דחגיגה ה"ז; איכ"ר פתיחה ב, ה) הלוואי אותי עזבו ואת תורתי שמרו, כלומר שאין הלימוד כראוי מכל מקום אל ימנע מלימוד תורה, כי סוכ"ס המאור שבה יחזירו למוטב עי"ש, וזה שאמר כי גם כאשר **אם בחקותי תלכו**, שהתורה לא תהא בתכלית הראויה אלא רק בבחי' דרך ארעי, ובבחי' **עמלים בתורה**, כי אינם מאירים ושמחים כנתינתם מסיני, אעפ"כ ואת מצוותי תשמורו ועשיתם אותם, כי גם לימוד תורה באופן הזה חשוב ומרוצה לפני א"ל עליון, וסו"ס יהא השי"ת בעוזרו להעלותו לדרך הישרה והרצויה.

שם הגישו מנהלי הת"ת כוללות קוויטעל עבור התורמים להחזקת לימוד התורה של ילדי תשב"ר. במשך כל הזמן זמרו הקהל ניגוני התעוררות, וההתעוררות היתה גדולה עד מאוד. אחר כמחצית השעה פתח מרן שליט"א והשמיע מדברות קדשו לכבוד היום ולכבוד המעמד, וזהו תוכנם: המשורר האלקי נעים זמירות ישראל אמר בהשתפכות נפשו להשי"ת (תהלים פד, ג) נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל א'ל חי, יתכן לבאר דפסוק זה רומז על יום ל"ג בעומר. דהנה בעמדנו בהאי יומא רבא יום ל"ג בעומר, הרי אין אתנו מה להשיג ולידע ענין יום נשגב זה, והקורה בעת הזאת בעולמות העליונים באשר ישנו התעוררות רחמים גדולה בשמים ממעל, וכאשר כתב רביה"ק מהרצ"א זי"ע (מאמרי אייר, מ"ג אות ג) שנתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה ביום הזה על ציון רבי שמעון בן יוחאי היא שלא כטבע דכתיב אור צדיקים ישמח (משלי יג, ט). ואמנם ישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם, וכל אחד מרגיש וחש ההתעוררות הגדולה ביום זה.

זה שרמז הכתוב **אם בחקותי תלכו פירש"י שתהיו עמלים בתורה**, עמלים מלשון הכתוב (במדבר כג, כא) ולא ראה עמל בישראל, שהכוונה על דבר שלא כהוגן, ורמז בזה דאף שלמד והתייגע לחזור הרבה פעמים ואעפ"כ כחלוף הימים שכח תלמודו ואינו זוכרו, או שלמד ולא העלה בלימודו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא כראוי, או שחידש איזה דבר כאשר לעומק הדברים אינם עומדים בישרות האמיתית, אעפ"כ ואת מצוותי תשמורו ועשיתם אותם. וכאמור דעצם היגיעה והעמל בתורה אין ערוך לחשובתה, גם כשלא הגיע למעלה העליונה כראוי.

ועל זה אמר דוד **בכל יום ויום הייתי מחשב למקום פלוני אני הולך ולבית דירה פלונית אני הולך**, דבגודל ענותנותו סבר דלא זכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא וכדו', ועל כן בשברון לבו אמר שמא עדיף טפי שלא אעסוק בתורה, ומכל מקום והיו רגלי מוליכות אותי לבית המדרש, כי שוב נתיישב בדכל מצב עצם היגיעה ועמל הטוב טוב סחרה מכל סחורה, ואין הבדל ונפק"מ בכך היאך תהיה התוצאה ומה יעלה בידו,

יום רביעי פר' בחקותי י"ז אייר ליל ל"ג בעומר

בשעה 9.00 בערב התפלל מרן שליט"א תפילת ערבית בהיכל המתיבתא. לפני התפילה הדליק מרן שליט"א ב' נרות לרגל הילולת התנא האלוקי רשב"י. לאחר התפילה הגיע מרן שליט"א לרחבה הגדולה שבדרום ההיכל הגדול בקרית החינוך 'דברי חיים', למעמד 'ההדלקה' לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

בדרום הרחבה הוקמה בימה גדולה, אשר בסמיכות לה גם נערכה ההדלקה, בו ניתנה האפשרות לכל מי שנדבה לבו להשתתף בהדלקה, ליצוק שמן זית לכבוד התנא האלקי רשב"י, כשהתרומות הם לזכות ת"ת 'דרכי אבות' פיעיה"ק. אנשי שלומנו השתתפו בכל מאודם בתרומות עבור חינוך ילדי תשב"ר (לקהל הרחב הוגש שתיה ח"י רוטל בהרחבה). מסביב לרחבה העמידו פארנעצ'עס, שם עמדו אלפי הבחורים והאברכים, ובצד צפון עמדו המוני ילדי אנ"ש בסדר מופתי יחד עם המחנכים שליט"א בת"ת דרכי אבות פיעיה"ק. מתחם מיוחד הוקצה עבור הרבנים וזקני אנ"ש ומתחם נוסף עבור ילדי החלאקה והוריהם. (כל סדרי המעמד הועברו במראה ובאמור לבית יעקב אלו הנשים שהתכנסו בצד מערב של ההיכל הגדול).

בהגיע מרן שליט"א לרחבת קרית החינוך, בשעה 9.40, עלה על הבימה, והתיישב על המקום המיוחד,

החבריא בדבר זה יפה פירשו), אבל אי פרשתא אתמר בארץ נחמה, הוינן אמרי הכי (אם הפרשה היתה נאמרת בדרך נחמה, שפיר היינו אומרים כך), אבל בהאי קינה אתמר, והא קרא אוכח הכי (אך הלא פרשה ו נאמרה בלשון קינה, וכפי שמוכיח פשוט המקרא שהוא דברי קינה).

אמר ליה, ודאי הכי הוא, והא הוה קשיא לי ההוא מלה יתיר מכלא (ודבר זה היה קשה לי יותר מהכל, כי פסוק זה מורה על כי לא תהיה תקומה לכנסת ישראל), ואתינן לגבי דרבי שמעון בחשוכן דאנפין (בפנים חשוכות), אמר לי, מחיזו דאנפך אשתמודע מה דבלבך (ממראה פניך ניכר מה שיש בלבך), אמינא ליה ודאי דאנפי ולבי שוין, אמר לי, אימא לי מילך. אמינא ליה, כתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מאן דאית ליה רוגזא בדביתהו, ונפקא מניה, לא תהדר לעלמין, אי הכי ווי לבנין דאתתרכו עמה (וכי מי שיש לו רוגז וכעס על אשתו ויצאה הימנו לא תחזור אליו עוד לעולם, א"כ אוי לבנים שגלו עמה, שח"ו לא יגאלו לעולם), אמר לי, ולא סגי לך מה דאמרו כלהו חברייא (שפירשו הפסוק דה"ק, נפלה ולא תוסיף עוד לנפול, קום בתולת ישראל), אמינא הא שמענא מלייהו דהוה מרחמי, ולא מתישבן בלבאי (כי כאמור הפרשה מורה על קינה ולא על נחמה). אמר כל מה דאמרו חברייא כלא שפיר ויאות (כל מה שאמרו הכל יפה ונאה, ואפרש כעת עוד באופן שיתיישבו הדברים היטב -), אבל ווי לדרא כד רעיין לא משתכחין (אוי לו לדור כשהמנהיגים אין נמצאים בין העם), וענא סאטן ואזלין ולא ידעין לאן אתר אזלי, לא לימינא ולא לשמאלא (והצאן - העם תועים והולכים ואינם יודעים לאיזה מקום הולכים כי אין מי שיאיר להם הדרך), ודאי האי קרא בעיא למנדע, וכלהו גליין לאינון דחמאן בארשא דאורייתא בארשא קשוט (כי הכל גלוי לאותם הרואים בדרך התורה בדרך האמת).

תא חזי, בכלהו גלוותא דגלו ישראל, לכלהו שוי זמנא וקצא, ובכלהו הוי ישראל תייבין לקודשא בריך הוא, ובתולת ישראל הות תבת לאתרהא, בההוא זמנא דגזר עלה (בכל הגלויות שגלו ישראל לכולם קצב הקב"ה את הקץ, ובכולם היו ישראל שבים בתשובה וריחם עליהם הקב"ה ע"י התשובה, ואז גם בתולת ישראל שהיא השכינה הק' שהיתה עם ישראל בגלות, היתה חוזרת מעצמה

רביה"ק מהרצ"א זי"ע כתב לרמז (אגרא דכלה, פר' בראשית רמז נה) ד'בראשית' נוטריקון א'ור ת'ורת ר'בי ש'מעון בר' י'וחאי. עוד כתב (שם רמז לג), בראשית נוטריקון א'דון ת'נאים ר'בי ש'מעון בר' י'וחאי, ויל"ב הקשר והשייכות ומה ראה לרמז דייקא את רבי שמעון בר יוחאי יותר משאר התנאים אשר אף מלאכים ושרפים אין להם השגה בגודל קדושת התנאים הק'.

כן יש ליתן טעם במנהג ישראל תורה שנשתרש בכל המקומות בארץ ישראל להדליק אבוקה ומדורת אש גדולה ביום הילולת רבי שמעון בר יוחאי, והוא מנהג קדום מימי עולם, ומרבים שמחה לכבוד היום, וטעמא בעי.

והרהרתי לבאר בזה עפ"י פשוטות, דהנה איתא במדרש (ב"ר ב, ה) ויאמר אלקים יהי אור זה אורו של מלך המשיח, והיינו שתכלית כל הבריאה כולה היא העת הקץ המקווה במהרה בימינו, עת אשר יקויים היעוד (ישעי' ס, יט) והיה לך ה' לאור עולם, כאשר אור חדש על ציון תאיר, שאו אז יבער השי"ת רוח הטומאה מן הארץ (זכרי' יג, ב) ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים (ישעי' יא, ט) ואז יתגדל ויתקדש שמייה רבא והיה ה' למלך על כל הארץ (זכרי' יד, ט), וכל ששת ימי המעשה ו' אלפי שנין כל אלו המה כהכנה לעת ההיא דלעתיד לבוא.

והנה כבר הזכרנו כמ"פ מאמר נורא מרבי שמעון בר יוחאי, ויש להזכירו ולשננו שוב ושוב, ובפרט ביום גדול ונשגב זה, וכה איתא בזוה"ק (פר' ויקרא, דף ו' ע"א), רבי אחא הוה אזיל בארשא, והוה עמיה רבי יהודה, עד דהוי אזלי, אמר רבי יהודה, הא דתנינן, בתולת ישראל בתולה דאתברכא מן שבע דאקרי בת שבע, ואוקמוה בכמה אתר (מה שלמדנו על בתולת ישראל, וביארו ענין זה בכמה דרושים), ובתולה לתתא ירתא שבע ברכות בגינה (ובתולה שהיא כלה בחופתה יורשת שבע ברכות על ידה, ולפי שבתולת ישראל היינו השכינה הק', א"כ -) והא כתיב ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל, ודאי עלה אתמר, על כנסת ישראל. ודא קשיא מכלא, דכתיב (עמוס ה, ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל (וכי ח"ו לא תהיה תקומה להשכינה הק'), והאי דקא אמרי כלהו חבריא במלה דא, שפיר הוא (ומה שפירשו כל

תוסיף קום, ועל דא כתיב, (עמוס ט, יא) ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, היא לא תוסיף קום כזמנין אחרנין, אבל אנא אוקים לה, ועל דא כתיב, ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, אני אקים את סוכת דוד, מאן סוכת דוד, דא בתולת ישראל, הנופלת, כמה דכתיב נפלה, ודא היא יקרא דבתולת ישראל ותושבחתא דילה, ודא אוליפנא בההיא שעתא.

אמר רבי יהודה, ודאי מלילתא על לבאי ואתישבא, ודא ברירו דמלה (וזוהו ברירו של דבר), ואזלא האי כמלה חדא דשמענא ושכחנא, והשתא רווחנא לה (והיה זה הולך כדבר אחד ששמעתי ושכחתי, ועתה נזכרתי והרוחתי אותו), דתנינן, אמר רבי יוסי, זמין קודשא בריך הוא לאכרזא על כנסת ישראל, ויימא (ישעיה נב, ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלים, כמאן דאחיד בידא דחבריה, ויימא התנער קום, כך קודשא בריך הוא יוחיד בה, ויימא התנערי קומי (עתיק הקב"ה להכריז על כנסת ישראל התנערי מעפר קומו וגו', וכאוחז ביד חבריו ואומר לו התנער מהעפר וקום, כן יאחז הקב"ה ביד השכינה הק' ויאמר לה התנערי מעפר קומי)

אמר ליה רבי אחא, וכן כל אינון בני היכלא דמלכא (היינו הנביאים שהם באי בית המלך), בלישנא דא פתחין, הדא הוא דכתיב (שם ס, א) קומי אורי כי בא אורך, הא מלכא הכא ודאי, כדין הוא יקרא דילה, וחדוותא דכלא, כד מלכא אתפייס בהדה, (כתיב (מלכים-א א, טו) ותבא בת שבע אל המלך החדרה, כגוונא דא) בכל אינון זמנין איהי אתת לגבי דמלכא, וקמת קמיה (בכל שאר הגאולות היתה השכינה הק' מעצמה באה אל המלך ועומדת לפניו), הדא הוא דכתיב (שם כח) ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך, אבל בזמנא דא לאו הכי, אלא מלכא ייתי לגבה, ויתפייס בהדה, ויתיב לה להיכליה, הדא הוא דכתיב (זכריה ט, ט) הנה מלכך יבא לך, ודאי, ולא אנת לגביה, יבא לך לפייסא לך, יבא לך לאקמא לך, יבא לך לאשלמא לך בכלא, יבא לך לאעלאה לך להיכליה, ולאזדווגא עמך זווגא דעלמין, כמה דאת אמר (הושע ב, כב) וארשתיך לי באמונה, עכ"ד הזוהר הק'.

והיינו דהתנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי חזה ברוח קדשו עת אשר יהיה באחרית הימים בדרא בתראה שבני ישראל לא יעשו תשובה מעצמם,

למקומה בזמן שנגזר עליה), והשתא בגלותא דא בתראה לאו הכי, דהא היא לא תיתוב הכי כזמנין אחרנין (היינו שבגלות החל הזה שוב לא תשוב השכינה הק' מעצמה כמו בזמנים של הגלויות האחרות, והאי קרא אוכה, דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, נפלה ולא אוסיף להקימה, לא כתיב (כלומר, שלא תקים מעצמה ולא כתוב נפלה לא אוסיף להקימה שאז משמע שאין לה עוד תקומה, אלא שמעצמה לא תקום, רק ע"י הקב"ה).

מתל למלכא דרגז על מטרוניתא, ואשדי לה מהיכליה לזמנא ידיעא (משל למלך שרגז על המלכה, וגרשה מהיכלו לזמן ידוע), כד הוה מטי ההוא זמנא, מיד מטרוניתא הות עאלת ותבת קמי מלכא (לאחר הזמן מיד היתה המלכה באה ושבה לפני המלך), וכן זמנא חד ותרין ותלת זמנין, לזמנא בתרייתא אתרחקת מהיכלא דמלכא, ואשדי לה מלכא מהיכליה לזמנא רחיקא (בפעם האחרונה נתרקה המלכה מהיכל המלך, שגרשה המלך מהיכלו לזמן רחוק וארוך), אמר מלכא, האי זמנא לאו הוא כשאר זמנין דהיא תיתי קמאי הכי, אלא אנא איזיל עם כל בני היכלי ואתבע עלה (בפעם הזאת אינו כשאר הפעמים שהיא תבוא מעצמה, אלא אני אלך לבקשה יחד עם כל בני היכלי). כד מטא לגבה, חמא לה דהוה שכיבת לעפרא (כשבא המלך אל המלכה ראה אותה שוכבת על העפר), מאן חמא יקרא דמטרוניתא בההוא זימנא, ובעותין דמלכא לקבלה, עד דאחיד לה מלכא בידוי, ואוקים לה, ואייתי לה להיכליה, ואומי לה דלא יתפרש מינה לעלמין ולא יתרחיק מינה (כלומר מי ראה כבודה של המלכה בפעם ההיא, שאחז אותה המלך בידיו והקים אותה והביא אותה אל היכלו, ונשבע לה שלא יפרד עוד ממנה לעולם ולא יתרחק ממנה).

כך קודשא בריך הוא, כל זמנין דכנסת ישראל בגלותא, כד הוה מטי זמנא היא אתיאת והדרת קמי מלכא (שבכל פעם שכנסת ישראל שהיא השכינה הק' היתה בגלות כשהגיע העת לסיום הגלות היא באה וחזרה מעצמה לפני הקב"ה), והשתא בגלותא דא לאו הכי, אלא קודשא בריך הוא יוחיד בידהא, ויוקים לה, ויתפייס בהדה, ויתיב לה להיכליה (שהקב"ה בעצמו הוא יאחז ביד השכינה הק' ויקים ויפייס אותה ויחזיר אותה להיכלו).

ותא חזי דהכי הוא, דהא כתיב, נפלה לא

יספיקו מעשיהם של ישראל מה שיהיו עתידין לעשות לאחר שיקבצם ה' להר חמד ולבית מקדשו, עכדה"ק יעו"ש (וראה עוד בני יששכר, מאמרי כסלו טבת, מ"ב אות כח; ייט"ל פר' פנחס, עה"פ ותקרבה בנות צלפחד).

וזה שרמז כאן תורת רבי שמעון בר יוחאי, אשר הוא רמז ענין זה שלעתיד לבוא עתיד הקב"ה לומר **אנא הוא דאוקים להון**, וביום ההוא יקים הקב"ה בעצמו את סוכת דוד הנופלת, לקומם ולרומם בני ישראל מעפר ושפלות גלותם להביאם אליו ולרחם עלינו ועל פלטינו.

על כן בהאי יומא נהגו ישראל להדליק אבוקות ומדורות אש גדולות, לרמז על ענין זה שלעתיד לבוא 'יהי אור - זה אורו של מלך המשיח', ולעורר פסק הלכה זו שפסק רשב"י כי הגם שלא יהיו ישראל ראויים, ירוממם השי"ת ויקרבם אליו.

זה שרמז המשורר האלוקי **נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה'**, דהנה נודע מ"ד בזוה"ק (פר' בא) יראה כל זכורך את פני האדון ה', מאן פני האדון ה', דא רבי שמעון בר יוחאי, ופירשו דבמקום קדשו של רשב"י נמשך גילוי האלוקית והשראת השכינה ויורד שפע האלקי כמו במקום המקדש, ואי' **בספה"ק א"ל ח"י רומז על ימי הספירה דעולה בגימטריא מ"ט אשר 'שבע שבתות סוד חמישים קשרת קשרי שין קשריך'** (ראה בני יששכר, מאמרי חודש ניסן, מאמר יב, אות ב). וכאמור דרבי שמעון הוא שפסק והמשיך שיהא הגאולה העתידה בכל מצב שיהיו בו ישראל, אף שלא יהיו ראויים וזכאים לגאולה, וזה שרמז דוד המלך באומרו נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', היינו לביהמ"ק ששם תל תלפיות מקום שכינתו ית"ש, ועל כן לעת עתה לבי ובשר"י נוטריקין רבי שמעון בר יוחאי, ירננו הוא לשון משותף לשמחה ובכיה כנודע מספה"ק (ראה יש"מ פר' מצורע, עה"פ בקרבנתם לפני; ייט"פ מאמר יפה לעינים, אות יח), דביום קדוש זה תרוייהו איתגיייהו במקום הקודש הזה תפילה וצעקה קול שוועת בני ישראל מחד, וקול רנה ששון ושמחה מאידך, כי תוך היגון והבכי על ריבוי הצרות וכו', אנו ששים ושמחים ומרננים להשי"ת על שעתיד הוא עצמו באתערותא דלעילא לגאלני ויאמר 'אנא הוא דאוקים להון'.

ועל כן יתגלה עליהם בעל הרחמים לעוררם ולקרבם אליו, באופן שונה ממה שהיה בגאולות הקודמים, שאז המתין להם הקב"ה שהמה יעשו תשובה תחילה ורק אח"כ גאל אותם מבור גלותם, אמנם בעת ההוא יאמר הקב"ה 'אנא הוא דאוקים להון' ובאתערותא דלעילא יקומם את זרע ישראל אוהבו ויאמר אליהם התעוררו התעוררו כי בא אורך, וזאת לגודל ירידת הדורות והזמנים החשוכים והקשים מנשוא, כאשר הטומאה והסט"א יתגברו בכל כוחם להכשיל את בני ישראל ולהפילם לרשתם, ומשכך לא יוכלו המה להתרומם מעליהם ורק הקב"ה הוא שיאמר 'קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח' (ישעי' ס, א), והוא יאיר נשמות ישראל להשיבם אליו למוטב.

ובוודאי שתורתו של רבי שמעון בר יוחאי שלמד בפסוק נפלה לא תוסיף, קום בתולת ישראל - הוא תורת אמת, וכאמור בנבואתו עד אחרית הימים פסק שבאותו הזמן יתעורר עליהם הקב"ה באתערותא דלעילא לעוררם ולקרבם אליו.

ענין זה רמז הקב"ה תיכף בתחילת התורה ואמר **בראשי"ת** שהוא נוטריקון אדון תנאים רבי שמעון בר יוחאי, או אור תורת רבי שמעון בר יוחאי, כי מיד בראשית הבריאה צפה הקב"ה וראה כל הדורות העתידיים, שעתיד להיות דור בבחי' **והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום**, ויהיו בחשכות והסתר פנים, ובאותה העת ויאמר **אלוקים יהי אור** - זה אורו של מלך המשיח שלעת הגאולה העתידה הקב"ה בעצמו הוא הוא שיעורר את בניו אהוביו עם בני ישראל.

וזה ע"ד מש"כ באגרא דכלה (פר' בראשית, ד"ה במס' פסחים) לבאר דברי ר' יוחנן (פסחים דף פ"ח ע"א) גדול יום קיבוץ גלויות כיום שנבראו בו שמים וארץ שנאמר (הושע ב, ד) ונקבצו בני יהודה וגו' ושמו להם ראש אחד, וכתוב (בראשית א) ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, דהכוונה בזה דכמו שבבריאת שמים וארץ לא היה אתערותא דלתתא והסתפק השי"ת במעשיהם הטובים של ישראל שעלו במחשבתו בעת הבריאה שעתידין לעשות, כמו כן ביום קיבוץ גלויות יתעורר חסד ה' שאף אם לא יהא במעשיהם של ישראל די אתערותא דלתתא כדי להביא ישועת ה', מ"מ

קדושים ושמחים בשמחת רבי שמעון ומדליקים נרות לכבודו, וכל שכן כאשר עוסקים בתורתו, אשר כבר הגיד מרן אאדמו"ר זי"ע זה רבות בשנים שכשלומדים תורת התנ"א רשב"י ממשיכים כוחו וזכותו למקום שעוסקים בו בתורה, כי כבר אמרו חז"ל (ירושלמי שבת, פרק א, הלכה ב) 'ציייר כאילו בעל השמועה עומד לנגדו'. והדברים מתאימים למש"כ מהר"ח פלאג' זי"ע בספרו מועד לכל חי (חודש אייר, אות ז') דהתקינו מנהג יפה להתאסף בכנופיא כל התלמידי חכמים ולעסוק בתורת הרשב"י, יעו"ש. והיינו כי בכח לימוד תורתו ממשיכים קדושת וזכות הרשב"י לכל מקום ומקום.

כשרואה רבי שמעון כי גם אחר שנות גלות ארוכות ומרות כל כך, עדיין מזכירים זכותו ולומדים והוגים בתורתו, ורבבות אלפי ישראל מתאווים להגיע למקום קדשו, הרי שהוא עומד ומברך את כל בני ישראל להשפיע עליהם טובה וברכה בכל העניינים ברוחניות ובגשמיות, רפואות וישועות, שימלא השי"ת כל משאלות לבבם לטובה ולברכה.

יתן השי"ת ונזכה לכה"פ לנקודה קטנה של שייכות והתקשרות לתנא האלוקי רשב"י, ועכ"פ בחלק הנגלה שבתורה, [אף שיודעים אנו כי גם חלק הנגלה הוא כולו סוד, ד'מזה ומזה הם כתובים' ובכל חלק מחלקי התורה ישנם כל הבחינות], ונזכה לדבק עצמנו בתורה הק', ועל ידי כן להמשיך עלינו כל הישועות כולם.

הבורא ב"ה אשר הוא שומע תפילת כל פה ישמע לכל התפילות שמעתירים ומתפללים בני ישראל בכל מקום שהם, ובכל מקום שמתאספים בכל קצוות תבל, ובוודאי יושבי ארצינו הק', ויקבל כל אותם הרהורים וקבלות טובות ומחשבות טובות, שמקבלים עליהם ישראל קדושים בהאי יומא, ליתן להם די מחסורם אשר יחסר להם. ונזכה תיכף ומיד לאור תורת רבי שמעון בר יוחאי, ובהגלות נגלות אורו של מלך המשיח בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

עם סיום דברות הקודש נעמד מרן שליט"א על מקומו, ופתח בלהבת אש קודש בניגון 'ויהי נועם ה'

ישראל קדושים מרגישים וחשים כי בכל שנה ושנה ביום גדול זה יום ל"ג בעומר כי ביום זה נעשה התעוררות רבתית בשמים ממעל, כי כבר כלו כל הקיצין, ואין שייך עוד להמתין לגאולתם של ישראל, דהלא אם היו בני ישראל צריכים להיות זכאים וראויים לכך, שפיר יש להמתין עד שיבואו לידי כך, ברם הלא בגאולה העתידה אף אם לא יהיו ראויים יאמר הקב"ה 'אנא הוא דאוקים להון' לגאול אותנו באתערותא דלעילא, ומעתה לא עת לחשות ומקווים אנו בכל רגע ורגע שיתעוררו רחמיו ויגאלנו גאולה שלימה.

*

והנה איתא מהאר"י הק' ז"ל (ליקוטי הש"ס, ריש מס' שבת; וכ"ה בספר הגלגולים, הקדמה סד) דרבי שמעון בר יוחאי היה ניצוץ מנשמתו של משה רבינו ע"ה (ועי' בהקדמת ספרא דצניעותא, בשם ספר זוהר הרקיע) וכשם שמושה רבינו הביא לישראל חמשה חומשי תורה וחלק הנגלה שבתורה, כן מסר רבי שמעון בר יוחאי לישראל ספרא דצניעותא שיש בו ה' פרקים, וחלק הנסתר שבתורה.

מעתה כשם שביום שמחת תורה מתעורר עת רצון בשמים ממעל, וכדאיתא בזוה"ק (חלק ב, דף ל"ב ע"א) דביום זה שאל מאי דבעי ואתן לך, והוא יום שמחה גדולה, כן נמי בהילולא דרשב"י מתעורר בחי' זו וביום שמחה זו יכולים לפעול כל טוב, כי נשפעים ביום זה השפעות טובות לרוב, וכל מה שיצטרך לו האיש הישראלי וכל לבב נשבר ימלאו כל משאלות לבבו לטובה בכל העניינים.

ובזה נבין מה שעניינו רואות היאך כל אחד מבני ישראל נמשך לילך לציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, וזה לעומת זה רואים את התאמצות הסט"א בכל כוחם למנוע מבני ישראל קדושים לעלות וליראות במקום הקודש, ואמנם אלה ברכב וגו' אבל אנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר זכותו וכוחו של התנאי האלקי המאיר ביום הזה לכל בני ישראל בכל מקום ומקום, נודע מה שאמר הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע מה הקב"ה לכל אף רבי שמעון לכל, ואפשר לפרש הכוונה שקדושת רבי שמעון מתפשטת לכל בני ישראל ובוודאי לכל יושבי ארץ הקדושה, ובכל מקום שמתאספים ישראל

בסיום הזמירות, ערך מרן שליט"א חלאקה לעשרות מילדי אנ"ש אשר נולדו בסמיכות ממש ליום ל"ג בעומר, ואיחל מברכות קודשו לבעלי השמחה. ונמשך עד השעה 11.15.

אח"כ הוגש סעודה בהרחבה לפני כל הקהל ע"י הנהלת היכלי התורה והחסד, בהיכל התורה הסמוכה להיכל המתיבתא.

בשעה 11.45 נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא לעריכת השוה"ט לרגל יומא דהילולא דהתנא האלוקי הרשב"י זי"ע, ושתה מרן יי"ש ואיחל לחיים, ונטל ידיו לסעודה, והביאו על השולחן דגים ובשר וקאמפוט. המשוררים זימרו כמה ניגוני התעוררות.

אח"כ זימר מרן שליט"א בהתעוררות הניגון בר יוחאי בניגון מעורר, ולאחריה נשא מרן שליט"א דברות קודש, וזהו תוכנה:

- ביום ל"ג בעומר נמתקים כל הדינים -

בזמר שנתחבר ע"י המקובל רבי שמעון לביא, בר יוחאי ולשדה תפוחים עלית ללקוט בו מרקחים סוד תורה כציצים ופרחים נעשה אדם נאמר בעבורך.

בספה"ק קדושת לוי (פר' ויצא) עה"פ סוף פר' ויצא (בראשית לא, מז-מז) ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על הגל, ויקרא לו לבן יגר שהדותא ויעקב קרא לו גלעד. כתב דפסוק זה מרמז על יום ל"ג בעומר, דיום זה מפסיק בין ב' בחי' דעדד יום ל"ג בעומר ישנו ההארה של יציאת מצרים שהיא מאירה והולך עד אז, ומיום ל"ג בעומר מתחיל ההארה של מעמד הר סיני שהיא קבלת התורה. וזהו ויקרא לו יעקב ג"ל ע"ד, כלומר כיון שמגיע ג"ל שהוא מרומז על ל"ג בעומר אז מתחילין להאיר בחינות הארה קבלת התורה. ומלת ע"ד הוא מלשון עד"י עדיים (יחזקאל טז, ז) הורד עדייך (שמות לג, ה) כלומר שעד ל"ג בעומר היה ההארה של יציאת מצרים ומל"ג בעומר מאיר ההארה של קבלת התורה שמרומז במלת ע"ד שרומז על התורה, עכד"ק.

ובספה"ק מאור ושמש (רמזי ל"ג בעומר), כתב ג"כ ע"ד הנ"ל, וביאר עומק הענין, דהנה רבי שמעון בן יוחאי היה ממתיק כל הדינים, ולזה מצינו בגמרא (יבמות דף ס"ב ע"ב) עשרים וארבעה אלף תלמידים היו לרבי עקיבא ומתו בימי הספירה מתחילת ימי הספירה עד ל"ג בעומר, כי

אלוקינו עלינו, כשכל הקהל מזמרים בהתעוררות רבתי וברוב רגש ומרן שליט"א מעודד השירה בחזקה. לאחמ"כ ניגש כ"ק מרן שליט"א ניגש למקום ההדלקה, שם יצק כמה כדי שמן על הצמר גפן. וכן כיבד את גיסו חדב"נ הגה"צ כ"ק גאב"ד צאנז זוויעהל שליט"א ביציקת שמן.

בשעה זו גברה ההתלהבות בקרב קהל אנ"ש, כשהחלו כולם יחדיו לזמר בנעימה 'לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי'. בעוד מרן שליט"א שרוי בלהב קודש ובדביקות עילאה.

כאן אחז מרן שליט"א האבוקה והעלה האש במדורה עד שעלתה השלהבת. וכן כיבד את חדב"נ הגה"צ כ"ק גאב"ד צאנז זוויעהל שליט"א להדליק המדורה. כשמרן שליט"א מעודד השירה והריקודים ברוב חזקה, במחיאית כף ועוד.

אחר שאחז האש היטב בכל המדורה, ירד מרן שליט"א מע"ג הבימה, ופצח בריקוד סביב הרחבה הגדולה, כשהוא אוחז ביד בניו שליט"א, וכן ביד גיסו חדב"נ הגה"צ כ"ק גאב"ד צאנז זוויעהל שליט"א.

המשוררים זימרו 'בר יוחאי וכו' בליווי כלי שיר, כאשר על כל קטע בזמר 'בר יוחאי חזרו ג' פעמים, כשמרן שליט"א מעודד השירה ברוב עוז. (לקהל אנ"ש חולק סדרי הפזמונים לל"ג בעומר במהדורה מאירת עינים, ע"י הנהלת מוסדותינו הק' בעיה"ק צפת תובב"א).

מרן שליט"א רקד בהתלהבות דקדושה ובכוחות עילאיים, וכמ"פ באמצע הלהיב בידיו הק' את קהל ההמונים, בקטע 'סוד תורה כציצים ופרחים נעשה אדם נאמר בעבורך', וכן בעת הקטע 'וחרב הוצאת מתערה שלפת נגד צורריך'. ההתלהבות הגיעה לשיאה בעת הזמר 'בר יוחאי אשרי יולדתך ואשרי העם הם לומדיך וכו', כאשר מרן שליט"א עזב אחיזתו בידי בניו, וידיו הק' מסובות למעלה בלהב קודש, וחזרו על פיסקא זו כמה פעמים.

אח"כ פתח מרן שליט"א בזמר 'אמר רבי עקיבא', בניגון המקובל, כשמרן שליט"א ממשיך לפזז ולרקד בעוז ותעצומות ברחבה הגדולה, כשהוא מעודד השירה בחזקה. והלהיב מרן שליט"א את כל הקהל להתרומם טפחים מעל גבי הקרקע, ושנו ושלשו הזמר כו"כ פעמים.

אח"כ נתיישב מרן שליט"א והמשיכו לזמר הפייט 'ואמרתם כה לחי', בהתרגשות דקדושה. בעת אשר זמרו 'תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו הוא ימליץ טוב בעדנו אדונינו בר יוחאי', הלהיב מרן שליט"א את כל הקהל בידיו הק', אשר חזרו על התיבות שוב ושוב, בתחינה ובקשה לפני בוכ"ע כי זכותו הגדולה של התנא האלוקי ימליץ טוב בעדינו להוושע בדבר ישועה ורחמים.

והמשיכו בזמר 'אשרינו מה טוב חלקינו בהילולא דבר יוחאי ומה נעים גורלנו בזכות אדונינו בר יוחאי', כשכולם מעתירים ומייחלים להפקד בדבר ישועה בזכות אדונינו בר יוחאי.

הנזכרות לעיל, המתקה של חילופי אותיות והמתקה של המספר שעולה ג"ל, ומספר של שני שמות של המתקות אלו עולה מספרו של כל אחד ואחד ע"ד וזהו ג"ל ע"ד, עכד"ק יעו"ש.

**- ע"י מסירות נפש בכח נעשה האדם כבריה
חדשה ובטלים הימנו כל הגבורות -**

והתורה הק' ארוכה מארץ מידה ואין לה קץ וסוף, ואתנו המקום לומר בזה עוד מילין אחדים בפשטות. הנה כתיב (דברים כ, א-ג) כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך וגו', והיה כקרבתכם ונגש הכהן ודיבר אל העם, ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה אל אויביכם וגו', וברש"י (ד"ה שמע ישראל) אפי' אין לכם זכות אלא קריאת שמע בלבד כדאי אתם שיושיע אתכם. ומקורו הוא מאמר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, כמובא בגמ' סוטה (דף מ"ב ע"א) אמר רבי יוחנן משום רשב"י אמר להן הקב"ה לישראל אפילו לא קיימתם אלא קריאת שמע שחרית וערבית אי אתם נמסרין בידם. וראוי להבין מה נשתנה למעליותא מצות קריאת שמע שהיא מגינה וכדאית היא להציל את ישראל, עד שנקט רשב"י דייקא במצוה זו ולא בשאר מצות התורה.

ואפ"ל בהקדם מש"כ רבה"ק מוהרצ"א זי"ע בבני יששכר (מאמרי תשרי, מאמר ב, אות כו) לבאר אמרם ז"ל (ראש השנה דף י"ח ע"א) דבראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, דלכאו' טעמא בעי למה ליה למימר לשון 'כבני מרון', וכן לבאר אומרו 'כל באי עולם' ולא אמר כל העולם או כל יושבי תבל או כל שוכני ארץ וכיוצ"ב.

וביאר בקדשו, דהנה אמרו חז"ל (קידושין דף מ"ט ע"ב) המקדש את האשה על מנת שאני צדיק גמור ונמצא רשע גמור מקודשת שמא הרהר תשובה בלבו. ולכאו' קשה על זה, דכאן משמע דדי בהרהור תשובה שיקרא צדיק גמור, והלא אמרו חז"ל (יומא דף פ"ו ע"א) שהיה רבי ישמעאל דורש ארבעה חילוקי כפרה, עבר אדם על מצות עשה ושב לא זו משם עד שמוחלין לו, על לא תעשה תשובה תולה ויום הכפורים מכפר, על כריתות ומיתות בי"ד תשובה ויום הכפורים תולין ויסורין ממרקין, חילול השם שהוא כעובד

ביום זה נמתקו כל הגבורות בשורשן והגבורות מודין להחסדים נתקן זו המדה ולכן נהפך להם היום הזה ממות לחיים, ורבי שמעון בן יוחאי היה תמיד מזהיר לחבריא דיליה על האחדות והיה מעלה הגבורות לשורשן על ידי תשובה והגבורות מודים להחסדים שיתגלו על כנסת ישראל.

והנה איתא בספה"ק (ראה זוה"ק פר' פקודי, דף רסא, א) כי המתקת שם אלקים הוא באותיות הקודמין לו, והוא השם הקדוש אכדט"מ (האות אל"ף שאין אותה לפניו נשאר, והאות האחרונה היא מ"ם פתוחה הקודמת למ"ם סתומה בסדר האותיות), העולה בגימטריא ע"ד, בסוד (ישעיה כו, ד) בטחו בה' עדי ע"ד, ויש עוד מיתוק יותר דהיינו שלא ליקח האותיות כד"ט רק מספרם שהן בגימטריא ל"ג, ורומז על יום ל"ג בעומר, שהתנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי המתיק שם אלוקים, באותיות שלפני שם אלוקים (וראה פרע"ח, שער ספירת העומר, פ"ז).

וכן האריך בזה המאור ושמש במק"א (פר' משפטים, ד"ה עוד על פסוק), ופי' שם הפסוק (משפטים כא, א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, דרמז הכתוב עצה טובה להמתיק הדינים, על ידי שיכוון לשם הקדוש באותיות הקודמין לשם אלקי"ם וז"ש התרגום ואלין דיניא די תסדר קדמיהון, רצ"ל כאשר יהיו ח"ו דינים תסדר אותיות שהם קדמיהון, יעו"ש בדבה"ק.

ועל זה רמז הכתוב ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל, רצ"ל שלבן רדף אחר יעקב וביקש לעקור את הכל והיה מעורר כל הגבורות הקשים על כנסת ישראל ח"ו, ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים רצה לומר האותיות שנקראים אבנים כידוע, פירוש שאמר להם לקטו אותיות שלפני אותיות של שם אלהי"ם ובזה יהיה המתקה כנ"ל. ויקחו אבנים פירוש שלקחו אותיות כד"ט ויעשו גל פירוש שעשו המתקה של המספר שהוא עולה ג"ל וכו'. ויקרא לו לבן יגר שהדותא פירוש על ידי שהמתיקו הגבורות בשורשן הוכרח לבן להודות על החסדים שיתגלו על הכנסת ישראל לכן קרא לו יגר שהדותא בלשון תרגום שהודה אבל לא לגמרי, ויעקב קרא לו גלע"ד רצה לומר שני המתקות

והחיות רצוא ושוב, ובתיבת רצוא האל"ף אינה נקראת במבטא, והאל"ף מורה על אלופו של עולם, והרמז בזה, שכשמוסר האדם נפשו באמת להבורא ית"ש, הריהו נעשה כבריה חדשה כשמקבל חיות חדש מאלופ"ו של עולם. ולזה מצות ל"ת ולא תחללו וגו' הוא בתורה במספר רצ"ו, ואחר כך מצות עשה ד'ונקדשתי' במנין ומספר רצו"א באל"ף מאלופו של עולם שנשפע לו חיות חדש, שנעשה כבריה חדשה, ואפילו ח"ו יש בידו חטאים גדולים דעליהם נאמר אם יכופר העון וגו', מכל מקום הם מתכפרים כיון שנעשה האדם כבריה חדשה.

עפי"ז ביאר אמרם ז"ל דכל באי עולם עוברים כבני מרון, דהנה עול"ם מלא כזה עי"ן ו"ו למ"ד מ"ם בגימ' מרו"ן (רצ"ו), ועל זה אמרו כל באי עול"ם עוברים לפניו כבני מרו"ן שהוא עולה בגימטריא רצ"ו ורומז למצות קידוש השם 'ולא תחללו', וכשתתמלא הו' של עול"ם גם בא' בגימ' רצו"א מצות עשה ד'ונקדשתי' וגו' דזהו סוד 'החיות רצוא ושוב' שנעשים כבריה חדשה, שעל ידי מסירות הנפש בכח אתחשיב ליה כאילו מסר נפשו בפועל, והשי"ת מתרצה לישראל, עכתוד"ק. שוב האריך בזה להלן עוד במאמרי חודש תשרי (מאמר ד, דרוש יג, אות לח) וביאר בזה מאמר הנביא (הושע יד, ב) שובה ישראל עד ה' אלוקיך, דהנה בפרשת קריאת שמע ישנם ב' אתוון רברבין, והם אותיות ע"ד, וכאשר עושה האדם תשובה אמיתית ומעיד בשעת קריאת שמע שמקבל על עצמו מסירות נפש בכח על קדושת שמו ית"ש ויחודו ואחדותו, הרי שבזה נעשה כבריה חדשה וממילא אפי' אותן העבירות שנאמר עליהם אם יכופר העון הזה לכם הכל מתכפר לו, והקב"ה מקבל תשובתו באהבה וברצון, יעו"ש בנועם אמריו הק'.

עפי"ז ביאר בספרו הק' אגרא דכלה (פר' שופטים) מאמר רשב"י שהזכרנו למעלה, דהנה אין אדם בארץ אשר וכו', אך תשובה מהני לכל העבירות, והעצה היעוצה לו לאדם שיקבל על עצמו מסירות נפש בקבלה אמיתית בשעת קריאת שמע, וזה איתחשיב ליה כאילו מסר את עצמו בפועל למיתה על קדושת השם ומתכפר לו

ע"ז ח"ו כולן תולין ומיתה ממרקת דכתיב (ישעיה כב, יד) אם יכופר העון הזה לכם עד וכו', ע"כ. וממוצא הדברים למדין אנו כי התשובה לבדה לא מהני לגמרי רק על מצות עשה, והיאך אמרו על מי שהוא נמצא רשע גמור והיינו שנמצא בידו אפי' עבירות חמורות כריתות ומיתות בי"ד וחילול השם, דמקודשת שמא הרהר תשובה בלבד, מאי אהני ליה תשובה לחודה, והלא לאלו העבירות לא מהני תשובה בלחוד.

ואמנם איתא בזוה"ק (פרשת במדבר, דף קכ"א ע"א) דרזא דמלה דאית חובין דלא מתכפרן עד דאתפטר בר נש מעלמא, הה"ד אם יכופר העון הזה לכם עד וכו', והאי יהיב גרמיה ודאי למותא ומסיר נפשיה לההוא אתר וכו' (רצ"ל מקבל עליו מסירות נפש) כמאן דאתפטר מן עלמא וכו', וכדין קוב"ה מרחם עליו ומכפר ליה לחוביה, עכ"ל הזוה"ק. והיינו שכאשר מקבל האדם על עצמו מסירות נפש למען שמו ית', דכאשר יעמדו עליו להכריחו לצאת לשמד ימסור נפשו הגם כי יערפו ראשו וכדו', ויקיים בעצמו הכתוב (איוב יג, טו) הן יקטלני לו אייחל, ואף לרגע קט לא יסור מאמונתו אמונת אומן בהשי"ת, הרי שכוונה זו נחשב לו כאילו מסר נפשו בפועל ממש, ומתכפר לו כל עוונותיו. והיינו טעמא דכיון שמקבל האדם על עצמו מסירת נפש בכח, אתחשיב ליה כאילו מסר נפשו בפועל, ונעשה בחיים חיותו כבריה חדשה, שלא היה בעולם עד עתה, וממילא סר עוונו וחטאתו תכופר.

והנה מצוה זו שצונו הבורא ית"ש בעשה ול"ת לקדש שמו יתברך ולמסור את עצמנו למיתה בבוא מכריח להכריח לע"ז, והוא בלא תעשה ד'ולא תחללו את שם קדשי', ובעשה ד'ונקדשתי בתוך בני ישראל' (ויקרא כב, לב) עפ"י חשבון הרמב"ם במנין המצות (וסוגיין דעלמא כוותיה אזלי) הנה המצוה הזאת ולא תחללו וכו' הוא מצוה רצ"ו (מנין מרו"ן), והמצות עשה שלאחריה ונקדשתי בתוך וגו' (למסור נפשו בפועל על קדושת שמו) היא מצוה רצ"ז. ובוודאי אין שום דבר במקרה בתורתנו הקדושה למה דוקא במנין ומפקד הזה בא לנו בתורה מצות קידוש השם. וביאר שם דזהו בסוד הכתוב (יחזקאל א, יד)

כשאין האדם מתקן מעשיו יתיירא הוא עד מאוד כי הלא יתחייב באונסין. ברם כיון שהבוכ"ע גם הוא שומר את עמו ישראל לעד, הרי דשייך בנו הדין דשמירה בבעלים, ונמצא דאף על פי שלא שמרנו כדרך השומרים מכל מקום הרי בעליו עמו, ופטורים מלשלם, ונסלח לנו. ואין זה נקרא וזיתור כי זה מיוסד על ההלכה של שמירה בבעלים ופטור.

עפי"ז האריך בספה"ק אגרא דכלה (ריש פר' עקב) לבאר סמיכות המקראות שם מה שנאמר בסוף פרשת ואתחנן (דברים ז, יא-יב) ושמרת את המצוה את החוקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוך היום לעשותם, ודרשו בזה (עירובין דף כ"ב ע"א) היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, וסמך ליה 'והיה עקב תשמעון' וגו' ושמר ה' אלוקיך לך וגו', ולפי זה יש לנו דין שומר שכר שמתחייב באונס קל כגון גניבה ואבידה, וכ"ש בפשיעה. ומשום כך הנה בשמירת דברי תורה יפול לב אדם זה איך אפשר שאשמור עליהם כהלכתם ושמא ח"ו אייגע לריק בשמירתם, ותיפול במחשבתו כי יותר טוב שלא יקבל ע"ע השמירה. על זה אמר ושמרת וגו' היינו דמחויב האדם לקבל עליו השמירה, ואל יחשוש שמא יהיה כפושע בשמירתו, כי 'והיה עקב תשמעון וגו' ושמר ה' אלוקיך לך את הברית', שגם הוא יהיה שומר של האדם, ואף ששמור לי היום ואשמור לך למחר לא מיחשב שמירה בבעלים לפטור מפשיעה (שם דף פ' ע"א), וכאן הוא רק למחר לקבל שכרם. הרי הוא מבטיח לך כאן שישמור את הברית ואת החסד אשר כבר נשבע לאבותיך מאז והיה שמור לי ואשמור לך תיכף ומיד שזה פוטרו גם מפשיעה, עכתודה"ק יעו"ש. (וראה עוד עשרה מאמרות מאמר חקור דין ח"א פ"ט; בני יששכר מאמרי תמוז אב מ"ד ס"ד, תשרי מ"ג ס"ד; כסלו טבת מ"ג סכ"ח; מ"ד סי סח; אגרא דפרקא סי' נ; אגרא דכלה פר' בראשית).

- רשב"י דרש מקרא לפניו ולפני פניו והמתיק שם אלוקים ע"י אותיות שלפניו ולפני פניו -

ואמנם כבר כתבו בספרים דמליצה זו מועיל רק על מה שחטא האדם בשוגג וכדו', דהרי השומר שכר שמתחייב בגניבה ואבידה הוא שפטור כאשר בעליו עמו, אבל בפשיעה לא מיפטר גם בבעליו

אפילו אותן העונות שאין להם כפרה אלא במיתה, ועל כן במלחמה דצריכין להיות נקיים מכל חטא ועון, אמר עליהם הכהן שמע ישראל אפילו אין בידכם אלא זכות קריאת שמע במסירות נפש מתכפר לכם, יעו"ש.

ומעתה נבין היטב דברי המשורר האלוקי שאמר 'בר יוחאי' וכו' נעשה אדם נאמר בעבורך, דהנה ראיתי בני עליה והמה מועטים, ועל כן נמנו וגמרו דנוח לו לאדם שלא נברא משנברא (עירובין דף י"ג ע"ב), וכדביאר המהרש"א (שלהי מכות) דהסכימו כי האדם הוא קרוב להפסד מלשכר עי"ש, מעתה אין כל מעלה ביצירת ובריאת האדם. ברם כיון שאמר רבי שמעון בר יוחאי דאפי' אין להם אלא זכות קריאת שמע בבוקר ובערב כדאי הוא להושיע את ישראל, ומכאן למדנו שכאשר מקבל האדם על עצמו מסירות נפש להשי"ת נחשב לו כאילו מסר נפשו בפועל ממש, ובכך כאילו נעשה בריה חדשה ומתכפרים לו כל עוונותיו, הרי שמעתה בעבור זה נאמר נעשה אדם, דשפיר איכא מעליותא וטיבותא ביצירת האדם, והבן.

*

- ענין מחילת העוונות דנחשב לנו כבעליו עמו הפטור מן הדין -

ועוד אפ"ל, עפ"י הנודע מה דאיתא בספרי דרוש (עיין ראש דוד פר' ואתחנן, דבש לפי מער' שמירה) בשם רבני אשכנז, ומקורו טהור בספר עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו (מאמר חקור דין פ"ג ס"ד) מליצה ישרה על בני ישראל. כי ענין הקב"ה וישראל הוא בגדר דין שמירה, דהבוכ"ע נתן לנו תורתו ומצוותיו שנשמור עליהם ונקיימם, והנה בדיני שומרים שואל חייב על הכל ואפי' על אונסין, ואולם אם בעליו עמו לא ישלם (שמות כב, יד), וקי"ל דאם היו הבעלים מושכרים לאיזה מלאכה של השואל הו"ל בכלל שמירה בבעלים דפטור השואל על אונסו, ונמצא דאמנם מצד הדין התחייבו בני ישראל בשמירת התורה והמצוות, וחייב השמירה הוא בכל דבר כפי המצטרך לאותו החפץ שקיבל לשומרו, כגון כספים אין להם שמירה אלא בקרקע (בבא מציעא דף מ"ב ע"א) וכן בכל ענין לפי חשיבותו, ומעתה

יו"ד ה"י וא"ו ה"י העולה בגימ' ס"ג, הוא המתקה לשם אלוקים המורה על מדת הגבורה. ועוד המתקה ישנו כאשר הזכרנו למעלה והוא באותיות הקודמים לשם אלוקים, העולים בגימטריא ע"ד.

זה שרמז הכתוב ויסגר אתוון רי"ו ס"ג, רי"ו עולה בגימטריא גבור"ה, ובתוכו ס"ג, רומז לשם הוי"ה של ס"ג הממתיק תוקפו של גבורה, וזהו שנאמר ויסגר הוי"ה (של ס"ג) בעד"ו, רומז לשם ע"ד, שהוא גימטריא שם הק' אכדט"ם שלפני אותיות אלהי"ם, כנ"ל, יעו"ש בדבה"ק.

והנה הבאנו מש"כ המקובלים דהאותיות שלפני שם אלקים בלא אותיות א"ם אשר המה לא מתחלפות, שהם אותיות כד"ט עולה כמנין ל"ג והם רמז לל"ג בעומר, וכשנחשוב האותיות שלפני פניו (הם אותיות יג"ח) הרי הם עולים מנין כ"א, רמז לשם אהי"ה, ושם אהי"ה עם הכולל בצירוף מנין ל"ג, עולה בגימ' השם ס"ג שהוא כאמור ממתיק את שם אלקים, נמצא לפי"ז דהמתקת שם אלקים בב' פנים נרמז באותיות שלפני שם אלהי"ם, ובאותיות שלפני פניו. וכיון דרבי שמעון בר יוחאי ס"ל דמקרא נדרש לפניו ולפני פניו, על ידי זה בכח תורתו המתיק כל הגבורות להפוך מדת הדין למדת הרחמים, והבן. ויובן בזה מה שכתבו בסידור לכוון בספירת היום התיבות 'אלקים נהל', וי"ל, ד'נה"ל' עולה בגימטריא מנין פ"ה, והוא מנין פחות משם אלוקים שעולה כמנין פ"ו, וזה מורה ומלמד שיש לדרוש בשם אלוקים האותיות הקודמים לו, שאותיות הללו העולים בגימטריא ע"ד הם ממתיקים הגבורות משם אלוקים, וכשדורשים האותיות שלפני פניו, מתעורר המתקה כפולה וגדולה יותר.

- עיקר ההמתקה נעשית ע"י שממליכים את הקב"ה על כל העולם כולו -

והמתקה זו נעשית על ידי שמכוונים ישראל בשם אלקים שהוא יתברך שמו תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם בעליונים ובתחתונים, והוא בורא ומנהיג כל הבריאה כולו, ומלא כל העולם כבודו, וממילא על ידי שמיחדים שמו לדעת כי לית אתר פנוי מיניה בעליונים

עמו, מעתה מה יאמרו אנשים כמוני, ואיזה טצדקי יהיה לנו למעשינו, ומה גם דאשכחן בחז"ל (ביצה דף ט"ז ע"ב) עובדא בהאדם שבשביל ששכח שני פעמים קרי ליה פשיעה, יעו"ש.

אמנם דבגמ' (ב"מ דף צ"ה ע"א) נחלקו רב אחא ורבינא, לענין פשיעה בבעלים חד אמר חייב וחד אמר פטור, ומבואר שם בגמ' דפליגי בהא אי מקרא נדרש לפניו ולפני פניו, או לפניו ולא לפני פניו. דמאן דאמר חייב קסבר מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו, הלכך אם בעליו עמו לא קאי אלא אשומר שכר שלפניו, ולא על שומר חנם שהוא לפני פניו דכתיב ביה על כל דבר פשע. ומאן דסבר פטור סבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וקאי בעליו עמו גם על שומר חנם דלא מחייב אלא בפשיעה, ומכל מקום כיון דבעליו עמו פטריה רחמנא, יעו"ש.

והנה בגמ' שבת (דף ל"ג ע"ב) כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה היה שם רבי יהודה ורבי אלעזר ברבי יוסי ורבי שמעון נשאלה שאלה זו בפניהם מכה זו מפני מה מתחלת בבני מעיים וגומרת בפיה וכו', נענה רבי שמעון ואמר בעון ביטול תורה, ופרש"י (ד"ה בעון) דרבי שמעון ס"ל דבעון ביטול תורה נענשים במיתת אסכרה דסבירא ליה דהא דכתיב (דברים יא, כא) 'למען ירבו ימיכם' קאי לא רק על הפסוק הקודם לו מצות מזוזה, אלא אף על הפסוק שלפני פניו העוסק בלימוד התורה (שם יט) 'ולמדתם אותם את בניכם', כמבואר לעיל (דף ל"ב ע"ב) יעו"ש. הרי דשיטת רשב"י הוא דמקרא נדרש לפניו ולפני פניו, ומעתה גם בפשיעה בבעלים פטור האדם.

ונקדים עוד מש"כ בספה"ק ייטב לב (פר' לך) ברמז הפסוק (בראשית ז, טז) ויסגר ה' בעדו, דהנה בעת המבול שררה מדת הדין בעולם, ואף בנח כמעט ופגעה מדת הדין, כמו שאמרו במדרש (ב"ר כט, א) עה"פ (בראשית ו, ז-ח) ויאמר ה' אמחה את האדם אשר על פני האדמה וגו' כי נחמתים כי עשיתים ונח, אפי' נח שנשתייר מהן לא היה כדאי אלא שמצא חן בעיני ה', ומבואר שאף על נח היה מדה"ד מתוחה, ורק ע"י מציאת חן נותר לפליטה. והנה כתבו המקובלים כי הוי"ה במילוי כזה

צורריך, דהנה מבואר בספה"ק, והרבה האריך כ"ק אאדמו"ר זי"ע בענין זה (ראה בעידן רעד"ר פר' בהעלותך תשל"ו, ועוד) העצה היעוצה לעשות כשרואים שמדת הדין מתוחה ח"ו, דגמירי דמדת הדין לא הדרא בריקניא, וכתבו להטיל המדה"ד על הגויים, וע"ד שאמרו חז"ל (ברכות דף ס"ב ע"ב) ואתן אדם תחתיך אל תקרי אדם אלא אדום, שהצדיקים באים לפני השי"ת ומבקשים אם כבר עלה במחשבה לפניך להנהיג העולם במדת הדין למה זה תתננה על יעקב חבל נחלתך בני מלכא קדישא הלא טוב שתטיל הדין על הצוררים שהם רוצחים וגזלנים וטמאים דוברי כזב ומרמה, ועל בני ישראל יומשכו רחמים וחסדים, יעו"ש. וענין זה הוא מבחי' המתקת שם אלוקים וביטול הדינים והגבורות.

ועל זה אמר וחרב הוצאת מתערה רצ"ל שהוציא מדת הדין שלפת נגד צוררך, וזורקה והשליכה על הגויים מבני אומות העולם, כי בא בטענה לפני השי"ת, ראה נא והביטה דאפי' הדל שבישראל הרי כאשר עומדים עליו להזהירו בהמרת דת או במיתה, הרי שיזעק ויאמר שמע ישראל ויבחר מות מחיים. ואפי' אין בהם אלא זכות זה בלבד של קריאת שמע כדאי הוא שיושיע אתכם.

ומאמר זה של רשב"י בוודאי לא נאמר על דורו דור התנאים הק', אשר אין לנו כלל השגה במעלת הדור, כי אם מכוונים המה לדורנו אנו, כי רבי שמעון בר יוחאי חזה ברוח קדשו עד דרא בתראה, שעתידין להיות מישראל כאלו אשר לא ידעו מאומה מלבד לומר שמע ישראל, ולזכור יחודו ואחדותו, ולמסור נפש עבור כך. ובזכות זה בלבד ישלח הקב"ה עזרתו וישועתו משמי שמיא.

על ענין זה רמז הכתוב והיה כקרבכם אל המלחמה, הוא המלחמה לה' בעמלק מדור דור כנגד הטומאה והסט"א, ובדור אחרון טרם ביאת המשיח שאז יהיה עיקר המערכה והמלחמה הגדולה עד שיוושעו ישראל, או אז ונגש הכהן הוא הקב"ה, וכדאמרו חז"ל (סנהדרין דף ל"ט ע"א) אלוקיכם כהן הוא, ודיבר אל העם ואמר אליהם שמע ישראל, ורמז בזה לבני ישראל על אותו מליצה ישרה שעורר רשב"י זי"ע שאפי' אין בהם

ובתחתונים, א"כ בדין הוא שיהא לנו דין של שאילה בבעלים, ועל ידי כן מתמתקים הדינים ויוצא דיננו לפטור כנ"ל.

לכך כאשר האיש הישראלי מעיד ואומר 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', והוא ממליך את ה' בוכ"ע בכוונתו למעלה ולמטה וד' רוחות השמים ועל כל העולם כולו, שוב יש לו דין של שאילה בבעלים ופטור. ברם גוי הארץ שאינם מאמינים כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, וכמו שפירשו עה"פ רם על כל גוים ה' על השמים כבודו, כנודע, נדונין במדה כנגד מדה וממילא דלא שייך בהם המתקה זו ומתעוררים עליהם גבורות ודינים.

על זה רמז רבי שמעון בר יוחאי ואמר אפי' אין לכם זכות אלא קריאת שמע בלבד כדאי אתם שיושיע אתכם, כי על ידי שבני ישראל ממליכין את הבורא ב"ה על כל העולם כולו, מתעורר עליהם בחי' שאילה בבעלים, ואף ע"י פשיעה פטורים כיון דס"ל דמקרא נדרש לפניו ולפני פניו, וזכות זו עומדת לו לאדם להמתיק כל הדינים והגבורות בב' בחינות ההמתקה באותיות שלפניו ובאותיות שלפני פניו.

וזה שאמר רבי שמעון (סוכה דף מ"ה ע"ב) יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, והיינו מדין זה דשאילה בבעלים אף בפשיעה פטור כיון דמקרא נדרש לפניו ולפני פניו, וממילא פטורים כל ישראל מן הדין אף כאשר שכחו כמה פעמים שנחשב להם כפשיעה דבעליו עמו לא ישלם.

על זה רמז המשורר האלוקי רבי שמעון לביא ואמר נעשה אדם נאמר בעבורך, כי כאמור למעלה לרוב בני אדם אין הבריאה כדאית, שבמעשיהם מקלקלים המה יותר ממה שמתקנים וקרובים להפסד מלשכר, אולם באופן הזה שיש להם אמתלא להפטר מן העונש מדין שאילה בבעלים שפיר איכא מעליותא בבריאת האדם ונעשה אדם נאמר בעבורך'.

*

- עוד בחי' המתקה ע"י הטלת הדינים על אומות העולם -

ולהנ"ל יפורש מאמר המשורר האלוקי שאמר על רשב"י וחרב הוצאת מתערה שלפת נגד

כי יעקב ומשה ממקום קדוש אחד באו, כדאיתא בתיקונים, והוא בתיקוני זוהר דף ק"א ע"א; ועיין בישמ"מ ריש פר' מקץ), דיעקב ומשה אזלי אהדדי, ויעקב שהיה איש תם יושב אהלים הוא בחי' משה עמוד התורה, עי"ש.

עפי"ז יתבאר היטב מקראי הקודש שהבאנו בפתח דברינו, במה שקרא יעקב הגל ג"ל ע"ד, כי כשם שמשה רבינו ורשב"י המתיקו הגבורות של שם אלוקים באותיות שלפני שם אלוקים, כן נמי פעל יעקב אבינו ע"ה, ולזה רמז דסוד יום ל"ג בעומר הוא ע"ד היינו ההמתקה של שם אלוקים באותיות שלפניה.

הנה עם בני ישראל המה מאמינים בני מאמינים, ואחר ההסתר פנים הגדול בשנה העברה ממה שאירע ביום גדול זה באתרא קדישא מירון, הרי שעל אף החששות הכבדות מתאווים בני ישראל לעלות ולבוא לציונו הק', כי בני ישראל אינם שואלים שאלות חלילה, והאף שאין מבינים דרכיו ית"ש מכל מקום מאמינים בו ית' כי הוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים ולפניו גלוי וידוע הטוב הצפון בכל דבר. וביום זה ניכר ביותר גודל האמונה הנשגבה החרוטה על לבותיהם של ישראל קדושים.

ובוודאי בזכותיה דרשב"י ירא השי"ת בעני עמו, ויש להם לישראל על מי שיסמוכו על כוחו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, שיעמוד להם למליץ להמשיך להם ישועות ורפואות וכל המצטרך, כי צדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות דף י"ח ע"א), ואף יותר מכך דגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם (חולין דף ז' ע"ב), וכשם שאמר כי כדאי זכות קריאת שמע שקורין בבוקר ובערב להושיע את ישראל מכל צרותיהם, הרי שבוודאי יעמוד לפני כסא הכבוד להמתיק הדינים והגבורות בבחי' 'שלפת נגד צוררך', שלא יוכלו עוד רשעי האומות להזיק את ישראל, וירומם השי"ת קרן ישראל שיהיו שמורים בשמירה דלעילא בכל אתר ואתר, ולא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, והקב"ה השומע תפילת כל פה יקשיב וישמע לקול תפילות ובקשות עמך בית ישראל אשר המה מבקשים ומעתירים לפניו ביום זה בכל מקום שהם, ויתן וימלא כל

אלא זכות זו שאתם קורין שמע כדאי אני להושיע אתכם, והיינו שבזכות מה שמעידים ואומרים ה' אלוקינו ה' אחד ומקבלים עליהם מסירות נפש, הרי שבכך מתמתקים כל הדינים ומתעורר עליהם רחמים וחסדים להושיעם ולגאלם.

ונקט הכתוב בלשון ואמר ודבר אל העם רומז למדריגה קטנה בבחי' (שמות לב, ז) שחת עמך, שבאותה העת יתעורר הקב"ה לשמוע קול שוועת עמו בית ישראל אשר מעתירים ומתפללים אליו, אף אם אין התפילות בעבור ענייני רוחניות כפי שמתפללים בני העליה שהמה מבקשים תמיד ותן חלקנו בתורתך לזכות להבין ולהשכיל בדברי תורה, לזכות לתשובה שלימה ולדביקות אמת בהשי"ת, שיתגדל ויתקדש שמה רבא ויחוס וירחם על פליטת עמו, אלא עיקר התפילות הוא בענייני בני חיי ומזוני, רפואות וישועות, מכל מקום בזכות האמונה הרי שגם אליהם יטה השי"ת אזנו וישמע לקול תפילתם לקבלם באהבה ולמלאות משאלות לבבם לטובה ולברכה, כי כדאי הוא אותו הזכות להושיע אותם.

*

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי הוא עומד בשמי מרום ומליץ יושר על כל אחד ואחד מישראל, וכאשר האריך בזה מרן אאדמו"ר זי"ע שלכל אחד ואחד מישראל יש לו שייכות לרשב"י, והוא רואה בהם רק טובה וברכה. וכשם שמשה רבינו ע"ה הרעיא מהימנא מסר נפשו עבור כל בני ישראל, כן רשב"י אשר הוא ניצוץ מנשמת משה רבינו ע"ה מוסר נפשו ומתפלל בעדם תמיד.

ויונעץ בזה סיום התורה לתחילתה, דסיימה תורה (דברים לד, יב) אשר עשה משה לעיני כל ישראל, והוא היה מעתיר ומבקש על כל העדה, וכמו כן בראשי"ת נוטריקון א'ור ת'ורת ר'בי ש'מעון ב'ר י'וחאי, שאף רשב"י המתיק הדינים מעל כל בני ישראל באשר הם, ולא ראה בהם כלל רעה, כי אם אדרבה עומד הוא למליץ יושר עליהם ולהשפיע להם אך טובה וברכה.

והנה מבואר בספה"ק (עין בשלה"ק מסכת תענית, דרוש לפרשת מטות (כ), ז"ל: וכבר נודע

בהשתתפות מאות בחורי הישיבות הק', ואברכי הכוללים בהיכל המתיבתא.

לפני התפילה הדליק מרן שליט"א ב' נרות לרגל הילולת הרשב"י ולרגל הילולת הרמ"א זי"ע.

לפני העמוד התפלל הר"ר יעקב שימון מקרית הבעש"ט פ"ת, בעליות התכבדו, כהן - הר"ר אלימלך כץ מפעיה"ק, לוי - הרה"ג רבי יצחק אייזיק לוי שליט"א מרבני אנ"ש פעיה"ק, שלישי - מרן שליט"א, הגבה - הרה"ח ר' ליבוש שווארץ מיוניאן סיטי, גלילה - הבה"ח החתן אלימלך (ב"ר ליבוש) שווארץ נ"י.

התפילה כולה עברה בהתרוממות הנפש. ולא אמרו העקידה וכן לא אמרו אא"א בפתיחת הארון, 'יהי רצון' אחר קריאת התורה, 'למנצח' ו'בית יעקב. כן הורה מרן שליט"א לבעלי החיובים האבלים שאין עוברים לפני התיבה (עכ"פ באר"י) ביום ל"ג בעומר. אחר התפילה נערך שמחת הברית לבן הר"ר חיים יצחק יאקאב מקרית צאנז טבריה (ח"ר אשר לעמל וולנר מפעיה"ק).

בשעות אחה"צ חזר מרן שליט"א למעון הקודש בקיסריה.

יום שני פר' במדבר כ"ב אייר

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה שמואל נ"י בן הרה"ח ר' חיים מרדכי פולק מפעיה"ק (בה"ר ישראל שליט"א יו"ר מרוה לצמא).

יום חמישי פר' במדבר כ"ה אייר

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה הלל נ"י בן העסקן הרה"ח ר' פנחס גרוס יו"ר הנהלת מוסדוה"ק באלעד וחבר מועצת העיר אלעד (בה"ר נחום מב"ב).

תוכן השיחה

בעת שנכנס לקו"פ כ"ק הגה"צ אדמו"ר רבי יעקב דוד הלברשטאם שליט"א מטשאקאווא ירושלים אור ליום ה' י"א אייר העעל"ט במעון הקודש בקיסריה

מטשאקאווא זצ"ל בירושלים עוד בשנת תרצ"ה, כשעלה אז לארץ ישראל. זה היה בית המדרש הראשון בירושלים שנקרא דברי חיים, על שמו של מרן הדברי חיים. **מרן שליט"א:** בירושלים היו אז הרבה בתי כנסיות שהתפללו שם חסידי צאנז, ונהגו שם מנהגי צאנז. שמעתי בצעירותי מהרה"ח ר' חיים ריישער ז"ל שנקב איזה מספר של בתי מדרשות בירושלים שנוהגים שם מנהגי צאנז.

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: זקני זצ"ל היה הנכד הראשון לבית צאנז שהקים כאן בית מדרש על שם מרן הדברי חיים.

הסיבה שעלה לכאן כבר בשנת תרצ"ה היא, כי הוא הוא נהג רכנותו ברמה ובתקיפות בטשאקאווא, ועמד ללא מורא על כל הענינים, ובגין כך סבל רדיפות מארגוני הנוער שכבר היו אז. ופעם כשהתפלל לפני

משאלותיהם ברוחניות ובגשמיות לטובה ולברכה, ויתקבלו התפילות לרחמים ולרצון.

יעזור השי"ת ויקויים היעוד (עובדיה א, כא) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה, ויתגדל ויתקדש שמייה רבא, וישרור האורה והשמחה בכל בתי ישראל מתוך רוב שמחה ונחת, ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

בסיום דברות הקודש דרך מרן שליט"א הקשת וירה ג' חיצים בלהבת קודש.

לאחמ"כ נערכה חלוקת תעודות הצטיינות לתלמידי הישיבה מחו"ל שנתעטרו בתואר "החבר" (שלא נכחו כאן ביום כ"ה ניסן, יו"ד דמרן הד"ח זי"ע). והכריז הגה"צ ראש הישיבה שליט"א את שמות התלמידים, הבה"ח החבר מאיר נפתלי צבי (ב"ר שמעון מרדכי) רוטנברג נ"י מוויליאמסבורג, הבה"ח החבר בנימין הכהן (ב"ר יעקב אריה) שווארץ נ"י ממאנשעסטער, והבה"ח החתן אברהם (ב"ר מאיר יעקב) שליסל נ"י שקיבל תעודת הוקרה על היבחנו 500 דף גפ"ת. ועברו לקבל התעודה המפוארת מידי הקודש, כאשר מרן שליט"א מאציל מברכות קדשו לכאו"א.

בברכהמ"ז על הכוס כיבד מרן שליט"א את גיסו חדב"נ הגה"צ כ"ק גאב"ד צאנז זוויעהל שליט"א.

יום חמישי פר' בחקותי ל"ג בעומר

תפילת שחרית התפלל מרן שליט"א ברוב עם

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: המקום כאן הוא אצלי ד' אמות חדשות בארץ ישראל...

מרן שליט"א: כשחפרו כאן בעיר מצאו סימוכין שזהו הישוב הקדום, קיסרי.

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: אתקן ר' אבהו בקיסרי (ר"ה לד, א)...

מרן שליט"א: למדו גם כעת בדף היומי במסכת יבמות (סו, ב) 'עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן בכנישתא דקיסרי'. הרומיים היו כאן בתקופה שהיו בארץ ישראל. מצאו גם כתובת עתיקה חקוקה עם שמות המשמורות שהיו בזמן הבית.

זהו עיר שקטה, וגם אינה רחוקה מקרית צאנז... **האדמו"ר מטשאקאווא י-ם:** באתי לקבל ברכה לרגל פתיחת בית מדרש חדש 'טשאקאווא'. זהו המשכיות של בית המדרש שהקים זקני כ"ק האדמו"ר רבי יעקב

בשנות המלחמה, למרות גודל ההסתר פנים ראו הרבה מאד גילויים של השגחה פרטית, ומי שהיה מיועד עבורו להינצל, ניצל בכל מיני אופנים, וכגון שברח משם קודם לכן.

זקה"ק מרודניק זי"ע אמר כבר בתקופת מלחמת העולם הראשונה, שירדה אכזריות לעולם ולכן יכולים לסבול הצרות, ובלא זה היאך היו יכולים לסבול. וסיפר על אביו הרה"ק מגארליץ זי"ע שבכל פעם שהיה שומע על איזה צרה, היה מתעלף, ואילו כיום שומעים צרות רבות ורעות ואין מתעלפים, והסיבה לזה כי ירדה אכזריות לעולם.

זקני הרה"ק מגארליץ זי"ע היה כל ימיו בדיחא דעתיה והיה אומר ווערטלעך, אולם בסוף ימיו כמעט ולא עלתה בת שחוק על שפתיו, והיו שדימו בנפשם שנפל למרה שחורה. פעם שוחחו כמה מבני הבית מחוץ לחדרו, ושחקו מאיזה ענין בקול, וכששמע הרה"ק מגארליץ את קול השחוק, יצא אליהם ואמר: לאכט'ס לאכט'ס, אם הייתם יודעים מה עומד לבוא על בניכם, הייתם שוככים על פניכם ובוכים, או ווי מה שעומד לבוא...

כאשר סיפר זאת בנו זקה"ק מרודניק בשנת תרע"ו בתקופת המלחמה העולמית הראשונה, כאשר אמרו לו שישנם כעשרת אלפים אלמנות מבני ישראל רח"ל והרבה פליטים, הוסיף ואמר: כשמעתי את דברי אבי ידעתי שיבואו צרות, אבל על צרות נוראות כאלו לא פללנו. ואחר כך הוסיף, ועכ"ז אילו ידעתי שעל זה נתכוון אבי, הייתי שש ושמה, אבל תאמינו לי אילו ראיתם כל מה שאני רואה היום כפי מה שמעתי מאבי, הייתם אתם נופלים לארץ ובוכים בבכיות נוראות. ומרן אאדמו"ר זי"ע אמר, שבשעת מעשה לא היה מסוגל להבין איך אפשר לומר כן כאשר ישנם צרות נוראות כל כך. אמנם אחר כך בשנות השואה האיזמה רח"ל ראו הכל את הכוונה האמיתית.

העמוד קשרו אותו הנערים אל התיבה ומשכו אותו החוצה מבית המדרש... אבל הוא לא נרתע מכלום... **מרן שליט"א:** כבר מאחרי מלחמת העולם הראשונה התחילו כל התנועות האלה שגרמו לירידת הדת רח"ל.

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: ובתור רב העיר היה זקני זצ"ל אחראי גם על אנשי הצבא היהודים שהיו במחנה הצבא של פולין ששכן בסמיכות לטשאקאווא, והיה מסתובב שם הרבה לדאוג לחיילים וכו'. ואמר אז שהוא מריח ומרגיש במחנה הצבא שעומד להתרחש איזה דבר, ולא ידע מה, ולכן החליט לעלות לארץ ישראל. ולקח את זוגתו הרבנית ואת הילדים, ונסע להיפרד מדודיו הרה"ק רבי שלום אליעזר זי"ע והרה"ק רבי ישעיה'לע זי"ע, ועלה לארץ ישראל. ואז הקים את בית מדרשו.

בפסח האחרון פתחתי את שערי בית המדרש החדש, וביום כ"ה ניסן התקיימה שם סעודת יא"צ בהשתתפות ציבור גדול ב"ה.

מרן שליט"א: בירושלים היו כבר לפני המלחמה הרבה מאד משפחות מחסידי צאנז, ורבים מהם נתערבו במשך השנים בחצרות אחרות.

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: בקרלין ועוד.

מרן שליט"א: וזאת כי חסידי צאנז שהיו בירושלים שלחו את בניהם שיסתובבו בחצרות האדמו"רים שהיו גרים כאן בשעתו, כדי שיהיה להם מנהיג ומקום לילך ולהסתופף שם. בצאנז היה כן מעולם, שנסעו לערליכע יודן ולא בטלו אחרים, ובכל המקומות שגרו שם חסידי צאנז בכל השנים, היו הולכים גם להצדיקים שהתגוררו שם בעירם ולא ראו מניעה בזה... בפרט כאן שחששו שאם לא יהא מקום להסתופף שמה, עלולים לסור מן הדרך ח"ו.

מרן הדברי חיים אמר כבר בזמנו, דמי שיאמר שרק הרבי שלו הוא רבי ולא רבי אחר, יעקור אותו משורשו*.

* וראה בשו"ת דברי חיים (הנדמ"ה, תשובות נוספות, סימן טז): והנה זה לא יכון בעיני, כי שגורה בפי כי עיקר החסידות לעשות רצון צדיק הדור, ולא כאנשים המהתלים ומשחקים במי שאינו נוטה אחר רבו שהוא בחר בו, כי שגור בפיהם שאין קדוש רק רבם ושאר צדיקי הדור מחרפים ומקללים, ובאמת אין זה דרך חסידות רק דרך אפיקורסת, ובאמת אנשים האלה חסרו דעת ושכל ולבב אנוש אין להם כידוע, ובאמת עיקר הדרך הישר לכבד צדיק הדור, ומי שזכה לגדולה מן השמים ויראי ה' הנהיג ממנו עצה ותושיה זהו הוא הצדיק, ואסור להחליש דעתו ח"ו, אדרבה ראוי לכל מיני כיבוד בעולם, וראוי למנוע עבורו כמה מצות ותפלות, ולא להחליש לב צדיק אשר העולם עומד עליו וכו'.

וראה עוד בספר 'דרכי חיים' (אות קט): כאשר היה רבינו הקדוש מספר דברי חסידות עם אנשיו, היה אומר, זה שאומר כל חסיד שרבו הוא חד בדרא, מה טוב הוא, אבל אין לאמר שאין בעולם שום רבי כי אם רבו, יען כי מלכותא דרקייע כעין מלכותא דארעא, ובמלכותא דארעא הן אמת כי יש שר צבא אחד היותר גדול, אבל נמצא גם כן עוד הרבה שרים גדולים שהם למטה ממנו, וכן הוא גם אצל הצדיקים, אם אמת שרבו הוא חד בדרא, עכ"פ הרבי האחר הוא ג"כ למטה ממדרגות רבו, זהו דרך הנכון. וכן הביא בספר 'רחמי האב' (ערך חסידות): חלילה לומר דוקא רבו הוא הצדיק גמור ותו לא, ושמעתי מהגאון הקדוש רבינו חיים מסאנץ, שאמר פ"א בסוכה, אם אשמע מאחד מאנשיי שיאמר שדוקא רבו הוא הצדיק ותו לא, אעבירנו משרשו, כי יש הרבה עבדים למלך הכבוד, ואילו היה שלום בין הצדיקים

וחסידים כבר היה בן דוד בא, ולמה יפסול אחד עבודת חבירו ויקפיד אם אחד מחסידיו נוסע אל צדיק אחר וכו'. וראה עוד בספר מקור חיים (אות קסג): מרגלא בפומיה דרבינו, שכל הצדיקים כל אחד ואחד עובד ה' בבחינה אחרת, כמו שאמרו חז"ל, וכל אחד היה לו מדה אחרת, וכל מי שאומר שרק רבו הוא צדיק יעקור אותו משני עולמים. וכן בספר עובדא דאהרן (עמ' ריא): כאשר מפורסם מהגה"ק בעל דברי חיים מסאנז זי"ע, שאמר בפה קדשו שכל צדיק נחשב כמסכת מש"ס, ואחד לומד מסכת ברכות ואחד מסכת שבת וכדומה, וכי מקפיד מסכת שבת על מה שהשני לומד מסכת ברכות, כן הוא אצל הצדיקים רועי צאן קדשים והחסידים המקושרים בה, זה שייך לזה הצדיק וזה שייך לזה הצדיק, והכל בהשגחה עליונה, ותלוי בענין שורשי נשמות ישראל, וכי שייך בדברים אלו הקפדה? אדרבה צריך לשמוח שגם השני הולך בדרך החסידות ומקושר לצדיק, אשר הוא דרך הבעש"ט הק' ותלמידיו הבאים אחריהם.

וראה בספר עשר קדושות (מערכת ח') מכתב מהרה"ק מהרי"א מזידיטשוב זי"ע אל ש"ב הרה"ק מהרי"א מקאמארנא זי"ע, וכתב בתוה"ד: ושמעתי מדודינו רבינו רצ"ה זלה"ה פ"א בסעודה שלישית באמצע של התורה שאמר בזה"ל יש איזה כת שנוסעים אל רבי שלהם ואומרים שאין רבי בעולם אלא רבי שלהם זו ע"ז ר"ל אלא היאך יאמר כל צדיק וצדיק וכל רבי הוא טוב לתלמידיו אבל רבי שלנו הוא טוב יותר, לעניינינו כך שמעתי בשלש סעודות. עכ"ל ועיי"ש ביאור הדברים.

כך תלו בזה שזכו להינצל מהמלחמה. פעם היה אצלו ילד שעזר לו לתלות הנוי סוכה. וכשסיימו הכניסו הרה"ק מגארליץ לתוך שק, ותלה אותו על גג הסוכה משך כמה דקות, ואחר אמר לו מ'האט דיר שוין געהאנגען... ובשנות המלחמה רצו להרוגו בתלייה, וניצל ממש ברגע האחרון.

שמעתי גם מיהודי מגאליצא, שהרה"ק מגארליץ היה פעם בעיירה שלהם, והשוחרט הביא לפניו את החלף לבדיקה, ועמד שם ילד אחד, ואמר לו הרה"ק מגארליץ, מיין קינד, תזיז את ראשך מהחלף... ובשנות המלחמה עמד כמה פעמים בסכנת מיתה ממש, וניצל. אומרים שמצאצאי צאנז לאחר המלחמה נשארו הכי הרבה מגזע גארליץ, הגם שגם ממשפחה זו נאבדו די והותר...

מִרְן שְׁלִיט"א: כך אומרים, מאלו שהם בן אחר בן. **האדמו"ר מטשאקאווא י-ם:** שמעתי מאבי זצ"ל, שאחד מהסיבות שהרה"ק משינאווא זי"ע עלה לארץ ישראל, היה כדי שיכנה את בית המדרש בצפת.

מִרְן שְׁלִיט"א: אכן הרה"ק משינאווא הקים זאת בשליחותו של אביו מִרְן הדברי חיים, בעת שביקר בארץ ישראל. מִרְן הדברי חיים אמר ששם יהיה 'שער השמים' שלו ומשם יעלו תפילותיו השמימה.

יש אומרים שהרה"ק משינאווא היה כאן ב' פעמים. **האדמו"ר מטשאקאווא י-ם:** ראיתי בשם הגה"צ הרב מקוממיות זצ"ל, שמיום שחזר הרה"ק משינאווא מאר"י לחוץ לארץ, היה מזכיר מדי יום איזה מקומות מאר"י, להמשיך עליו קדושת אר"י.

מִרְן שְׁלִיט"א: ידוע שהרה"ק מגארליץ זי"ע ביקש מאחיו הרה"ק משינאווא זי"ע שיבוא עמו לאמריקא לצורך תיקון הדת, באמרו שהרי רואים שלפני ביאת המשיח יהיו היהודים באמריקא, אבל הרה"ק משינאווא אמר שאין זה בכוחו ויסע לבדו, אמנם הרה"ק מגארליץ אמר שאם הוא יסע לבדו יאמרו שכוונתו עבור ממון וממילא לא יוכל להועיל בנסיעתו.

אכן היה אז מצב שהסתירו הכל גם מהצדיקים, אבל היו צדיקים שראו וחזו מה עומד לבוא. מִרְן הדברי חיים היה קורא לבנו הרה"ק מגארליץ 'בני החכם'. הרה"ק מגארליץ, אף שהיה מהמתנגדים לנסוע לאמריקה, מ"מ בשנותיו האחרונות כבר לא מנע מלנסוע לאמריקה, והיה אומר: איני יכול עוד שלא להניח לנסוע מכאן, אוי וויי מה שעומד לבוא על היהודים כאן... ומי שבא להיפרד ממנו בשביל לנסוע לאמריקה, היה מניח לו.

הכרתי עוד באמריקה יהודי בשם ר' חיים געלב ז"ל, שהיה חסיד גארליץ, וסיפר שהיה לו הבטחה מהרה"ק מגארליץ שיהיה 'ערליכער איד' גם באמריקה... שמעתי זאת ממנו בצעירותי, שאביו ז"ל נסע לאמריקה בעבור פרנסה והיה אמור שלאחר תקופה ישוב לגארליץ, אבל במשך הזמן הצליח שם בעסקיו ושלח מכתב לבני ביתו שיבואו כולם אליו לאמריקה. אמו ע"ה חששה מאד לנסוע למקום של שמד ולא רצתה לנסוע, והחליטו להיכנס אל הרה"ק מגארליץ, והיא אמרה שאין רצונה לנסוע לשם שהרי אי אפשר להישאר שם ביהדות ולא תוכל לגדל את בנה חיים'ל לתורה. והרה"ק מגארליץ לקח אותו בחיקו והניח ידו על ראשו ואמר: חיים'ל, אתה תשאר ערליכער איד גם באמריקה... ואכן הוא וכל צאצאיו המה יהודים יראים ושלמים ובני תורה, שזה היה דבר נדיר ביותר באמריקה של אותם הימים... ושמעתי ממנו שהיו לו הרבה נסיונות שמה, בעיקר כאשר הוכרח להתגייס לצבא שם והיה יהודי בודד בכל הגדוד, ותמיד כאשר בא לידי נסיון נראתה לו דמות דיוקנו של הרה"ק מגארליץ באומרו: חיים'ל, אתה תשאר ערליכער איד גם באמריקה... וכך הצליח לעמוד בנסיון.

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: כוחו של אותו זקן... יש כמה סיפורים על הרה"ק מגארליץ זי"ע שעשה איזה פעולות או אמר איזה דיבורים לאנשים, ואחר

שבגאליצא אין השעה מאוחרת מבארץ ישראל אלא בשעה או שתיים בלבד, על כן ביקש מהם במיוחד שיתפללו מוקדם כדי שבדואי יקדימו להתפלל לפניו.

¹ ראה בשפע חיים (סליחות, דרוש לה): האמת ניתן להיאמר שכבר בראשית ימי התישבות היהודים במדינה הזאת באו בה פריצים וחללוה, רפורמים ושאר כתות למיניהם שהתבוללו בעמים בנישואי תערובות ועקרו שמירת שבת ויו"ט ושאר מצוות התורה ולא היה כאן אף אחד מן הצדיקים תלמידי הבעש"ט הקדושים להשתיל פה גרעין היהדות, וכידוע לא היתה דעת חכמים נוחה מהנסיעה לאמריקא ונתפרסם על זה קול קורא מטעם מחזיקי הדת בראשות הרה"ק מוהר"י מבעלזא זי"ע, וכן ידועים הדברים שאמר פעם בנוגע למדינה זו. וגם זקה"ק מגארליץ זי"ע היה מראשי הלוחמים בזה, ופעם במוצאי חג השבועות עוד בתקופת כהונתו ברודניק מיד באפוקי יומא לשעדיין ישבו שם אנ"ש שבאו להסתופף בצל קדשו קם ונסע לשינאווא אל אחיו הקדוש, והגיע לשם לפנות בוקר ובסוד שיח שרפי קודש השיח לו את אשר בלבבו בהיות ונסיבות הזמן, חוסר פרנסה וגזירת הצבא וכיו"ב מכריחים להרבה מאח"י לנסוע לאמריקא ואי אפשר לעכב בעדם, על כן עלה בדעתו שישעו שניהם לשם להעמיד הדת על תלה ולהכשיר את המקום עבור הבאים שיוכלו לדור שם על טהרת הקודש. ודו"ז סירב להצטרף עמו ואמר לו לדעתי מספיק שאתה תסע לבדך, אבל

² ראה שפע חיים (דרשות חורש"י תשד"מ, פרשת תולדות): ידועה גם דעתו של זקה"ק מגארליץ זי"ע לאסור הנסיעה לאמריקה, עד שאמר שעדיף לשרת שנים עשרה שנה בצבא מאשר לנסוע לאמריקה, עכד"ק. וידוע כמה פעולות עשו הצדיקים באותות ומופתים למנוע את גיוס בחורי ישראל לצבא, ואף על פי כן סבר זקה"ק שעדיף לשרת שם שנים עשרה שנה מאשר לנסוע לאמריקה, כי הוא חזה ברוח קדשו את השמד ואת ההתבוללות שתהיה באמריקה. עכד"ק.

עוד נציין מהמובא בספר "דברי ברוך" (עמ' שסח) שכאשר באו להיפרד מהרה"ק מגארליץ על מנת לנסוע לאמריקה, היה משיב ואומר, שישלחו פריסת שלום להלוויתן... ומזה הבינו שאין דעתו נוחה מזה.

³ ראה שפע חיים (מוצאי יו"כ, מאמר יג, אות א): שמעתי מזקני החסידים בעיה"ק צפת ת"ו, שזקה"ק מצאנז זי"ע צוה לבנות עבורו בית מדרש בצפת, ונתן טעם לדבר, דכיון שכל התפילות של חוץ לארץ עולות למרום דרך ארץ ישראל (עי' חסד לאברהם, מעין ג, נהר ח), לכן רצונו שיהיה לו מקום מיוחד שמשם יעלו תפילותיו [וזוהו פלא וחידוש על אדם כמותו שהיה כולו בשמים]. וזקה"ק שלח לומר להם שיתפללו בבית המדרש הזה בשעה מוקדמת כדי שהתפילות שלהם יעלו תחילה, שכן התפילות של חוץ לארץ יכולות לעלות לשמים רק אחר שכבר עלו התפילות של ארץ ישראל (עי' חסד לאברהם, שם). וכיון

לעבע"ר פערפ"ל ומייער"ן, ובזכות זה ינצל. והיהודי קיבל זאת על עצמו, וזכה להינצל מהמלחמה.

ואמרת להסביר הענין על פי מעשה שפעם בא יהודי אל הגאון גאב"ד טשעבין זצ"ל והתאונן אודות בנו הבחור שרוצה לילך לצבא וכו', והיהודי היה מגזע היחס לבית זידיטשוב וכו'. ואמר לו הרב מטשעבין שיקרא לבנו אליו, וכשבא ניסה לדבר על לבו שלא ילך, אבל הבחור לא הסכים לשמוע. אמר לו הרב מטשעבין שהוא מבקש ממנו אך דבר אחד, והבחור הסכים, ואמר לו, דהיות שבזידיטשוב לא אמרו תחנון בערב שבת, לכן יקפיד על זה גם הלאה בכל התוקף. והבחור הסכים. ובכל ערב שבת היה מקבץ מנין להתפלל כדי שלא לומר תחנון... וזה החזיק אותו ביהדות וחזר למוטב.

ואולי רצה הרה"ק מקאלאשיץ להחזיק אותו יהודי ביהדות, ועל ידי שיקפיד לאכול הצימע"ס ממילא כבר ישמור שבת כדבעי...

ומי האמין שאחרי מלחמה כזו עוד נצטרך לחכות כל כך... **מין שליט"א:** זה לא האמינו...

מעשה היה שהרה"ק רבי ישעיה'לע מטשחויב זי"ע בהיותו ילד שאל את אביו מרן הדברי חיים זי"ע באם עוד יזכה לראות פני משיח. ונתהרהר מרן הדברי חיים זי"ע לכמה רגעים, ואמר: באם תזכה אתה לדורו של משיח? אם תהיה גאר גאר גאר' אן אלטע איד אזי תזכה לראותו...

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: גם אם היה חי 120 שנה... **מין שליט"א:** אבל מרן הדברי חיים לא אמר לו כפי שרגילים לומר, בוודאי תזכה לראות משיח וכדומה... 'כלו כל הקיצין' פשוטו כמשמעו... הכל כבר התקיים, כל הסימנים בשלימות.

כיום אין מי שמדמה שאנו כאן כבר באתחלתא דגאולה... בתחילה היו הרבה טועים ומוטעים, אבל בזמננו רואים שהכל הבל וריק.

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: בוודאי אינו אתחלתא גאולה, אבל זה ודאי שאנו כבר בזמן של סוף הגלות...

בקשתם של יהודי אמריקא נגעה ללבו של הרה"ק משינאווא, וכשקיבל את דבריו של מחותנו, בא לבעלזא וניסה לדבר על לבו שיסכים עמו, כי מוטל על גדולי הדור להציל את יהודי אמריקא מאבדון רוחני. שעה ארוכה ישב ושוחח עם מרן על נחיצות הענין. לבסוף התלהב ואמר: טוב היה, אילו היינו שנינו נוסעים לשם, כי אז ביחד היה בכוחנו לפעול שם הרבה! השיב לו מרן: אני אומר, כדי לתקן באמריקא, מספיק שאני אומר פרק תהילים בחדרי בבעלזא, ומחותני יאמר פרק תהילים בחדרו בשינאווא, ובזה נשפיע שפע קודש עד אמריקא. ע"כ.

וראה עוד בספר שיח זקנים (חלק ח, ערך שינאווא), שזה היה בעת אירוסיה הרה"ק מציעשינוב בבעלזא, שהרה"ק משינאווא אמר להרה"ק מבעלזא: ס'פארן ארויס אזוי פיל אידן קיין אמריקא, און מ'הערט וואס עס טוט זיך דארט, מ'טאר נישט מ'פארן זיין די אידן, זיי זענען פשוט'ע אידן, ארבייטער, מ'דארף ארגאניזירן און אהין שיקן הונדערט רבנים, הונדערט מלמדים, הונדערט שוחטים, אז זיי זאלן נישט זיין כצאן בלי רועה. ואחז הרה"ק משינאווא בזקנו ואמר, אלמלא הלבנו שערות זקני הייתי נוסע בעצמי, וחזר על דבריו אלו כמה פעמים, והמשיך ואמר: הנה זקנתי ואין בכחי. ענה לו הרה"ק מבעלזא: ניין, אונז ארבייט מיר מיט אלע כוחות אז מ'זאל נישט פארן קיין אמריקא.

וזהו פלא גדול, כי הלא בזמנם היה כל מרכז היהדות באירופה, פולין וגאליציה, אונגארין ורוסלאנד, ואילו הם ראו כבר שלפני ביאת המשיח יהיו היהודים באמריקא... מקובל כבר מהרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע שאמר "אין פולין לאור הנר", שלפני ביאת המשיח לא יהיו יהודים בפולין... ומרן אאדמו"ר זי"ע אמר שכאשר שמע זאת בילדותו לא הבין זאת כלל, כי אף אחד לא העלה על דעתו שיתכן להיות כזאת...

היו צדיקים שחזו וראו... מרן הדברי חיים זי"ע כינה את בנו הרה"ק מגארליץ בתואר בני החכם... איתא בישמח משה שחכם שומע ומבין גם מה שאין אומרים...

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: איזהו חכם הרואה את הנולד (תמיד דף ל"ב ע"א)...

מרן שליט"א: אחד החסידים כאן, הרה"ח ר' חיים יהודה קליין ז"ל, היה מספר שאביו (הרה"ח ר' יצחק הערש) ז"ל התגורר בסמיכות לראצפערט, והיה לו חווה עם בהמות ועופות וכו' ודרכו היה להביא לביתו של רבי שלום אליעזר חלב וגבינה ועופות וכו', והיה מאד מקורב אליו. כאשר התגברו הצרות נכנס אביו אל רבי שלום אליעזר והתחיל להתחנן על נפשו ועל נפש בניו, שהיו לו הרבה ילדים, אבל רבי שלום אליעזר לא ענה לו מאומה ולא חזקו בדברים כלל, ורק הראה לפתע על ר' חיים יהודה שהיה ילד, ואמר: ער וועט בלייבן... וכך הוה, שמכל בני משפחתו נשאר רק הוא בחיים. שמעתי זאת ממנו כמה פעמים, והיה מספר זאת בבכי.

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: ישנם כמה עובדות מרבי שלום אליעזר זי"ע שאמר ליהודים שינצלו...

מרן שליט"א: מסופר כן על הרה"ק רבי מענדלי מסטראפקוב זצ"ל שהבטיח לאנשי הבונקר שינצלו, וגם כתב להם זאת בכתב...

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: הרה"ק מקאלאשיץ זצ"ל היה בבית האסורים לפני המלחמה, והיה אתו עוד יהודי, וביקש ברכה מהרה"ק להינצל, ואמר לו שיקבל על עצמו להקפיד לאכול ליל שבת ג' מיני צימעס הנהוגים לאכול,

זקה"ק חשש לנסוע לבדו ולא רצה רק ביחד עם אחיו הקדוש, וממילא לא יצא הדבר לפועל. עכ"ל.

ומעניין לציין עוד סיפור בענין זה, כנראה שזה היה עוד מקודם לכן, מהמובא בספר "אר"י שבחבורה" (בעלזא, עמ' רנט-רס): גם אל הרה"ק משינאווא שלחו יהודי אמריקא שליחים לבקש ממנו לבוא אליהם ולהציל אותם ואת דור העתיד. בתחילה אכן חשב הרה"ק לנסוע לשם, וכבר התכונן לנסיעה. הוא אף כתב מכתב לבעלזא אל בנו הרה"ק רבי שמחה ישכר בער [מציעשינוב, חתן הרה"ק מהר"י מבעלזא], ובקשו לבוא אליו לשינאווא, כדי להיפרד ממנו לפני נסיעתו. בנו נכנס אל חותנו מרן מהר"י לקבל ברכת פרידה, אך חותנו אמר לו להישאר בבעלזא ולא לנסוע לשינאווא ולא אבה להיפרד ממנו.

כעבור זמן הגיע אליו מכתב נוסף מאביו, ובו כתב שכבר עומד הוא מוכן לנסוע, ומבקש הוא ממנו שנית לבוא אליו כדי להיפרד ממנו בטרם יסע. הוא נכנס שוב לחותנו ואמר, שברצונו לנסוע להיפרד מאביו. אמר לו חותנו: תגיד לאביך, שיש עוד הרבה מה לתקן כאן בארצנו, ואינו צריך לנסוע כדי לתקן במרחקים. הנה כאן בעיר השכנה ירוסלוב יש חנויות הפתוחות בשבת קודש רח"ל... לכשיגמור לתקן כל מה שיש לתקן כאן, יוכל לנסוע לאמריקא.

המחותנים... וכך יהיה לעת"ל שיוציאו ויגרשו את כל אלו שהכינו את ארץ ישראל ויכנסו המחותנים האמיתיים, ויתברר שכל העבודה שלהם היה עבורנו. וזה"כ בפס' הנ"ל, שהגאולה העתידה תהיה כדוגמת שמחת חתן וכלה...

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: שמעתי מהגה"צ רבי אלחנן היילפרין זצ"ל בשם הרה"ק מקאלאשיץ זצ"ל עה"פ (תהלים סט, לו) וזרע עבדיו ינחלוהו ואוהבי שמו ישכנו בה, דמי שהם רק זרע עבדיו, הם ינחלוהו, היינו שהם יכינו את ארץ ישראל, ואחר כך 'ואוהבי שמו ישכנו בה'.

מרן שליט"א: ישנו ספר הנקרא 'נחלה לישראל', שמחברו היה ראב"ד באוהעל בימיו של הישמח משה, וכל ימיו השתוקק לעלות לארץ ישראל, ואף חיבר ספרים על קדושת הארץ, אבל הישמח משה לא הניח לו לעלות, ורק אחר הסתלקות הישמח משה עלה לארץ ישראל, וכיהן כאב"ד בטבריה.

מרן אדמו"ר זי"ע היה חוזר הרבה על מה שכתב בספרו נחלה לישראל (לל"ג בעומר, במודעה רבא) לחקור על סיבת הדבר שרואים באתרא קדישא מירון ביום הילולת התנא האלקי רשב"י, שבאים שמה גם אנשים מגושמים ועושים דברים שאינם הולמים את קדושת המקום וקדושת היום. ואמר דכאשר נשלחו בני ישראל לגלות בין העמים רבו סבלותיהם מנשוא, והשכינה הקדושה עמדה והפצירה למענם עד שהבטיח הקב"ה כי יקלו מעליהם מעט את חבלי הגלות, אולם כיון שעדיין לא התנהגו כהוגן והוסיפו חטא על פשע, נמשך ונתארך הגלות, והשכינה הק' שבה והרעישה עולמות וביקשה כי יניחו כבר לבניה לשוב לארץ ישראל. אמנם בזמן הגלות אין בני ישראל יכולים ליכנס בשום מדינה מבלי רשות שר האומה בשמים ממעל, ומאחר שגלינו מארצנו נמסר השליטה על ארץ הקודש לשר האומה השוכנת שם והוא אינו נותן לבני ישראל בשום אופן לעבור בגבולו ולשוב לארץ ישראל, ורק לבסוף הסכים שיבואו שמה אבל בתנאי שלא ירגישו את קדושתה, והיא הנותנת שעושים מעשים כאלו במירון כי אין זוכים להרגיש את קדושת המקום. וכותב שם "כל זה כתבנו לא בנבואה ולא ברוח הקודש, רק על פי הסברא ועל פי ראייה ממאמרי רז"ל ועל פי מעשה והתנהגות בני אדם שאני רואה כאן בארץ ישראל בכל יום ובכל שעה".
ונפרדו לשלום.

מרן שליט"א: פעם בשבת מברכים החודש אמר זקה"ק מגארליץ זי"ע: יחדשהו הקב"ה עלינו ועל כל עמו בית ישראל בכל מקום שהם חוץ מהציונים ימח שםם וזכרם...

כבר אז התחילו בפעולותיהם, וצדיקי אמת ראו כבר אז את התוצאות הקשות.

האדמו"ר מטשאקאווא י-ם: הרה"ק מגארליץ זי"ע הורה שלא לעשות יותר סמל של מגן דוד על הפרוכות, כי זה נעשה הסמל שלהם, אבל לא נתן להוריד מהפרוכות הישנות. ואילו הרה"ק מהר"ש מבאבוב זי"ע אמר להוריד הסמל גם מהפרוכות הישנות.

מרן שליט"א: מלפנים היה זה סימן יהודי, ומחמת הזמן אסרו זאת, וכמו הבמות שנאסרו כשהיו צריכים לאסור... יש דבר נורא בספר צדקת הצדיק להרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל (אות מו) על דברי משה רבינו אל המעפילים (במדבר יד, מא) למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח, שאמר להם משה 'והיא' לא תצלח, ודרשו חז"ל (ראה זבחים כז, ב וברש"י שם, ועוד) היא ולא אחרת, והיינו שעכשיו לא יצליחו אבל יש זמן אחר שיצליחו 'והוא זמננו זה שהוא עקבי משיחא', ויהיה אז בחינת חוצפתא מלכותא בלי תגא.

ודבריו אלו בוודאי ברוח הקודש נאמרו, והיינו שהזהירם מזה לבלתי יעלו בהר להלחם לבדם עם עמלק, כיון שלא יצליחו, אכן אמר להם משה רבינו ע"ה כי בוא יבוא העת אשר יצטרכו בני ישראל לילך לבדם ויצליח ה' דרכם, וזה יהא קודם קץ הגאולה וביאת משיח צדקנו שאז יצליחו אפי' כשילכו לבדם. בזמננו רואים ביותר שהם 'בלא תגא', ממש בלי כלום... איש את רעהו חיים בלעו, בלי אידיאולוגיא, רק כבוד וממון...

מרן אדמו"ר זי"ע ביאר פעם הכתוב (ישעיה סב, ה) כמשוש חתן על כלה שיש עליך אלקיך וגו', על דרך משל אודות זה שהציונים הקימו כאן גשרים ודרכים ובנו את כל הערים וכו' ונראה כאילו שהם המקימים את הארץ, דהנה כאשר אדם זוכה להשיא את בנו הרי ישנו צוות שלם של פועלים ועובדים שמכינים את אולם החתונה, המנקים והמכינים את השולחנות וכו', ובאמצע ההכנות נכנס המחותן לאולם לבדוק כיצד מתנהלים כל הענינים, והעובדים שם מגרשים אותו בטענה שהוא מפריע להם וכו', והוא צועק כי הרי הוא המחותן ובעל השמחה, ואכן בהגיע שעת החתונה אז יוצאים כל העוזרים והעובדים ונכנסים רק

בחצרות קדשינו

קביעין כן תהוון בהנהו חבורתא

מעמד הגשת הקוויטל של אנ"ש מכל רחבי תבל בחג מתן תורה

ע"י רשת כוללי האברכים "מרכז התורה" - כתב התורה של מוסדותינו הקדושים

אנשי שלומנו בארץ הקודש ובחול, ואהבי תורה ולומדיה, יזכו אף בשנה זו, ביו"ט שבועות הבא עלינו לטובה לקוויטל של אנ"ש מכל רחבי תבל, ספר 'תמכין דאורייתא', שיוגש אל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ברגעים המרוממים בשוה"ט דנעילת חד השבועות הבעל"ט.

בקוויטל יירשמו לזכרון טוב ולהיפקד בדבר ישועה ורחמים בהאי עידנא דחווותא, בשעה שהמלך במסבו יופיע ביקרו, כל אנשי שלומנו היקרים מכל קצוות תבל, הידידים הנאמנים כאיש אחד בלב אחד, התומכים מידי חודש בחדשו בסכומים נכבדים, ב-400 עמלי התורה והוגיה בטרה, הלומדים במרכז התורה הגדול של חצר קדשנו, בעיר מלוכה קרתא קדישא הדין.

עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, ימלא ה' כל משאלות לבכם לטובה ולברכה, אין מזאל האבן געפוילט אלעס גוט'ס!

המעוניין לזכות ולהצטרף להיות מתמכין דאורייתא, ובכך להיות רשומים בספר 'תמכין דאורייתא', או המעוניין להיות בין עמודי התוון, שותפי יששכר וזבולון – יפנו אל מוה"ר יודל שפירא הי"ו, בטל': 054-8422012.

יזכו המה לברכת הקודש לסיעתא דשמיא בכל אשר יעשו ויפנו, ויראו בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות ולא תמוש התורה מהם ומזרעם ומזרע זרעם עד עולם.

אחד כל קהל אנשי שלומינו הע"י אשר נאספו ובאו לשמוע איך יוכלו להיות לעזר וסיוע למען הצלחת המגבית. תחילה פתח בדברים הדומו"צ הגר"י יונג שליט"א אשר הרחיב בענין החובה שיש לכל אחד אשר כבוד התורה וכבוד בית צאנו יקר בעיניו לפעול ולהפעיל למען הצלחת המגבית, כשבדבריו הוא מציין לשבח את המנהל המסור הר"ר אלחנן רייך הי"ו אשר זה רבות בשנים מתמסר הוא כל כולו לשלם לאברכים היקרים משכורתם מידי שבוע בשבוע, וכל זה הוא עושה לשם שמים בלבד שלא על מנת לקבל פרס.

את המשא המרכזי נשא הרה"ג ר' אברהם יהושע לעוו שליט"א ר"מ בקהילת סאטמאר בלונדון, בדברים מרתקים היטיב להלהיב את לבות המשתתפים בציינו את השם הטוב שיש לקהילתנו הק' בעיר, אשר פקיעא שמיה כקהילה חשובה עד מאד עם אברכים יקרים המסולאים בפז, וודאי הוא אשר תושבי העיר אוהבי התורה יעמדו לימינם בהצלחת הכולל, והרחיב בגודל מעלת התמיכה בתלמידי חכמים. לאחמ"כ הסביר בטוטו"ד העסקן הר"ר משה יהושע שווארץ הי"ו לקהל הנאספים את דרכי הפעולה למען הצלחת המגבית עהצהיו"ט בעזהשי"ת. לאחר דבריו מילא כל אחד טופס מיוחד בו לקח על עצמו לגייס סכום גדול ע"י ידידיו ומכיריו לטובת המגבית.

מנהל הכולל הר"ר אלחנן רייך הי"ו יחד עם רבנו ותלמידהון קוראים מעל במה זו אל כל אנשי שלומינו היקרים די בכל אתר ואתר בין בארה"ק ובין בחול, לעמוד לימינם ולתמוך בהם בעין יפה ורוח נדיבה, אם דרך בן משפחה ידיד או מכר מחברי קהילתנו הק' בלונדון

"אהבתי תורתך" - וויסט ארויס אייער ליבשאפט צו תורה! המגבית הגדולה לטובת כולל "שפע חיים" דחסידי צאנו - לונדון א' ב' במדבר - כ"ח כ"ט אייר תשפ"ב

חברי קהילתנו ואברכי הכולל "שפע חיים" דחסידי צאנו בלונדון מוכנים ומזומנים לקראת הקמפיין הגדול לטובת הכולל שיערך בימי ראשון ושני פרשת במדבר הבעל"ט. כפי שהתפרסם יוצאת הנהלת כוללנו "שפע חיים" דחסידי צאנו בלונדון בקמפיין נרחב למען הצלת הכולל לאחר שהגיעו לקושי עצום בהמשך החזקתו, זאת כי הכנסות הכולל הם אך ורק מתרומות של נדיבי לב מוקירי תורה ולומדיה, ולאור המצב הכלכלי והיקרות הגואה בעולם התמעטו הנתינות באופן דרסטי, מה שהכניס את הנהלת הכולל למצב כספי קשה, כאשר מרגישים הם שכשל כח הסבל ואין באפשרותם להמשיך כן בנשיאת העול הכבד.

הכולל אשר נתייסדה כבר למעלה מטו"ב שנים, ועומדת בראשות ראש הכולל הרה"ג ר' חיים שלום אינטראטער שליט"א, פקיעא שמיה ככולל חשוב מאד ומיוחד במינו באשר עשרות אברכים חשובים ביותר בני עלי' ויראי ה' ממיתים שם עצמם באהלה של תורה כפשוטו! במשך כל הסדר שקועים הם כל כולם בלאסוקי שמעתתא אליבי דהלכתא ברציפות אחת ללא שום הפסק, ימי השובבי"ם כיומי דפגרא ללא שום הבדל, ורבים מחשובי אברכי העיר מתדפקים על שעריה ברצותם לשקוד על תלמודם במקום חשוב זה.

ביום ג' העעל"ט נערכה 'אסיפה רבתית' סביב שולחנות ערוכים בכל טוב בבית ראש הכולל הגר"ח"ש אינטראטער שליט"א, שם השתתפו כאיש אחד בלב

זו ההזדמנות המיוחדת שלכם לקבל ולקיים את התורה בהידור רב, והשליח של עזר לקהל יגיש כ"מנחת ביכורים" את המצווה המיוחדת הזו מנחה לפני ה', ביום הביכורים אשר בזמן שבית המקדש היה קיים היו מגישים את מנחת הביכורים.

להעברת תרומות ומסירת שמות, פנה אל גבאי הצדקה של "עזר לקהל", או באמצעות המוקד הראשי: 1-700-720-750.

חלוקה מיוחדת לקראת חג השבועות ע"י קופת השכונה 'רב חסד' פעיה"ק

בחודש האחרון ערכו גבאי קופת השכונה 'רב חסד' את סיכומו של שנת הכספים האחרונה, בה התברר כי אודות לתמיכתם של מאות מאנ"ש התאפשרה חלוקה בשנה האחרונה בסכום של למעלה משתי מליון (!) ש"ח, כאשר בזכות כך מאות ילדים ומשפחותיהם זכו בשנה זו לשובע גשמי ונפשי.

זאת מלבד הסיוע ברכישת מוצרי מזון חיוניים, ללמעלה 1,000! ילדי חמד בשיתוף קרן מזון ומחיה, בסכום של מליוני ש"ח. כשבזכות התורמים לקופת השכונה 'רב חסד' זוכים מאות מילדי קרייתנו הק' ללמוד תורה בשובע וברוגע.

בימים אלו נערכים גבאי הקופה לקראת המגבית המיוחדת לקראת חג השבועות, כאשר רבני הקופה קוראים בזאת לכל אחד ואחד לנדב לכה"פ 360 ש"ח, עלות החזקת התורה לחלוקות מזון ומחייה בחודש מתן תורה.

ואם דרך הרגשת האחדות והאחוה בין כל קהל אנ"ש בקצוות תבל, והרצון לראות את כבוד בית צאנז פורחת בתפארתה, ובזכות זה תזכו לכל הברכות המובטחות לתומכי תורה.

ליל שבועות - בשריד בית מקדשנו: השליח המיוחד יעתיר על תורמי "עזר לקהל"

בהוראת רבני קופת החסד המרכזית "עזר לקהל" בארה"ק, נפתחה המגבית המיוחדת לקראת חג השבועות, לעמוד לימין משפחות אנ"ש הזקוקים לעזרה. מצווה דאורייתא היא (דברים טז, י-יא): "ועשית חג שבועות... ושמחת לפני ה' אלוקיך ואתה ובנך ובעדך ואמתך והלוי אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך...". ונפסק ברמב"ם (הלכות חגיגה ב, יד) "כשיזבח אדם שלמי חגיגה ושלמי שמחה לא יהיה אוכל הוא ובניו ואשתו בלבד וידמה שיעשה מצוה גמורה, אלא חייב לשמח העניים והאוכללים שנאמר והלוי והגר והיתום והאלמנה...". כן גם כתב המהרי"ל (מנהגים, הלכות יום טוב) "עיקר שמחת הרגל לשמח את העניים וליתן להם צדקה".

בליל חג מתן תורה, בזמן שרבות אלפי ישראל עוסקים בתורה ולא עוצמים עין כהכנה דרבה לקראת קבלת התורה, יעתיר השליח המיוחד של קופת "עזר לקהל" על כלל תורמי "מגבית שבועות" בתפילה ובתחנונים על יד שריד בית מקדשנו - הכותל המערבי בעיה"ק ירושלים.

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ורננה נגיש ונקטיר בזה ברכות נאמנות למזל טבא קמי עטרת תפארת ראשינו מאיר דרכינו ומורה נתיבותינו, אשר בצילו הטהור אנו חוסים, רוח אפינו וחמדת לבבינו

הוד כבוד קדושת מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחות השרויות במעון הקודש

שמחת הולדת הנין ג"ר בן לנכדו יקירו הרה"ג רבי זלמן לייב שליט"א
בן בנו יקירו פרע"ח הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א
ושמחת היכנס הנכד לעול התורה והמצוות, החתן כהלכה
הבה"ח כמר יחזקאל שרגא ג"ו
בן בנו יקירו הגה"צ אב"ד קרית טבריה שליט"א

יה"ר שיוכה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לרוות רוב נחת דקדושה מכל יו"ח ובניו אלו התלמידים, ויארץ ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא ונהורא מעליא ורוב שמחה לאורך ימים ושנים טובות.

המאחל אל מול פני הקודש

שמעון בן מרים רבקה רייכמן - בארא פארק

ולרגל שבתא דריגלא

עם הופעתו של כ"ק מרן שליט"א לעשות את השבת בתוככי עם סגולה,

בקריה נאמנה, קרית צאנז בעיה"ק טבריה תובב"א

עולים בהדרגה במשך השנים, ורק לאחר כשמונה שנים, הם יתחילו לשלם כמו כל אנ"ש.

במכתב נרגש שנשלח אליהם בימים אלה ע"י הנהלת "שפע חיים ורחמים", ה"ה הרב אריה ליבוש רייך שליט"א והרכז מוה"ר שמואל גרינשטיין, הם מקדמים בברכה את האברכים על הצטרפותם למפעל החסד. בין הדברים נכתב: **זכיתם** להצטרף למעגל האדיר של חסידי צאנז שיחד כולם כאחד שותפים בתכנית "בנה ביתך" שע"י מפעל החסד "שפע חיים ורחמים". **זכיתם** להיות חלק מכוח הרבים האדיר, חסידי צאנז, שמכוח הצוואה הקדושה של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, מקדמים את הפתרונות לבעיית הדיור. **זכיתם** להיות מבעלי מידת הכרת הטוב, וכמו שאתם ו/או משפחתך קיבלו את הסיוע לקורת גג באמצעות השותפות של אנ"ש, גם אתם זוכים לעזור להם ולאחרים, במצות צדקה וחסד "שאינ למעלה הימנה" כמו שהתבטא על כך כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

זכיתם להיות מבין אלה שהיה להם את החוכמה והשכל הטוב לדאוג לפיתרון עתיד ילדיהם לאורך ימים ושנים טובות. אתם וילדיכם בפנים, אשריכם! כעת קיבלנו ב"ה את הכוח לעזור לכם, איתכם! **זכיתם** כבר היום, עם הנתינה החודשית הראשונה שלכם, להיות כבר חלק מאנ"ש שמסייעים בקורת גג עבור אלה שמתחננים בתקופה זו, וכך יהיה לאורך כל השנים. **זכיתם** וסכום השותפות הקבועה שלכם, הוא סכום שנשאר לעולמי עד ולנצח נצחים, ויהיה לעזר ולאחיסמך לעוד ועוד זוגות בדורות הבאים.

יהא רעוא מן קדם אבוהון דבשמיא, שזכות הצדקה והחסד יעמדו לימינכם לדור דורים, וביתכם יהיה בית ועד

תרומות ניתן למסור בעמדות ההתרמה מידי יום שישי בבתי המדרש פעיה"ק, בקופות הצדקה. כמו כן ניתן להרים תרומת קודש בכרטיס אשראי בטל' מס' 09/8610805.

חברת ש"ס

בהתקרב יום ההילולא של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע, פונים בזה בקריאה חשובה מ"חברת ש"ס" להזכיר ולזרז את המזורזין אנ"ש שנמנו לדבר מצוה וקבלו ע"ע ללמוד דפי גמרא עם פי' תוס' במסכתות הש"ס לזכות נשמת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע על מנת לסיימם בצוותא עד יומא דהילולא רבא ט' תמוז הבעל"ט.

בקשה מיוחדת מופנית בזה לכל מי שכבר סיים הלימוד, נא להתקשר ולהודיע בהקדם לטל' מס': 058-3229490, א': 054-8441601.

מבצע "הצעירים" השנתי הגיע לסיומו: 93 אברכים צעירים שנישאו בשנה האחרונה הצטרפו לתכנית "בנה ביתך"

עם השלמת מבצע "הצעירים" שהגיע לשיאו בשבוע שעבר בין פסח שני לל"ג בעומר, מסכמים בסיפוק במפעל החסד "שפע חיים ורחמים" את השלמת ימי המבצע ואומרים כי 93 אברכים הצטרפו לאלפים מאנ"ש להיות שותפים בתכנית האגדית של "שפע חיים ורחמים" – תכנית "בנה ביתך".

הרכז, מוה"ר שמואל גרינשטיין הי"ו, אומר בהתרגשות כי אכן ניכר ה'ה על האברכים שמבינים המה את גודל החשיבות בהצטרפות לתכנית למען עתידם ועתיד ילדיהם, וב"ה רובם ככולם ממש הצטרפו והפכו להיות שותפים במסלול הירוק, לפיו דמי השותפות

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כפא דברכתא

ברכת מזלא טבא שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים, העסקן היקר, נודע כשערים לשם ולתהלה, טוב הלב ויקר הרוח, ה"ה

הרה"ח ר' לוי יצחק הופמן הי"ו

מנהל הישיבה לצעירים שפע חיים באלעד

לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט ובשעטומ"צ

שמחת אירופי הבת הכלה תחי'

עב"ג הבה"ח המו"מ בתוי"ש כמר משה שמואל נ"י

בן להבחל"ח הרה"ח ר' צבי דוב מילר ז"ל

והברכה אחת היא לפכים היקרים, מיקורי אנ"ש

הרה"ח ר' חיים יהודה הופמן הי"ו   הרה"ח ר' מאיר מילר הי"ו   והרה"ח ר' נפתלי קליין הי"ו

ויה"ר מן קדם אבוהון דבשמיא, שיוכו לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ד, ואך ששון ושמחה ישכון באהלם תמיד, מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפום כל הימים

בשעה זו באופן ספונטני ושלא כצפוי עלה על הדוכן הרה"ג רבי שלמה זלמן למברגר שליט"א אב"ד מאקאווא נתניה וראש צוות הבוחנים דישיבה"ק, ובהפתעה גמורה החל לבחון את עשרות הצורבים בשאלות מכל מרחבי הש"ס במאות הדפים עליהם נבחנו התלמידים, כשבחורי החמד - גם מאלו שעדיין לא נתעטרו בעטרת חכמים - גילו בקיאות מדהימה ביותר בכל מסכתות הש"ס, כשהם יודעים לציין בדבריהם גם לדברים המופיעים בתוס' קטנים בצדי הדף וכיוצ"ב, כשהמה מגלים שליטה מדהימה במאות הדפים עליהם נבחנו. היה זה מחזה מרהיב עין של כבוד התורה שעדיין לא נראה עד כה. דברי סיום נשא המנהל הרוחני הרב לוי יצחק אסטרייכר, בדבריו הרחיב במעלת הבחורים אשר השקיעו יומם ולילה וחזרו ושיננו את משנתם, עד שזכו להגיע ליומם הגדול בו נתעטרו על ידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בעטרת תפארת בתואר ה'חבר', כי העוסק בתורה באמת זוכה להתגדל בתורה עוד ועוד. בסיום המעמד יצאו הקהל בריקוד לכבוד התורה ולומדיה. תלמידי ישיבתנו הק' הודו לכל המארגנים על ארגון הסעודה בטוב טעם ודעת, ישאו ברכה מאת ה'. כן שיגרו ברכות תודה קדם הנהלת היכלי התורה והחסד, שהעמידו חלק גדול של הוצאות הסעודה לכבוד המעמד.

פתיחת זמן הקיץ בישיבתנו הק' בירושלים

זמן הקיץ החל בישיבתנו הק' 'שפע חיים' בירושלים עיה"ק עם התחדשות והתלהבות דקדושה כשהבחורים החשובים מקבלים בהתרוממות את שיחתו המאלפת של הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהילתנו הק' בארה"ב שליט"א שהופיע בהיכל הישיבה ונשא דברים מלהיבים בגודל הזמן של ימי הספירה כהכנה לקבלת התורה ותיקון המידות כמובא בזוה"ק וספה"ק, ואכן ניכר מאוד ההתמדה הגדולה וההתעוררות בעבודת התפילה.

לחכמים, בית שמגדלים בו תורה תפילה וחסד לאורך ימים ושנים טובות ויתקיים בכם חתימתו של אותו זקן בצוואה הקדושה: וה' יצליח דרכנו!

מעמד הוקרה למקבלי תעודת חבר בישיבתנו הק'

ביום שלישי פר' במדבר כ"ג אייר העעל"ט, התכנסו תלמידי שיעורי א' בישיבה"ק פעיה"ק, לסעודת הוקרה ומעמד כבוד התורה לבני חבורתם שנתעטרו בעטרת כבוד בתואר ה'חבר' אחר שעמדו בכור המבחן על יותר משש מאות דפי גפ"ת.

סעודת ההוקרה נערכה, בראשות הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהילתנו הק' בארה"ב שליט"א, והצוותות הרוחניות של הישיבות הק'. ברוב פאר והדר בהיכל הגדול 'היכל רוזנברג' פעיה"ק כראוי וכיאות לכבוד בחורי החמד עמלי התורה.

המשתתפים נטלו ידיהם לסעודה ערוכה כיד המלך בטוב טעם ודעת. בתחילת המעמד נשאו דברים שנים ממובחרי בני הבחורה, הבה"ח החבר נפתלי דוד הכהן בינדר נ"י (בן הגרפ"ט שליט"א דומו"צ קהילתנו הק' בבית שמש) והבה"ח החבר שלמה לייזער נ"י (בן הג"ר שמואל דוד שליט"א רב שכונת גינות דוד בב"ב), כשבדברים ביטאו את הכרת הטוב של כלל המתעטרים בעטרת חכמים בתואר ה'חבר' ומקבלי תעודות ההוקרה כלפי צוות הבוחנים שליט"א וקדם הגה"צ ראש הישיבה שליט"א, אשר עומדים תמיד על גבם ואומרים להם גדלו, ומתמסרים לכל אחד ואחד באופן נפלא.

ברוב קשב נשמע משאו של הגה"צ ראש הישיבה שליט"א, שהאריך בדברי הכנה ליו"ט שבועות - קבלת התורה הבעל"ט. את דבריו סיים בדברי ברכה קדם הבחורים החשובים שיזכו להמשיך להתעלות בתורה ובעבודת השי"ת כשאיפתם הטהורה. דברי ברכה מיוחדים הקדיש קדם צוות הבוחנים, אשר השקיעו רבות מכוחם וזמנם לתועלת והצלחת הבחורים.

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים לתורה ולתעודה, נדיב ונכבד ומאוד נעלה, ידו פתוחה ולבו ער לכל דבר שבקדושה, מסור לחצר הקודש צאנז ומוסדותיה ה"ה

הנדיב הרה"ח ר' שלום צבי ארנפלד הי"ו

אב"י בב"ב

לרגל השמחה השרויה במעונו

שמחת הכנס בנו הינו"ח כמר שמואל נ"י לנועם עול תורה ומצוות

והברכה אחת היא למזל טוב לסבים החשובים, אישי האשכולות, הנודעים בשערים לשם ולתהלה,

והרה"ח ר' יצחק ארנפלד הי"ו - אב"י פעיה"ק

והרה"ח ר' ישראל אריה פישר הי"ו - אב"י בב"ב

ויהא רעוא מן קדם אבהון דשבשמיא, שיזכו לרוות רוח נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, ואך ששון ושמחה ישכון באהלם תמיד, מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפום כל הימים

הס הושלך עת פתח האורח שליט"א לשאת מדבריו, כשבדבריו האריך בעניני קבלת התורה, שמצינו כי בג' דברים ניתנה התורה, באש במים ובמדבר, כשכ אחד מהם מסמל קשיים מיוחדים, ואעפ"כ קיבלו על עצמם בני ישראל את התורה, להורות שגם בעת אשר יהיו במדבר בארץ לא זרועה וללא כל תנאים או כשיתגבר עליהם היצר הרע הבווער כאש וכיוצ"ב יקיימו וישמרו כל מצוות התורה.

בהמשך אך הרחיב אודות החובה להתחזק יחדיו בעת אשר 'והיה ראשיתך מצער', שיהיה לכל אחד ואחד חלק בהקמת בית נאמן להשם לתורה ולתפילה, כי רק בכוחות משותפים ובאחדות הלבבות יתכן להוסיף נדבך על גבי נדבך עד אשר 'ואחריתך ישגא מאוד'.

דברי סיום נשא הגאון רבי חיים לייב רובינשטיין שליט"א רב שכונת רמת עזרא (ד 2) כשאף הוא בדבריו הרחיב בקיום מצות 'עזוב תעזוב עמו', ואיש את רעהו ולאחיו יאמר חזק, לחזק ענין האחדות, לקבוע התפילות וחוק הלימודים דייקא בין כתלי בית המדרש, כאשר מעורר כ"ק מרן שליט"א תמידין כסדרן, ובקרוב נזכה לחנוכת בנין הקבע של בית המדרש שבוודאי ישמש כמגדל של אור לכל הסביבה כולה.

בתוך כך נמסר מהנהלת המוסדות, כי נרשמו התקדמויות משמעותיות במלאכת הקמת בתי מדרשנו לתורה ולתפילה בעיר, כאשר בבנין 'בית משה דוד' ברמת בית שמש ב', כבר יצקו את הקומה השניה של בית המדרש. ובבנין 'בית רוזנברג' ברמת בית שמש ד' הושלם שלב הקמת השלד וציפוי האבן עד תומו.

כמו כן מלאכת הקמת בנייני המוסדות, בנין תלמוד תורה דרכי אבות, ובנין בית החינוך 'בנות צאנז' הממוקמים בלב השכונה נמשכים בקצב מואץ ומהיר, כאשר גם מהגורמים הממונים ברשויות ניתנה ההוראה להזדרז בהשלמת הקמת המבנים, על מנת שיוכלו לחנוך את בנייני המוסדות כבר לקראת שנת הלימודים תשפ"ג הבעל"ט.

בתקופה זו גם מסתיימת ההרשמה לבית החינוך 'בנות צאנז' לשנת הלימודים הבעל"ט, כאשר על צוות החינוכי של בית החינוך לבנות נבחרו ממיטב הכוחות. ההרשמה מסתיימת בעז"ה בראש חודש סיון הבעל"ט, ליצירת קשר לכל נושא וענין ניתן לפנות: משרדי המוסדות: 02-9926305, מזכירות ביה"ס - 02-6728085.

ספר מעדני אשר נישואין בהלכה ואגדה

כל הבא בשערי בתי המדרש ובתי כנסיות בארץ וברחבי תבל במשך י"ט השנים אחרונות, מכיר את הגליון שגורם שמחה ואור מיוחד בלימוד התורה, גליון שגורם למלאכת מחשבת ולשעשוע בלימוד התורה, הגליון

חיזוק מיוחד לתועלת הבחורים במינוי החדש של האבר"ך הרה"ג ר' יעקב אליעזר כהן שליט"א מחשובי האברכים בביתר עילית שהצטרף לצוות הישיבה כמשפיע רוחני אשר גם הבחורים ימצאו אצלו אוזן קשבת באופן אישי, וגם האברכים הלומדים עם הבחורים יקבלו עצות והדרכות לעבודת הקודש אשר עליהם בכתף ישאו להצליח להביאם להישגים גדולים בידיעת המסכתא בעיון ובבקיאות כדבעי.

כאות הוקרה והערכה על גודל עמל התורה נערכה ע"י הנהלת הישיבה נסיעה מרוממת במטרה להתכונן ולהחליף כח להמשיך את זמן הקיץ ביתר שאת ועוז, במהלך הנסיעה עלו לתפילה ולבקשת רחמים בציון התנא רבי עקיבא, ותפילת מנחה בהתעוררות בציון רבי מאיר בעל הנס בטבריה ובסוף הנסיעה הגיעו לאתרא קדישא מירון לציון התנא האלוקי ר' שמעון בר יוחאי סמוך ליומא דהילולא ל"ג בעומר, שם התפללו תפילת ערבית וספירת העומר בהתלהבות מיוחדת ולאחמ"כ ניגנו וזמרו שירי קודש לכבוד רשב"י בחצר המערה. אח"כ נסעו לציון התנא ר' יהודה בר אלעאי שם לאחר תפילה מרוממת נערכה חבורה בחצר הציון שאורגנה במקום ע"י הנהלת הישיבה שדאגו לכל הענינים עהצהיו"ט. את מהלך כל הנסיעה הנעימו רבני הישיבה שליט"א בשיחות מאלפות וחיידונים מיוחדים בכל עניני התורה והמצוות בשיתוף עם הבחורים, ובניגוני התעוררות כראוי להתוועדות בחורי חמד לזמר ולשורר למלך קל חי וקיים. בחורי הישיבה הודו נרגשות להנהלת הישיבה ה"ה הרב מאיר בורד והרב שמעון גוטמן שליט"א שארגנו הכל באופן מיוחד, ולצוות הישיבה שנלוו לנסיעה ורוממו את הרגשות הנעלים להודאה על העבר ובעיקר קבלות טובות לעתיד להתעלות בעבודת השם בכל התחומים.

מהנעשה ונשמע בהתפתחות קהילתנו הק' בבית שמש חנוכת בית המדרש הזמני ברמה ד' בעיר

ביום שני פר' במדבר העעל"ט, התאספו למעלה משלושים אברכים - קבוצת הנחשונים מבני קהילתנו הק' בבית שמש, אשר כבר קבעו מקום דירתם ברמה ד' בעיר התורה בית שמש, לסעודת מרעים ושבת אחים, בבית מדרשנו החדש והזמני בשכונה.

המעמד התקיים בראשותו של האורח הדגול הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א.

דברי פתיחה נשא הדומו"צ הגאון רבי פרץ טוביה בינדר שליט"א, כאשר בדבריו האריך בשבח בני הקהילה, הן מאלו אשר קבעו משכנם בשכונה החדשה, והן אלו הדרים בעיר הותיקה, אשר כולם מהווים דוגמא למופת כאברכים משכמם ומעלה. בדבריו אף פרס את סיפור ההצלחה והסייעתא דשמיא המרובה המלווה את הקמת השתתת ויסוד מוסדותינו הק' בעיר.

חלק זה הוא חלק הי"ד מסדרת ספרי 'מעדני אשר' שראו אור עולם זה מכבר, ומפארים ומאירים את מזרח כותלי בתי המדרשות.

ברכת עולם התורה ילוו את הגאון המחבר שליט"א שמזכה את כלל ישראל מידי שבוע מתורתו ומדרשותיו, שימשיך עוד רבות בשנים לפאר את ארון הספרים התורני עם יצרותיו המשובחות לרומם את קרן התורה.

מעמד כבוד התורה בבית מדרשו באלעד

מעמד כבוד התורה התקיימה בשב"ק פר' בחקותי העעל"ט, לאחר שקבוצה מובחרת מבוגרי תלמידי ישיבה"ק לצעירים שפע חיים באלעד, עמדו בכור המבחן על למעלה משש מאות דפי גפ"ת, והתעטרו בעטרת חמכים בתואר 'החבר' ע"י כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בשוה"ט ביומא דהילולא רבא דרביה"ק מרנא הדברי חיים זי"ע כ"ה ניסן העעל"ט.

תיכף אחר התפילה הסבו כל הקהל יחד עם עשרות תלמידי ישיבה"ק לצעירים שפע חיים באלעד לקידושא רבא שהוגש בהרחבה גדולה לכבוד המעמד.

בתחילת המעמד פתח בדברים הגאון רבי יעקב שאול לייזער שליט"א דומו"צ קהלתנו הק', שבדבריו האריך בשבח בחורי החמד נ"י אשר עלו ונתעלו, והם המה הגרעין הראשון של יוצאי ישיבה"ק לצעירים בעיר אלעד, כשכעת קוצרים את זרעי ההשקעה המרובה והגדולה. ומעתה הנה העת והעונה ליתן שבח יקר וגדולה וברכת יישר כח להנהלה הרוחנית של תלמוד תורה דרכי אבות בעיר והנהלה הרוחנית של ישיבה"ק לצעירים בעיר, יחד עם ההנהלה הגשמית העוסקים ועסוקים יומם ולילה שלא יחסר המזג.

לאחמ"כ נשא דברים הרה"ג ר' אברהם חיים פרנקל שליט"א שהאריך בשבח הבחורים אשר מלבד גודל התמדתם ויגיעתם בתורה, הרי המה דוגמא ואות ומופת ל'ערליכע חסידישע בחורים', כשהיראת שמים ניכרת על פניהם.

בסיום קמו הכל לריקוד של שמחה והודיה לנותן התורה משך זמן.

ל"ג בעומר בישיבת 'היכל התורה' פעיה"ק

ביום ל"ג בעומר התכנסו ובאו תלמידי היכל התורה למעמד הדלקה מרוממת ולסעודת הילולא רבתית לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע.

מעמד ההדלקה שהיה מלווה בתופים ובמחולות לכבוד היום פתחו בניגוני התעוררות וכיסופין, כשבתחילה אף הרחיב בדברי התעוררות המנהל הרוחני הרה"ג ר' אפרים פישל גרין שליט"א, כשבדבריו הזכיר את דברי כ"ק מרן שליט"א, שהשמחה וההשפעות הנשפעים ע"י התנ"א רשב"י נשפעים בכל מקום ומקום,

התורני הנודע לתהילה 'מעדני אשר' פרי עמלו של הרה"ג רבי אשר אנשיל שוורץ שליט"א ראש כולל צאנז בית שמש ומגדולי מרביצי התורה בכתב ובעל פה.

הגליון התקבל בחיבה יתירה בכל תפוצות ישראל ברחבי תבל, והרבה אדמו"רים וראשי ישיבות ומורי צדק מתפלפלים בזה מידי שבוע, וכמה מגדולי האדמו"רים וראשי הישיבות שליט"א הזכירו לטובה את הגליון ברבים, ואף הזכירו מחידושי הגליון בשיעורים הכללים, כשעשרות המכתבים שמתפרסמים עלי הגליון מהקוראים מכל רחבי תבל מידי שבוע יעידו.

ועתה לקראת יום שמחת ליבו לרגל שמחת כלולת בתו הבכורה עב"ג הבה"ח המופלג בתויר"ש כמר שלום הלוי הורביץ נ"ו, בן מחותנו הגה"ח רבי ישראל זושא הורביץ שליט"א רב אב"ד קהילות החסידים אלעד, הופיע הספר שרבים ציפו לו 'מעדני אשר על עניני נישואין בהלכה ואגדה'.

הספר בלול במאות חקירות בעניני חתן וכלה בהלכה ואגדה, ובדברי צחות לשמחת חתן וכלה, מיום האירוסין עד אחר שבעת ימי המשתה, חלקם הגדול נתבשלו בריתחא דאורייתא עם חבירים מקשיבים בשיעורים כהלכתן, ומהם שנאמרו במאות שמחות חתן וכלה והרבה מהם במחיצת גדולי ומאורי הדור שליט"א שנהנו והסכימו לדברים, וכעת נתלבנו ליבון אחר ליבון, עד שנעשו 'מעדנים' ראויים לעלות על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן, ערוך בספר בשפה קלה וברורה שוה לכל נפש כשולחן הערוך המוכן.

לעת הזאת יגילו וישמחו בעלי השמחה, כאשר כעת לקראת עונת השמחה כל בעל שמחה יהיו מוכנים ביזו דרשות ערוכות לכל ימי השמחה.

בין הדברים הנידונים בין בתרי הספר ניתן למצוא גם, מדוע נהגו לקדש אשה בטבעת ולא בכסף שהוא קנין הראשון במשנה? האם יש חשש או ענין שלא למכור את הטבעת קידושין? כשיש לכלה כפפות האם אפשר להניח הטבעת על הכפפות? מדוע בחופה מברכים ברכת פרי הגפן לפני ברכות השבע ברכות, ובחתונה ובימי השבע ברכות להיפך? איך מותר ללכת לפני התפלה ללוות החתן לבית הכנסת, הרי אסור לקבל פני אדם לפני התפילה? חתן שאין לו מי שילוו אותו האם פטור מללכת לבית הכנסת? מדוע נהגו שלא להלביש טלית גדול רק אחרי החתונה? מי שלא אכל האם יכול לברך שבע ברכות? האם חתן אסור לכתוב את החידושים בשבע ברכות כיון דהויא מלך? האם אסור להזכיר שמו של חתן כיון שדומה למלך? איך מותר לשבח חתן ולא חיישינן שמתוך שבחו יבא לידי גנותו? האם חתן צריך שמירה משבת אופריף? ועוד מאות נושאים בהלכה ואגדה ערוך בצורה קלה ונגישה.

הבחורים שעזרו למען המעמד ימלא ה' משאלות ליבם לטובה. וכמו"כ ברכות לרוב שוגרו קדם הנהלת היכלי התורה והחסד על העמדת כל צרכי הסעודה לכבוד היום.

ביום שני אסרו חג שבועות הבעל"ט חגיגת "הכנסת ספר

תורה" שיוכנס לביהמ"ד המרכזי אהל נחמיה פעיה"ק

ע"י בני וחתני הרה"ח ר' משה הכהן ישראלי ז"ל

ביום שני ז' בסיון אסרו חג שבועות הבעל"ט, יתקיים מעמד הכנסת ספר תורה לביהמ"ד המרכזי אהל נחמיה פעיה"ק.

ספר התורה נכתב ע"י בני וחתני הרה"ח ר' משה הכהן ישראלי ע"ה, מחשובי אנ"ש בב"ב, לעילוי נשמתו.

הרה"ח ר' משה הכהן ישראלי ע"ה נלב"ע ביום כ"ג שבט תש"פ, כשבמהלך ימי חייו זכה לעמוד לימין כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע ולהבחל"ח כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בהקמת מוסדותינו הק' בב"ב, כשהיה ממייסדי בית מדרשנו ברחוב ר' יהודה הלוי בעיר. ר' משה ז"ל כל ימיו עשה מלאכתו עראי ותורתו קבע, ואת מקום מושבו קבע בבית המדרש בשיעורים וחברותות. זכה והקים יחד עם זוג' ע"ה בית לתפארת, בנים ובנות, חתנים וכלות, נכדים ונינים, דור ישרים מבורך, המפארים את חצר קדשנו איש על מחנהו ואיש על דגלו.

ביום שני אסרו חג שבועות הבעל"ט יתקיים מעמד הכנסת ספר התורה, בראשות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א. סיום כתיבת האותיות תערך בבית הרה"ח ר' הלל ישראלי הי"ו, ברח' רבי טרפון 18 בקרית צאנז נתניה, בשעה חמש אחר הצהריים.

בשעה 6.30 לפנות ערב, תצא התהלוכה מביתו בקול רינה והמון חוגג בלפידי אש ובמחולות לעבר היכל המתיבתא שם ייערכו מעמד הריקודים בתופים ובמחולות. שישו ושמחו בשמחת תורה כי היא לנו עוז ואורה.

ואף כאן במקום הזה ניתן לקבל כל ההשפעות ולפעול כל הישועות לכלל ולפרט.

בשעה זו ניגשו לצקת שמן לכבוד היום תלמידי ההיכל המבוגרים, ולאחמ"כ יצקו השמן למדורה חכמי ורבני הישיבה שליט"א.

את המדורה לכבוד התנא האלוקי רשב"י נתכבד להדליק הרה"ג רבי מאיר משולם שליט"א ראש כולל ערב זכרו תורת משה בהיכל התורה, לפני ההדלקה נשא דברים אחדים ועורר את המשתתפים, כי כשם שהאש בוערת כך צריך להבעיר גם לבותינו פנימה, ועל ידי כן לזכות לקבל כל ההשפעות טובות.

תיכף לאחר העלאת האבוקה החלו בחורי החמד לרקד ולפזז טפחיים מעל הקרקע כשהשמחה געשה עד אין קץ לכבוד התנא האלוקי רשב"י.

לאחר כשעה ומחצה של ריקודים התיישבו התלמידים בראש הצוות לסעודת הילולא רבתית לכבוד התנא האלוקי, אשר הוגש בהרחבה ע"י הנהלת היכלי התורה והחסד, והגישו בשר ודגים לכבוד היום.

תחילה נשא דברים קצרים המנהל הרוחני הרה"ג ר' אפרים פישל גרין שליט"א שהרחיב במשנת רשב"י. ולאחמ"כ נשא דברים הר"מ הרה"ג ר' דוד זלמנוביץ שליט"א כשברבריו הרחיב במשנת רבוה"ק תלמידי אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זי"ע בענין מעלת יום ל"ג בעומר והילולת הרשב"י, וההתחזקות שצריך כל אחד לקחת מימים נשגבים אלו.

ברכהמ"ז על הכוס בירך המשגיח הרב משה דוד שר, כשלאחמ"כ המשיכו בחורי החמד בריקודין קדישין לכבוד היום והמשיכו את השמחה הגדולה אל תוך הלילה.

פיות הכל מלאים שבח לצוות הישיבה שליט"א אשר עומדים בראש במשך כל השנה להיות לעזר למען התלמידים ובפרט ביום זה. קשרי תודה נקשרו לכל

גליון זה נדבת

ידידנו הנדיב הנכבד והנעלה,

יקר שבערכין

הרה"ח ר' משה שמואל בריסק הי"ו

בארא פארק

לעילוי נשמת אביו

הרה"ח ר' יהודה ז"ל

בן הרה"ג ר' משה שמואל ז"ל

נלב"ע כ"ח אייר תשנ"ד

תנצב"ה

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ורננה נגיש ונקטיר בזה ברכות נאמנות למזל טבא קמי עטרת תפארת ראשינו
מאיר דרכינו ומורה נתיבותינו, אשר בצילו הטהור אנו חוסים, רוח אפינו וחמדת לבבינו

הוד כבוד קדושת מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחות השרויות במעון הקודש

שמחת הולדת הנין נ"י בן לנכדו יקירו הרה"ג רבי זלמן לייב שליט"א

בן בנו יקירו פרע"ח הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א
ושמחת היכנס הנכד לעול התורה והמצוות, החתן כהלכה

הבה"ח כמר יחזקאל שרגא נ"ו

בן בנו יקירו הגה"צ אב"ד קרית טבריה שליט"א

יה"ר שיזכה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לרוות רוב נחת דקדושה מכל יו"ח ובניו אלו
התלמידים, ויאריך ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא ונהורא מעליא ורוב שמחה
לאורך ימים ושנים טובות.

המאחל אל מול פני הקודש

יוזם ובונה קרית צאנז בעיה"ק טבריה

מנחם מנדל בן פרידא גילה רייך - קרית הבעש"ט בפ"ת

ולרגל שבתא דריגלא

עם הופעתו של כ"ק מרן שליט"א לעשות את השבת בתוככי עם סגולה,

בקריה נאמנה, קרית צאנז בעיה"ק טבריא תובב"א

אנשי שלומינו תלמידי וחסידיו צאנז

טוהט א

נחת רוח

פאר רבינו הקדוש זי"ע
וועלכע די כולל איז
נקרא על שמו
לטובת נשמתו

העלפט די
קול תורה זאל
אנגיין בבית מדרשו
אין לאנדאן
לטובת נשמתו
הטהורה

שטיצט
די לומדי
תורה

זונטאג מאנאג בודנר

כ"ח-כ"ט אייר

020 3519 0002

charityextra/sandollel

סדר "שפע חיים" דחסידי צאנז לאנדאן

אהבתי

תורת

חיים ושלום
איתך לייאמרו
מטובתך

תנו כבוד לתורה

אנשי
שלומינו
גרייטן זיך
צו שטיצן
אונזער כלל אין לאנדאן

זונטאג מאנאג בומדבר

כ"ח-כ"ט אייר

020 3519 0002

charity@tsandollel

אנשי שלומינו חסידי צאנז

מיט די

השתתפות פון

אלע אנ"ש

קענען חיר

אנקומען צום

ציהל בעז"ה

£60.000

שטיצעט
אונזער
כולל אין
לאנדאן

זונטאג מאנאג בודדב

כ"ח-כ"ט אייר

020 3519 0002

charityextra@andol.ln

מתיבתא דברי חיים
קרית צאנז

ישיבה גדולה דברי יציב
חיפה

בנשיאת ב"ק סדן ארמולה חסד'ק שליט"א

רישום לשיבות הגדולות תשפ"ג

הודעה חשובה

לציבור ההורים והתלמידים החשובים הס"י

בימים אלו, נערכים אנו לפתיחת הרישום לקראת שנת הלימודים תשפ"ג בהיכלי הישיבות גדולות 'מתיבתא דברי חיים' בקרית צאנז, ו'דברי יציב' בחיפה.

ההרשמה תתקיים אי"ה

מיום ג' לסדר נשא - ראש חודש סיון
עד ליום ו' לסדר בהעלותך - י"א סיון בלבד

ההרשמה תתבצע

באמצעות הטפסים המיוחדים

המחולקים בימים אלו בישיבות לצעירים

או באמצעות פניה למשרדי היכלי התורה והחסד דחסידי צאנז

בטל' 09-8870220

ברוכת התורה
ההנהלה הרוחנית

בסייעתא דשמיא

ברוכים הבאים!

הצעירים

זכיתם להצטרף למעגל האדיר של חסידי צאנז שיחד סלם כאחד שותפים בתכנית "בנה ביתך" שע"י מפעל החסד "שפע חיים ורחמים".

זכיתם להיות חלק מכת הרבים האדיר, חסידי צאנז, שמכוח הצוואה הקדושה של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, מקדמים את הפתוחות לבעיית הדיור.

זכיתם להיות מבעלי מידת הכרת הטוב, וכמו שאתם ולא משפחתך קיבלו את הסיוע לקורת נג באמצעות השותפות של אנ"ש, גם אתם זוכים לעזור להם ולאחרים, במצות צדקה וחסד "שאין למעלה הימנה" כמו שהתבטא על כך כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

זכיתם להיות מבין אלה שהיה להם את החוכמה והשכל הטוב לדאוג לפיתרון עתידי ילדיהם לאורך ימים ושנים טובות. אתם וילדיכם בפנים, אשריכם! כעת קיבלנו ב"ה את הסת לעזור לכם, איתכם!

זכיתם כבר היום, עם הנתינה החודשית הראשונה שלכם, להיות כבר חלק מאנ"ש שמסייעים בקורת נג עבור אלה שמתחננים בתקופה זו, וכך יהיה לאורך כל השנים.

זכיתם וסכום השותפות הקבועה שלכם, הוא סכום שנשאר לעולמי עד ולנצח נצחים, והיה לעזר ולאחיסמך לעוד ועוד זוגות ברחות הבאים.

יהא רעוא מן קדם אבוהן זבשמיא, שזכות הצדקה והחסד יעמדו לימנכם לדור דורים, וביתכם יהיה בית ועד לחכמים, בית שאנדלים בו תורה תפילה וחסד לאורך ימים ושנים טובות ויתקיים בכם חתימתו של אותו זקן בצוואה הקדושה וה' יצליח דרכנו!

ברוב הקרה
אריה אביס רייך
רבי משה אהרן אהרן רייך

נקדם בברכה
את פני

93

האברכים
החשובים

שנישאו בשנה האחרונה
לרגל העמדת יסודות
ביתכם החדש
על אדני הצדקה
והחסד

בהצטרפותכם אל
תכנית "בנה ביתך"
במסגרת תכנית
"הצעירים"

הצעירים

חסלול הנציספת לבנה ביתך

בונים יחד עתיד טוב יותר!

הנה מלכך יבוא לך צדיק וגושע הוא

כדאזא כבוד וקדושת קודש, מתוך רמיזת התקדוה והשוממות, כמסורת
וכדווחא צילאז, בלכות חסידים ודגשים בדגשי קודש הגאים על
קדושתם ונגז כבדוה את פני עטרה ראשון המפארינו, קמדי ואנו הדיקן
לפני המנהג, מאד עלטו וימדך נזכרתו, קנחת המפארת ישראל

כ"ק מרן אדמו"ר הגדה"ק שליט"א

לדגל יום שמחתנו בחלו טרו הכהיד עלי ראשנו
בהופיעו בהוד כבודו וקדושתו
לעשורת את דהשבת
בתוככי קדיה נאמנה
לחוק ולאמץ לבב המייחלים לה
לכבוד השמחה הגדולה במעון הקודש
שמחת העליה לתורה
של נכדו דע"ה כמד יחוקאל שרגא נ"י
בן בנו הגה"צ מורינו המרא דאתרא שליט"א
ולדגל שמחת
חנוכת בית המדרש המפואר
"היכל אברהם משה"

עצאזא אנו כדדי דמלכא, ימים על ימי מלך תוספי שנקחו כמו רוח הודו,
למען ישריך ימים על מסלכו הן תבני בקרב ישראל, כמחית דמנים
דיפנים, כמדיה טפא ויודאא מעליה, תבנה כולם לשאיב כמחית וי מלאו
הפנים השפעת סיומה תשעבת כדחצונית ומנעונית, למלא אכסני שבין
בביתם וישועת לוי, לו ולכל דרמנים בארץ הודים וכל ישראל
וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד

כבודת
משה אהרן בן רחשע דייהל כהנא
ב/ דעגלה המסדות